

Kouvolan lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021

Nimi	Kouvolan lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021
Kunta	Kouvola
Koulu	Kuusankosken lukio Kouvolan Yhteislyseo
Hyväksymispäivämäärä	9.6.2021
Pdf luotu	29.5.2024

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	2
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	4
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä.	4
2.2. Arvoperusta.	4
3. Opetuksen toteuttaminen.	6
3.1. Opintojen rakenne.	6
3.1.1. Kieliohjelma.	7
3.2. Oppimiskäsitys.	7
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.	8
3.4. Toimintakulttuuri.	9
3.4.1. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.	12
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	13
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	13
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	17
4.1. Ohjaus.	17
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki.	20
4.3. Opiskeluhoolto.	23
4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat.	24
4.4. Kurinpito.	27
4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö.	28
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	29
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	32
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	32
5.2. Opintojakson arviointi.	33
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	33
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	34
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	35
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	35
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	35
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	37
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	37

5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	38
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	39
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	40
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	42
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	44
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	44
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	45
7. Oppiaineet.	49
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	49
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	50
Tekstit ja vuorovaikutus haltuun, 4 op (ÄI01, ÄI02, ÄI03).	52
Portti kirjallisuuden maailmaan, 2 op (ÄI04).	54
Tekstit vallan välineenä, 4 op (ÄI05-ÄI06-ÄI07).	55
Kirjallisuuden pyörteissä, 2 op (ÄI08).	57
Puhumalla selviää, 2 op (AI09).	58
Taitavaksi kirjoittajaksi, 2 op (ÄI10).	58
Taitavaksi lukijaksi, 2 op (ÄI11).	59
Kielen- ja tekstinhuolto, 2 op (ÄI12).	60
Sanataide, 2 op (ÄI13).	61
Näyttämöilmaisu, 2 op (ÄI14).	61
Mediajulkaisut, 2 op (ÄI15).	62
Elokuvan maailma, 2 op (ÄI16).	62
Perusteet haltuun, 2 op (ÄI17).	63
Äidinkielen ja kirjallisuuden kertaus, 2 op (ÄI18).	63
Kirjallisuusdiplomi, 2 op (ÄI19).	63
Mediataituriksi, 2 op (ÄI20).	64
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6).	64
Tekstit ja vuorovaikutus haltuun, 4 op (S201, S202, S203).	67
Portti kirjallisuuden maailmaan, 2 op (S204).	69
Tekstit vallat välineinä, 4 op (S205-S206-S207).	70
Kirjallisuuden pyörteissä, 2 op (S208).	72
Puhumalla selviää, 2 op (S209).	73
Taitavaksi kirjoittajaksi, 2 op (S210).	74
Taitavaksi lukijaksi, 2 op (S211).	75
Mediajulkaisut, 2 op (S212).	76
7.2. Ruotsi (TKRU).	76
7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1).	80

Kieli-identiteetti rakentavassa vuorovaikutuksessa, 4 op (RUA01 + RUA02).	80
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03).	82
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04).	83
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05).	83
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06).	84
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07).	85
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08).	86
Ruotsin abikertaus, 2 op (RUA09).	87
Pohjoismainen kulttuuri ja maantuntemus (KYL), 2 op (RUA10).	87
7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	87
Arkiruotsia ja opiskelutaitoja, 4 op (RUB101 + RUB102).	87
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB103).	89
Ympäristömme, 2 op (RUB104).	89
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB105).	90
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB106).	91
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB107).	92
Ruotsin kertausta lukion aloittaville, 2 op (RUB108).	93
Ruotsin abikertaus, 2 op (RUB109).	93
Tsemppiä ruotsin opiskeluun, 2 op (RUB110).	94
Pohjoismainen kulttuuri ja maantuntemus (KYL), 2 op (RUB111).	94
Bli bekant med nordisk kultur! (KuLu), 2 op (RUB111).	95
Opintomatka ulkomaille: Så in i Norden (KuLu), 2 op (RUB112).	95
7.2.3. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3).	96
Perustason alkeet 1, 2 op (RUB301).	96
Perustason alkeet 2, 2 op (RUB302).	97
Perustason alkeet 3, 2 op (RUB303).	98
Perustaso 1, 2 op (RUB304).	99
Perustaso 2, 2 op (RUB305).	99
Perustaso 3, 2 op (RUB306).	100
Perustaso 4, 2 op (RUB307).	101
Perustaso 5, 2 op (RUB308).	101
7.3. Vieraat kielet (VK).	102
7.3.1. Espanja (EAB).	107
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB301).	107
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB302).	108
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB303).	109
Perustaso 1, 2 op (EAB304).	110

Perustaso 2, 2 op (EAB305).	111
Perustaso 3, 2 op (EAB306).	111
Perustaso 4, 2 op (EAB307).	112
Perustaso 5, 2 op (EAB308).	113
Yo-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 1 op (EAB309).	114
Opintomatka ulkomaille: kieltä ja kulttuuria käytännössä (KYL), 2 op (EAB310).	114
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (EAB310).	115
Espanjan suullisen kielitaidon opintojakso (KYL), 2 op (EAB311).	115
Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (EAB311).	115
7.3.2. Italia (IAB3).	116
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB301).	116
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB302).	117
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB303).	117
Perustaso 1, 2 op (IAB304).	118
Perustaso 2, 2 op (IAB305).	119
Perustaso 3, 2 op (IAB306).	119
Perustaso 4, 2 op (IAB307).	120
Perustaso 5, 2 op (IAB308).	121
Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, 2 op (IAB309).	122
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (IAB310).	122
ABC-kurssi (KYL), 2 op (IAB311).	122
7.3.3. Ranska (RAA).	123
Arkiranskaa ja opiskelutaitoja, 4 op (RAA01 + RAA02).	123
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03).	124
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04).	125
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA05).	125
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06).	126
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07).	126
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08).	127
Abikurssi, 2 op (RAA09).	127
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (RAA10).	127
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (RAA10).	128
Kotikansainvälisyys (KULU), 1 op (RAA11).	128
7.3.4. Ranska (RAB2).	129
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB201).	129
Perustaso 1, 2 op (RAB202).	130
Perustaso 2, 2 op (RAB203).	130

Perustaso 3, 2 op (RAB204).	131
Perustaso 4, 2 op (RAB205).	132
Perustaso 5, 2 op (RAB206).	133
Perustason jatko 1, 2 op (RAB207).	133
Perustason jatko 2, 2 op (RAB208).	134
Ylioppilaskirjoitukseen valmentava opintojakso, 2 op (RAB209).	135
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (RAB210).	135
Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (RAB210).	136
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (RAB211).	136
Kotikansainvälisyys (KULU), 1 op (RAB212).	136
7.3.5. Ranska (RAB3).	137
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB301).	137
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB302).	138
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB303).	138
Perustaso 1, 2 op (RAB304).	139
Perustaso 2, 2 op (RAB305).	140
Perustaso 3, 2 op (RAB306).	141
Perustaso 4, 2 op (RAB307).	141
Perustaso 5, 2 op (RAB308).	142
Ylioppilaskirjoitukseen valmentava opintojakso, 2 op (RAB309).	143
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (RAB310).	143
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (RAB310).	144
Kotikansainvälistyminen (KULU), 1 op (RAB311).	144
Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (RAB312).	144
7.3.6. Saksa (SAA).	145
Arkisaksaa ja opiskelutaitoja, 4 op (SAA01 + SAA02).	145
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03).	146
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04).	147
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05).	148
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06).	149
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07).	150
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08).	151
Abikurssi, 2 op (SAA09).	151
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (SAA10).	152
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (SAA10).	152
Kotikansainvälistyminen (KULU), 1 op (SAA11).	153
7.3.7. Saksa (SAB2).	153
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB201).	153

Perustaso 1, 2 op (SAB202).	154
Perustaso 2, 2 op (SAB203).	155
Perustaso 3, 2 op (SAB204).	155
Perustaso 4, 2 op (SAB205).	156
Perustaso 5, 2 op (SAB206).	157
Perustason jatko 1, 2 op (SAB207).	158
Perustalon jatko 2, 2 op (SAB208).	158
Yo-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (SAB209).	159
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (SAB210).	160
Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (SAB210).	160
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (SAB211).	160
Kotikansainvälisyys (KULU), 1 op (SAB212).	161
7.3.8. Saksa (SAB3).	161
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB301).	161
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB302).	162
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB303).	163
Perustaso 1, 2 op (SAB304).	164
Perustaso 2, 2 op (SAB305).	164
Perustaso 3, 2 op (SAB306).	165
Perustaso 4, 2 op (SAB307).	166
Perustaso 5, 2 op (SAB308).	167
Yo-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (SAB309).	167
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (SAB310).	168
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (SAB310).	168
Kotikansainvälisyys (KULU), 1 op (SAB311).	168
Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (SAB312).	169
7.3.9. Venäjä (VEA).	169
Arkivenäjää ja opiskelutaitoja, 4 op (VEA01 + VEA02).	169
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03).	170
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04).	171
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05).	172
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06).	173
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA07).	174
Viesti ja vaikutta puhuen, 2 op (VEA08).	175
Abikurssi, 2 op (VEA09).	176
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (VEA10).	176
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (VEA10).	176
Kotikansainvälistyminen (KULU), 1 op (VEA11).	177

7.3.10. Venäjä (VEB2).	177
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21).	177
Perustaso 1, 2 op (VEB22).	178
Perustaso 2, 2 op (VEB23).	178
Perustaso 3, 2 op (VEB24).	179
Perustaso 4, 2 op (VEB25).	179
Perustaso 5, 2 op (VEB26).	180
Perustason jatko 1, 2 op (VEB27).	180
Perustason jatko 2, 2 op (VEB28).	181
Yo-kirjoitukseen valmentava opintojakso, 2 op (VEB29).	182
Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (VEB210).	182
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (VEB210).	182
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (VEB211).	183
Kotikansainvälistyminen (KULU), 2 op (VEB212).	183
7.3.11. Venäjä (VEB3).	183
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31).	184
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32).	184
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33).	185
Perustaso 1, 2 op (VEB34).	186
Perustaso 2, 2 op (VEB35).	187
Perustaso 3, 2 op (VEB36).	187
Perustaso 4, 2 op (VEB37).	188
Perustaso 5, 2 op (VEB38).	189
Yo-kirjoitukseen valmentava opintojakso, 2 op (VEB39).	190
ABC-kurssi (KYL), 2 op (VEB310).	190
Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (VEB310).	191
Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (VEB311).	191
Kotikansainvälistyminen (KULU), 1 op (VEB311).	191
Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (VEB312).	191
7.3.12. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	192
Kieli-identiteetti ja englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA1 + ENA2).	192
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisuuden välineenä, 2 op (ENA03).	193
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4).	194
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05).	195
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06).	196
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07).	197
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08).	197

Abien YO-valmennus 1, 2 op (ENA09).	198
Abien YO-valmennus 2, 2 op (ENA10).	199
Kertaus 1, 2 op (ENA11).	200
Kertaus 2, 2 op (ENA12).	201
Kirjoittamisen opintojakso (KYL), 2 op (ENA13).	201
Debatoinnin opintojakso (KYL), 2 op (ENA14).	202
Luova kirjoittaminen (KuLu), 2 op (ENA13).	202
Opintomatka englanninkieliseen maahan (KuLu), 2 op (ENA14).	203
Opintomatkan varainkeruukurssi (KuLu), 2 op (ENA15).	203
Yhdysvaltalainen, isobritannialainen ja irlantilainen kulttuuri ja yhteiskunta (KuLu), 2 op (ENA16).	204
7.3.13. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3).	204
Latina 1, 2 op (LA01).	205
Latina 2, 2 op (LA02).	206
Ad fontes - opintomatka latinan kielen juurille, 2 op (LA03).	206
7.4. Viron kieli (VIE).	207
Tutustu viroon (KYL), 2 op (VI01).	207
Matka jatkuu Virossa (KYL), 2 op (VI02).	208
Arkea ja elämää Virossa (KYL), 2 op (VI03).	209
Opiskelua Virossa –opintomatka (KYL), 2 op (VI04).	209
7.5. Matematiikka (MA).	210
7.5.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	212
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02).	212
Geometria, 2 op (MAA03).	213
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04).	214
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05).	215
Derivaatta, 3 op (MAA06).	216
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07).	217
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08).	218
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09).	219
3D-geometria, 2 op (MAA10).	220
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	221
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	222
Pitkän matematiikan kertaus 1, 2 op (Maa13).	223
Pitkän matematiikan kertaus 2, 2 op (MAA14).	223
Pitkän matematiikan yo-harjoittelu (KULU), 2 op (MAA15).	224
Sähköisten oppimisvälineiden käyttäminen (KULU), 1 op (MAA16).	224
7.5.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	224

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02).	224
Geometria, 2 op (MAB03).	225
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04).	226
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05).	227
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06).	228
Talousmatematiikka, 1 op (MAB07).	229
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08).	230
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09).	231
Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10).	232
Lyhyen matematiikan YO- harjoittelu, 2 op (MAB11).	232
Tuki 1, 1 op (MAB12).	233
Tuki 2, 1 op (MAB13).	233
Sähköisten oppimisvälineiden käyttäminen 1, 1 op (MAB14).	234
Sähköisten oppimisvälineiden käyttäminen 2, 1 op (MAB15).	234
7.5.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	235
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01).	235
7.6. Biologia (BI).	236
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01).	238
Ekologian perusteet ja ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI02- BI03).	240
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04).	241
Ihmisen biologia, 2 op (BI05).	242
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06).	243
Biologian kertaus, 2 op (BI07).	245
Luonnontuntemus, 2 op (BI08).	245
Laborointi, 2 op (BI09).	246
Parannetaan kasvilajien tuntemusta (KuLu), 2 op (BI10).	246
Syventävä solu- ja ihmisbiologia (KYL), 2 op (BI10).	247
Life and evolution KYL, 2 op (BI01e).	247
Ecology and environment KYL, 2 op (BI02e-BI03e).	248
7.7. Maantiede (GE).	250
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01).	252
Sininen planeetta, 2 op (GE02).	253
Yhteinen maailma, 2 op (GE03).	254
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04).	256
Maantieteen kertaus, 2 op (GE05).	257
Sää ja ilmasto KYL, 2 op (GE06).	257
Kouvolan ja sen lähialueiden maantiedettä (KuLu), 2 op (GE06).	258

Matkailumaantiede KYL, 2 op (GE07).	258
Our changing world KYL, 2 op (GE01e).	259
7.8. Fysiikka (FY).	259
Fysiikka luonnontieteenä, 2 op (FY0102).	262
Energia ja lämpö, 2 op (FY03).	263
Voima ja liike, 2 op (FY04).	264
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05).	265
Sähkö, 2 op (FY06).	266
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07).	267
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08).	268
Fysiikan laboratorio, 2 op (FY09).	269
Fysiikan kertaus, 2 op (FY10).	269
Fysiikan tiedeprojekti, 2 op (FY11).	270
Tähtitiede, 2 op (FY12).	270
Elektroniikan perusteet, 2 op (FY13).	271
Physics as a science (KYL), 2 op (FY0102E).	272
Fysiikan laboriokurssi, 1 op (FY14).	273
Fysiikan laboratorion jatko, 1 op (FY15).	273
7.9. Kemia (KE).	274
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE0102).	276
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03).	278
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04).	279
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05).	279
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06).	280
Kemian laboratorio, 2 op (KE07).	281
Kemian kertaus, 2 op (KE08).	282
Chemistry and sustainable future (KYL), 2 op (KE0102E).	282
7.10. Historia (HI).	283
Ihminen, ympäristö ja historia (HI1), 2 op (HI01).	286
Kansainväliset suhteet (HI2), 2 op (HI02).	287
Itsenäisen Suomen historia (HI3), 2 op (HI03).	289
Eurooppalainen ihminen (HI4), 2 op (HI04).	290
Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI5), 2 op (HI05).	291
Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6), 2 op (HI06).	293
Maailman kriisipesäkkeet (HI7), 2 op (HI07).	294
Historian kertaus (HI8), 2 op (HI08).	295
Kadonneet kulttuurit (HI9), 2 op (HI09).	295
Antiikkia, antiikkia (HI10), 2 op (HI10).	296

Keskiaikako pimeä? (HI11), 2 op (HI11).	297
Suurvallat rinnakkain ja vastakkain (HI12), 2 op (HI12).	298
Paikallishistoriaa (HI13), 2 op (HI13).	298
Historian tutkimus (HI14), 2 op (HI14).	299
Kansanvainot ja holokausti -opintopaketti KuLu, 2 op (HI15).	300
Talvi- ja jatkosodan ratkaisutaistelut KYL, 2 op (HI015).	301
Sotahistorian retkiopintopaketti KuLu, 2 op (HI16).	301
Historian lähteille KYL, 2 op (HI016).	303
Kansainväliset opinnot historiassa (KuLu), 2 op (HI17).	303
Sotien historia (KYL), 2 op (HI17).	304
People, their surroundings and culture KYL, 2 op (HI01e).	305
International relations KYL, 2 op (HI02e).	305
Teollisuutta ja turvallisuutta Kymenlaaksossa, 2 op (HI18).	305
7.11. Yhteiskuntaoppi (YH).	306
Suomalainen yhteiskunta (YH1), 2 op (YH01).	309
Taloustieto (YH2), 2 op (YH02).	310
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH3), 2 op (YH03).	311
Lakitieto (YH4), 2 op (YH04).	313
Yhteiskuntaopin kertaus (YH5), 2 op (YH05).	314
Yhteiskuntatieteellinen tutkimus (YH6), 2 op (YH06).	315
Osallistumis- ja projektikurssi (KuLu), 2 op (YH07).	315
Oma talous ja sijoittaminen (KYL), 2 op (YH07).	316
7.12. Filosofia (FI).	317
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01).	319
Etiikka, 2 op (FI02).	320
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03).	321
Totuus, 2 op (FI04).	322
Filosofian yo-kertaus, 2 op (FI05).	323
Miksi Hitler ymmärsi yli-ihmisopin väärin? KYL, 2 op (FI06).	323
Introduction to philosophy (KYL), 2 op (FI01e).	324
Ethics (KYL), 2 op (FI02e).	324
7.13. Psykologia (PS).	324
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01).	326
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02).	327
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03).	329
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04).	330
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05).	332
Psykologian yo-kertaus, 2 op (PS06).	333

Sosiaalipsykologia (KYL), 2 op (PS07).	334
Elämän kriisit (KYL), 2 op (PS08).	334
Tutki ja sovelta (KYL), 2 op (PS09).	335
Mental Processes and Learning (KYL), 2 op (PS01E).	335
Hyvinvoinnin psykologiaa (KuLu), 2 op (PS07).	336
7.14. Uskonto (KT).	337
7.14.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	339
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01).	339
Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op (UE02).	340
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03).	341
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04).	342
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05).	343
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06).	344
Uskonnon yo-kertaus, 2 op (UE07).	345
Raamattu tutuksi (KYL), 2 op (UE08).	346
Worldwide Christianity (KYL), 2 op (UE02E).	346
Religion as a phenomenon - in the footsteps of Judaism, Christianity and Islam (KYL), 2 op (UE1E).	347
7.15. Elämäkatsomustieto (ET).	349
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01).	351
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02).	352
Kulttuurit, 2 op (ET03).	353
Katsomukset, 2 op (ET04).	354
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET05).	356
Tulevaisuus, 2 op (ET06).	357
7.16. Terveystieto (TE).	358
Terveys voimavarana, 2 op (TE01).	360
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02).	361
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03).	363
Terveystiedon kertauskurssi, 2 op (TE4).	364
Terveyttä tekemässä, 2 op (TE5).	365
7.17. Liikunta (LI).	366
Oppiva liikkuja, 2 op (LI01).	368
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02).	369
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03).	371
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04).	372
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05).	373
Palloilukurssi, 2 op (LI6).	374

Luontoliikunta, 2 op (LI7).	374
Vanhojen tanssit, 2 op (LI8).	375
Liikkuva opiskelu-kurssi, 2 op (LI9).	376
Starttikurssi liikuntaan, 2 op (LI10).	378
Pelataan yhdessä (KYL), 2 op (LI11).	378
Mailapelit (KYL), 2 op (LI12).	379
Musiikki liikunnassa (KYL), 2 op (LI13).	380
Ohjelmallinen/esittävä tanssi (KYL), 2 op (LI14).	381
Liikunnan erikoistumisopinnot - nopeus ja koordinaatio (KYL), 2 op (LI15).	382
Liikunnan erikoistumisopinnot - kehonhallinta ja liikkuvuus (KYL), 2 op (LI16).	383
Liikunnan erikoistumisopinnot - voima ja lihaskunto (KYL), 2 op (LI17).	383
Liikunnan erikoistumisopinnot - Taito ja kestävyys (KYL), 2 op (LI18).	384
Liikunnan erikoistumisopinnot - Liikunnan ohjaaminen (KYL), 3 op (LI19).	385
Liikuntaprojekti (KYL), 2 op (LI20).	385
7.18. Musiikki (MU).	386
Intro-kaikki soimaan (MU1), 2 op (MU01).	389
Syke - soiva ilmaisu (MU2), 2 op (Mu02).	390
Genre - globaali uteliaisuus (MU3), 2 op (Mu03).	391
Demo - luovasti yhdessä (MU4), 2 op (Mu04).	392
PLAY – bändisoiton perusteet, 2 op (MU05).	392
SING - laulamisen perusteet, 2 op (MU06).	393
SOUND - musiikin teknologia, 2 op (MU07).	393
STAGE 1 -projekti (KYL), 2 op (MU08).	393
STAGE 2 - projekti (KYL), 2 op (MU09).	393
ABI-KONSERTTI (KYL), 2 op (MU10).	393
VOC -yhtyelaulun taikaa (KYL), 2 op (MU11).	394
INTRO-it´s all about music, 2 op (MU01e).	394
MU13-Mu17 CHOIR - EDUSTUSKUORO-kuoro-opinnot (KYL), 10 op (MU13-MU17).	394
MU08 STAGE - musiikillinen projekti (KuLu), 2 op (MU08).	394
MU09 Lukiodiplomi (KuLu), 2 op (MU09).	395
MU10 GROUP - Yhtyelaulu (KuLu), 2 op (MU10).	395
MU11 FESTIVO - Juhlamusiikki (KuLu), 2 op (MU11).	396
MU12 LISTEN (Kulu), 2 op (MU12).	396
7.19. Kuvataide (KU).	397

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01).	399
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02).	401
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03).	402
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04).	404
Nykytaide, 2 op (KU05).	405
Hyvinvointia kuvataiteesta, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU06).	406
Maalaustekniikat KULU, 2 op (KU06).	407
Ihminen, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU07).	408
Graafinen suunnittelu KULU, 2 op (KU07).	408
Erikoistekniikat, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU08).	409
Arkkitehtuuri ja tilasuunnittelu KULU, 2 op (KU08).	410
Valokuva ja video, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU09).	411
Keramiikka ja muotoilu KULU, 2 op (KU09).	412
Taidegrafiikka, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU10).	413
Piirustus ja taidegrafiikka KULU, 2 op (KU10).	414
Kuvataiteen projektiopinnot 1, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU11).	415
Kuvataiteen projektiopinnot 2, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU12).	415
Piirustuksen työpaja (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU13).	416
Keramiikka ja kuvanveisto (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU14).	416
Maalauksen työpaja (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU15).	417
Kuvankäsittely ja digitaalinen ilmaisu (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU16).	418
Kuvaviestinnän työpaja (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU17).	418
Kuvataiteen lopputyö (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU18).	419
Own images, shared cultures, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU01E).	420
Diplomikurssi (KULU), 2 op (KU11).	421
Valokuvaus ja elokuva (KULU), 2 op (KU12).	421
7.20. Opinto-ohjaus (OP).	422
Minä opiskelijana, 2 op (OP01).	423
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02).	424
Tutoriksi, 2 op (OP03).	425
Opin opiskelemaan, 2 op (OP04).	425
Työelämään, 2 op (OP05).	426
Maailmalle, 2 op (OP06).	426

Enemmän hyvää oloa, 2 op (OP07).	427
Kohti korkeakouluopintoja, 3 op (OP08).	427
7.21. Digिताidot (DGT).	427
Tietokone työvälineenä lukiossa, 1 op (DG1).	428
Perusohjelmat, 2 op (DG02).	429
Digitaiteiden projektiopinnot, 2 op (DG03).	430
Tekoälyn perusteet, 2 op (DG04).	430
Tekoälyä käytännössä, 2 op (DG05).	430
Pythonin perusteet KULU, 2 op (DG06).	431
Ohjelmointi KYL, 2 op (DG06).	432
Syventävää Python-ohjelmointia (KULU), 2 op (DG07).	432
Verkkosivut ja PHP-ohjelmointi (KULU), 2 op (DG08).	433
Verkkosivujen ohjelmointi (KULU), 2 op (DG09).	433
3D-tulostaminen ja mallintaminen (KULU), 2 op (DG10).	434
Hakukone haltuun KULU, 2 op (DG11).	434
TIEKE-ajokortti, 2 op (DG12).	435
7.22. Yrittäjyys- ja työelämätaidot (YRT).	435
Yrittäjyyden perusteet, 2 op (YRT01).	436
Yrittäjyysleiri, 1 op (YRT02).	437
Yrittäjyysleirin ohjaus, 1 op (YRT03).	438
Vuosi yrittäjänä, 2 op (YRT04).	439
Yrittäjyyskasvatuksen kansainvälisyysopinnot, 2 op (YRT05).	440
Reaaliaineiden ja matematiikan projektiopinnot, 2 op (YRT06).	441
Taito- ja taideaineiden projektiopinnot, 2 op (YRT07).	442
Kielten ja viestinnän projektiopinnot, 2 op (YRT08).	443
Vuosi yrittäjänä (2), 2 op (YRT09).	444
Käpyjä ja kartonkia: metsän merkitys Kymenlaaksossa, 2 op (YRT10).	444
7.23. Logistiikka KULU (LOG).	445
Logistiikan perusjakso, 2 op (LOG01).	445
Venäjän logistiikka, 2 op (LOG02).	446
Työelämään tutustuminen logistiikka-alan yrityksessä, 2 op (LOG03).	447
7.24. Temaattiset opinnot (TO).	447
Sukellus populaarikulttuuriin, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (TO01).	448
8. Liitteet	449
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	449
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	449

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	456
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	456
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	462
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	462
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	467
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . .	468
9. Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.	474
10. Matematiikan oppimäärän vaihtaminen Kouvolan lukiokoulutuksessa. .	485

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämäniläisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän

tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Paikallinen tarkennus

Kouvolan kaupungin lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu Opetushallituksen laatiman Lukion opetussuunnitelman perusteet 2021 pohjalta, ja se sisältää Kouvolan kaupungin painotukset, tarkennukset ja linjaukset. Aikuisille tarkoitettua lukio-opetusta järjestää Kouvolan iltalukio, jonka opetussuunnitelma on laadittu Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2021 mukaisesti.

Kouvolan kaupungin lukiokoulutuksen opetussuunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet Kouvolan lukioiden henkilökunta. Kuntalaisille, opiskelijoille, huoltajille ja keskeisille sidosryhmille on mahdollistettu osallistuminen ja kommentointi etävälaineitä hyödyntäen kevään 2021 aikana.

Kuntakohtaisen opetussuunnitelman pohjalta Kouvolan lukiot laativat oman koulukohtaisen opetussuunnitelmansa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhuolto
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Kouvolan lukiokoulutuksen tehtävä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Tämä toteutuu eri oppiaineiden yhteistyönä, niiden sisällöissä ja työtavoissa.

Kouvolan lukiokoulutuksen tehtävässä sekä arvoperustassa näkyvät paikalliset ominaispiirteet, esimerkiksi Kouvola rajaseutu, liikenteen solmukohta, teollisuuspaikkakunta, Kymijoki, luonnon monimuotoisuus, Kymenlaakso.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävä elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

LOPS 2021:n kuvaama laaja-alainen osaaminen (Gloaali- ja kulttuuriosaaminen, hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen) konkretisoi lukion arvoperustaa.

Kouvolan lukiokoulutuksen tehtävässä sekä arvoperustassa näkyvät paikalliset ominaispiirteet, esimerkiksi Kouvola rajaseutu, liikenteen solmukohta, teollisuuspaikkakunta, Kymijoki, luonnon monimuotoisuus, Kymenlaakso.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

3.1.1. Kieliohjelma

Kieli	Kouvolan Yhteislyseo	Kuusankosken lukio	Kouvolan iltalukio
A-kielet:			
Englanti	x	x	x
Ranska	x	x	
Ruotsi	x	x	
Saksa	x	x	x
Venäjä	x	x	x
B1-kieli			
Ruotsi	x	x	x
B2-kielet:			
Ranska	x	x	
Saksa	x	x	
Venäjä	x	x	
B3-kielet:			
Espanja	x	x	x
Italia	x		
Ranska	x	x	
Ruotsi	x	x	x
Saksa	x	x	x
Venäjä	x	x	x
Muut kielet:			
Italia		x	
Latina	x	x	
Venäjä	x		
Viro	x		

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Kouvolan lukiokoulutuksessa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman linjauksia oppimiskäsityksestä.

3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytetyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Kouvolan lukioissa tehdään suunnitelmallista yhteistyötä eri oppiaineissa kirjaston ja muiden paikallisten kulttuurilaitosten, kuten teattereiden, museoiden ja musiikkiopiston, kanssa. Monilukutaito ja kielitietoisuus korostuvat opetuksessa. Lukioissa kehitetään opiskeluympäristöjä, jotka tukevat tutkivaa ja yhteistoiminnallista oppimista sekä digitaalisia taitoja. Yhteistyötä tehdään erityisesti paikallisten korkeakoulujen sekä yrittäjien ja yritysten kanssa. Opiskelijat osallistuvat aktiivisesti omien oppimisympäristöjensä kehittämiseen.

Kouvolan iltalukio järjestää yhdistelmäopinnot yhteistyössä Kouvolan seudun ammattiopiston kanssa. Lisäksi Kouvolan iltalukio järjestää verkkolukio-opintoja 2. asteen opiskelijoille.

Opiskelijoiden monenlaiset lähtökohdat ja edellytykset otetaan huomioon opetusmenetelmien valinnassa. Pyritään käyttämään monipuolisia opiskelumenetelmiä ja takaamaan yhdenvertaiset opiskelumahdollisuudet. Haetaan yhteisiä rajapintoja eri oppiaineiden välille.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä

ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävästi tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiiriin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhoito ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden,

turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielen, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Kouvolan kaupungin lukioiden toimintakulttuurissa toteutetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman periaatteita. Kouluyhteisössä opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan työskentelemään aktiivisesti, suunnitelmallisesti ja vastuullisesti. Myönteinen ja vuorovaikutteinen yhteisö ohjaa toimimaan sekä lukioyhteisössä että laajemmin koko verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa. Oppivassa yhteisössä on avoin ilmapiiri yhteisöllisille kokeiluille. Opettajillekin tarjotaan mahdollisuutta työelämä- ja koulutuskokeiluihin.

Kouvolan lukioissa toimintakulttuuri vahvistaa koko yhteisön oppimista ja hyvinvointia. Tämä mahdollistuu, kun valitaan harkiten monipuolisia työmenetelmiä painottaen opiskelijakeskeistä työskentelyä sekä noudatetaan hyvää keskusteluilmapiiriä. Osallisuus ja yhteisöllisyys näkyvät opiskelijakunnan edistäessä opiskelijoiden osallisuutta ja hyvinvointia osallistumalla yhteisten tilaisuuksien toteuttamiseen ja viettämiseen koko lukioyhteisön kanssa. Kannustamme lukioyhteisöjen jäseniä välittämisen kulttuuriin.

Kouvolan lukioiden toimintakulttuuriin kuuluvat laaja opintojaksovalikoima, mahdollisuudet opiskella oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaan sekä opinto-ohjaus, erityisopetus ja opiskelijahuolto. Kouvolan kaupungin tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön strategian tarkoitus on taata lukioille nykyaikaiset ja koulutukseen soveltuvat oppimisympäristöt ja työvälineet. Siinä määritellään käytettävät laitteistot, ohjelmistot sekä opetushenkilöstön ja opiskelijoiden osaamisen tavoitteet.

Hyvinvointi tulee esille terveenä ja turvallisena fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena oppimisympäristönä. Kiinnitämme huomiota ergonomisiin kalusteratkaisuihin ja toiminnalliseen opiskeluun. Kiinnitämme huomiota hiilijalanjälkeen ja vastuullisiin hankintoihin. Rakennamme vastuullista huomista Agenda2030-toimintaohjelman mukaisesti.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat esteettömyytenä, sukupuolitietoisuutena, saavutettavuutena, monikulttuurisuutena ja kielellisyytenä. Ennaltaehkäisemme ja torjumme syrjintää, häirintää, rasismia, kiusaamista ja väkivaltaa lukioyhteisössämme.

Kielitietoisuuden näemme avaimena tulevaisuuden taitoihin. Kulttuuriseen moninaisuuteen vastaamme tarjoamalla suomi toisena kielenä -opetusta sekä laajalla, monipuolisella valinnaisten kielten eri oppimäärien tarjonnalla. Tarjoamme mahdollisuuksien rajoissa opiskelijoillemme oman katsomuksen mukaista uskonnon opetusta.

3.4.1. Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI

Lukiokoulutuksen toimintaa ja arviointia ohjaavat Kouvolan kaupungin linjaukset, sen lukiokoulutukselle asettamat tavoitteet sekä koulutuksen järjestäjän suunnitelmat ja sopimukset. Arviointitoimintaa ohjaa lainsäädäntö sekä valtakunnalliset opetushallinnon kehittämislinjaukset.

Kouvolan lukiokoulutuksessa toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi ovat olennainen osa kehittyvän oppimisyhteisön toimintaa ja toiminnan kehittämistä.

Arviointitoiminnan keskeisin tavoite on arvioida Kouvolan lukiokoulutuksen nykytilaa sekä tunnistaa toiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet. Arviointitoiminnan tavoitteena on tuottaa myös paikallisessa, alueellisessa ja valtakunnallisessa kehittämistyössä ja päätöksenteossa tarvittavaa tietoa.

Arvioinnin kohteet ovat toiminnan kannalta merkityksellisiä asioita, joista halutaan saada lisää tietoa. Arviointikohteiden valinnassa huomioidaan aina aiemmat arvoinnit ja niiden pohjalta toteutettujen kehittämistoimien vaikutukset. Arviointitoiminnan painopisteet ovat:

- pedagoginen toiminta
- tehokas, vaikuttava ja tuottava toiminta
- oppimis- ja työympäristöjen hyvinvointi
- laatutyö ja toimintojen yhtenäisyys

Arviointitoiminta jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen arviointiin. Arvoinnit toteutetaan niin, että niihin osallistuu mahdollisimman monipuolisesti Kouvolan lukiokoulutuksen henkilöstöä, opiskelijoita sekä tarvittaessa sidosryhmiä.

Toimintakulttuuria arvioidaan seuraavien sisäisten ja ulkoisten arviointimenetelmien avulla:

- sisäiset mittarit
- toimintasuunnitelmat
- itsearviointit
- erilaiset palautekyselyt
- kehityskeskustelut
- ulkoiset teema- ja järjestelmäarviointit

Lukiokoulutuksen keskeinen kehittämisväline on opetussuunnitelma, jonka tavoitteiden toteuttamista ja toimivuutta arvioidaan suunnitelmallisesti ja jatkuvasti. Opetussuunnitelman pohjalta tehtyä vuosisuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien toteutumista arvioidaan vuosittain.

Arviointien tuloksena saatuja tietoja hyödynnetään toiminnan lyhyen ja pitkän aikavälin suunnittelussa sekä toiminnan kehittämisessä eri tasoilla. Arviointien tuloksien pohjalta tarkistetaan lukiokoulutuksen kehittämissuunnitelmaa säännöllisin väliajoin. Tavoitteena on, että arviointien tulosten pohjalta kehitetään Kouvolan lukioitten koulutusta ja palveluita sekä varmistetaan kokonaisvaltaisesti toiminnan laatua.

Kouvolan lukiokoulutuksen arviointisuunnitelma sisältyy lukiokoulutuksen toimintakäsikirjaan.

Lukiot voivat tarkentaa toimintansa jatkuvaa kehittämistä ja arviointia lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön tavoitteena on antaa huoltajille riittävä mahdollisuus perehtyä lukion työhön sekä tukea opiskelijan opiskelun edellytyksiä, opiskelua ja hyvinvointia.

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön lähtökohtana on aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyyden ja oman vastuullisuuden huomioon ottaminen sekä huolenpito tukea tarvitsevista opiskelijasta. Yhteistyömuotoina voidaan käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa (esim. Wilma, Teams, Peda.net), huoltajailtoja ja huoltajatapaamisia sekä erilaisia oppilaitoksen tapahtumia ja juhlia.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus

lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakkointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakoulu yhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan,

yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja refleктоivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaalitekniikan avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Korkeakouluysteistyö

Korkeakouluysteistyöllä sujuvoitetaan opiskelijan siirtymistä korkeakouluopintoihin ja edelleen työelämään. Lukio-opintojen aikana opiskelijalla on mahdollisuus tutustua korkeakoulujen opintoihin ja muuhun toimintaan.

Korkeakouluysteistyö voi olla esimerkiksi:

- verkko-opintoja
- yhteistyöopintopaksoja
- projekteja
- tapahtumia
- teemapäiviä
- toiminnallisia vierailuja
- vierailijoita (opiskelijat, korkeakouluopettajat, muut yhteistyötahot)
- opiskelijavarjostusta

Työelämäysteistyö

Lukioiden työelämäysteistyöllä toteutetaan opiskelu- ja työskentelytapoja, jotka valmistavat opiskelijoiden osaamista jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittaviin taitoihin.

Lukioiden työelämäysteistyö voi olla muun muassa:

- yhteistyö paikallisten yrittäjäjärjestöjen ja niiden jäsenyritysten kanssa
- yhteistyöopintopaksoja tai -projekteja työelämäkumppanin kanssa
- kummiyritystoimintaa
- tapahtumia
- alumnitoimintaa
- yrittäjä- ja yritysvierailuja
- yrittäjyyskasvatusta (mm. NY24h -leiri, NY-Vuosi yrittäjänä -ohjelma)
- työtehtäviin valmentavia lukio-opintoja (mm. OP5-Työelämäopintopakso, hygieniapassi, anniskelupassi)
- kansainvälinen työelämäysteistyö (mm. OP6 Ura maailmalla -opintopakso)
- Kouvolan kaupunkikohtainen oppiaine yrittäjyys- ja työelämätaidot

Kansainvälisyys

Lukioiden kansainvälisyys toteutuu monipuolisesti osana eri oppiaineiden opintopaksoja ja koulun toimintakulttuuria.

Lukioiden kansainvälisyysteistyö voi olla muun muassa:

- yhteistyöopintopaksoja tai -projekteja kansainvälisen kumppanin kanssa
- tapahtumia
- teemapäiviä
- toiminnallisia kansainvälisiä vierailuja (esim. verkon välityksellä)
- ystävyyskoulutoiminta

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempaa yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolittetoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisasiässä lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
 - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

KOUVOLAN LUKIOKOULUTUKSEN OHJAUSSUUNNITELMA

1 OHJAUKSEN TAVOITTEET

Kouvolan lukioissa ohjaus on vuorovaikutteista ja tavoitteellista moniammatillista toimintaa opiskelijan oppimisen, itsetuntemuksen, kasvun ja kehityksen tueksi. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Ohjauksen järjestämisen tueksi on laadittu ohjausprosessin kuvaus ja työnjaon malli. Nämä liitetään lukiokohtaiseen ohjaussuunnitelmaan.

Ohjauksessa mahdollistetaan opiskelijoiden osallisuus ja toimijuus opintojensa suunnittelussa. Ohjaustoiminta jaetaan kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat opiskelijan:

- fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen
- oppimaan oppimisen ja opiskelutaitojen vahvistaminen
- elämän- ja urasuunnittelutaidoissa ohjaaminen

2 OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN, TOIMIJAT JA TYÖNJAKO

Lukion ohjaustoiminta muodostaa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia ratkaisuja.

Opinto-ohjaus on koko lukiohenkilöstön tavoitteellista moniammatillista yhteistyötä, jossa huomioidaan jokaista opiskelijaa yksilönä. Opiskelijoita ja huoltajia tiedotetaan, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa, ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Ohjauksessa tehdään myös yhteistyötä koulun ulkopuolisen asiantuntijaverkoston kanssa tarpeen mukaan.

3 OHJAUS SIITYMÄVAIHEISSA

Opiskelijan siirtyessä perusopetuksesta lukioon

Opiskelijan siirtyessä peruskoulusta lukioon, on nivelvaiheen yhteistyö ja opiskelijakohtainen tiedonsiirto tärkeää. Tiedonsiirron tavoitteena on tukea opiskelijan onnistumista ja hyvinvointia sekä auttaa lukioita ennakoimaan opiskelijan pedagogisen tuen tarvetta.

Kouvolan lukiot antavat tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, oppilaanohjaajille ja opettajille sekä tarjoavat heille mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti lukiokoulutukseen. Kouvolan lukioiden tutorit esittelevät lukio-opintoja peruskoulun päättävillä sekä ovat lukion aloittavien tukena opintojen alkuvaiheessa.

Lukio-opintojen keskeytyessä

Opiskelijan keskeyttäessä lukio-opintonsahäntä ohjataan löytämään itselleen parhaiten sopiva vaihtoehto. Yhteistyötä tehdään aina alle 18-vuotiaiden kohdalla myös huoltajien kanssa. Siirto tehdään aina saattaen vaihtaen ja opetuksen järjestämistä koskevat tiedot siirretään oppilaitoksesta toiseen. Opiskelijat, joiden lukio-opinnot ovat vaarassa keskeytyä tai keskeytyneet, ja joilla ei ole tiedossa uutta opiskelupaikkaa, ohjataan Kouvolan kaupungin ennalta määräämälle viranhaltijalle.

Lukio-opintojen jälkeen

Jos opiskelija ei ole saanut lukion oppimäärän suorittamisen jälkeen jatko-opiskelupaikkaa, hänellä on oikeus saada ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Koulutuksen järjestäjä nimeää ohjausta tarjoavan tahon.

4 TYÖELÄMÄ JA KORKEAKOULUYHTEISTYÖ

Lukioiden työelämäyhteistyössä toteutetaan opiskelu- ja työskentelytapoja, jotka valmistavat opiskelijoiden osaamista jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittaviin taitoihin. Työelämä ja korkeakouluysteistyö on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman kohdassa 3.6.

5 OHJAUKSEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ohjaustoiminnan tavoitteiden toteutumista arvioidaan ennen kaikkea opiskelijan näkökulmasta.

Ohjaussuunnitelmaa päivitetään ja arvioidaan tarvittaessa yhdessä koko koulun henkilöstön, opiskelijoiden ja sidosryhmien kanssa.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopeutus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien tarpeen arviointi
- tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- tuen toteuttaminen
- tuen toteutumisen seuranta ja arviointi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Tuen järjestäminen käytännössä

1. Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista kerrotaan koulun tiedotuskanavilla opiskelijoille, huoltajille ja opetushenkilöstölle. Opintojen alussa erityisopettaja esittäytyy ryhmänohjaajien ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa opiskelijoille. Erityisopettaja osallistuu huoltajailtoihin ja tiedottaa opiskelijoille ja huoltajille tukitoimista sekä erityisjärjestelyistä.

2. Tukitoimien tarpeen arviointi

Erityisopettaja saa siirtotiedot perusopetuksesta toiselle asteelle Saattaen-vaihto –prosessin aikana, huoltajilta, opiskelijalta itseltään sekä muilta tahoilta. Opintojen alkuvaiheessa järjestetään alkukartoitukset, joiden pohjalta tukitoimien tarvetta arvioidaan tarvittaessa yhteistyössä ryhmänohjaajien, aineenopettajien ja muun henkilöstön kanssa. Tukitoimet kirjataan lukion pedagogisen tuen suunnitelmaan tuen tarpeiden ilmenemisen myötä.

3. Tuen toteuttaminen

Lukioiden erityisopetus toteutuu yksilö- ja pienryhmäopetuksena, yhteisopettajuuden ja konsultaation keinoin sekä kurssimuotoisesti (esim. LueOPO4). Erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea oppimaan oppimisessa, sopivien opiskelustrategioiden löytämisessä sekä itsetunnon vahvistumisessa. Erityisopettaja tukee opiskelijaa, jolla on kielellisiä, matemaattisia tai hahmotuksellisia erityisvaikeuksia tai muita oppimisvaikeuksia. Näitä voivat olla esimerkiksi keskittymisen, tarkkaavuuden tai opiskelutaitojen haasteet, puutteellinen suomen kielen hallinta tai vaikeasta elämäntilanteesta johtuvat tekijät. Erityisopettaja osallistuu opiskelijan ohjaukseen ja arviointiin oppimisvaikeuksiin liittyvissä asioissa, tiedottaa ja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon palveluiden edustajien ja muiden tahojen kanssa. Erityisopettaja on oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän jäsen.

Erityisopetus on sekä ennaltaehkäisevää että korjaavaa. Opetuksessa edetään opiskelijan oppimisedellytysten mukaisesti, valitaan tarkoituksenmukaiset menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi ja arvioidaan tavoitteiden toteutumista säännöllisesti. Olennaista on positiivisen ja realistisen minäkuvan löytäminen oppijana.

Erityisopettaja tekee opintojen alkaessa alkukartoituksen ja tarvittavat testaukset. Hän laatii testien pohjalta lausunnot ja ohjaa tarvittaessa jatkotutkimuksiin, tiedottaa ja tekee yhteistyötä eri tahojen kanssa. Erityisopettaja vastaa ylioppilastutkintolautakunnalle toimitettavista erityisjärjestelyhakemuksista yhteistyössä muiden opettajien sekä rehtorin kanssa. Erityisopetus niveltyy opiskelijan saamaan muuhun opetukseen, mutta sisältää myös kuntouttavia elementtejä, joiden avulla on mahdollista kohdata oppimisvaikeuksien taustalla mahdollisesti piileviä erityisvaikeuksia.

Opiskelijalle laaditaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman lisäksi tarvittaessa myös pedagogisen tuen suunnitelma, johon kirjataan, miten yksilölliset tukitoimet toteutetaan. Suunnitelmaa toteuttavat kaikki opiskelijaa opettavat opettajat opiskelijan erityistarpeiden edellyttämällä tavalla. Tukitoimet aloitetaan välittömästi sen jälkeen, kun tuen tarve on havaittu. Opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa arvioidaan yhteistyössä hänen lukioaikana tarvitsemansa ja saamansa tuen pohjalta. Häntä ohjataan tarvittavien lisälausuntojen hankkimisessa sekä sovitaan yhteistyöstä opiskelijan tarvitsemien erityisjärjestelyjen kokeilemiseksi ja harjoittelemiseksi.

4. Muu oppimisen tuki

Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi tehostettu yksilöllinen opinto-ohjaus ja ryhmänohjaus tukevat opiskelijaa.

Opetuksen eriyttämisellä tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla opetussuunnitelmaan kuuluvaa oppiaineen sisältöä, muotoa tai havainnollistamistapaa varioidaan tai muokataan. Eriyttämisen tarkoituksena on huomioida opiskelijoiden erilaisia oppimisedellytyksiä. Opetuksessa voidaan vaihdella oppimiseen ja opettamiseen käytettävää aikaa tai opetettavan aineksen laajuutta ja syvyyttä. Oppimistilanteet ja kokeet pyritään järjestämään siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Eriyttävien toimien tarkoitus on valmistaa

opiskelijaa ylioppilastutkintoa varten siten, että koulutuksellinen tasa-arvo ja kohtuullistamisen periaate toteutuvat, ja oppiminen mahdollistuu.

Opiskelijoille tarjotaan vaihtoehtoisia tapoja oppia ja näyttää osaamisensa. Oppimisympäristöä voidaan muokata joustavasti mm. opiskelijoiden ryhmittelyllä, erilaisilla apuvälineillä sekä tietotekniikan keinoin. Yhteistoiminnallinen toimintakulttuuri tukee monenlaisten oppijoiden koulutyötä ja laaja-alaisen osaamisen osa-alueita. Lisäksi ryhmätyötaidot kehittyvät, ja opiskelijoille kertyy sosiaalista pääomaa.

Tukiopetus on tarkoitettu opinnoissaan tilapäisesti tukea tarvitseville opiskelijoille. Sen tehtävänä on auttaa opiskelijaa menestymään opinnoissaan ja selviytymään oppimiseen liittyvistä vaikeuksista. Tukiopetus on eriyttämisen muoto, jolle ovat ominaisia yksilölliset tehtävät, yksilöllinen ajankäyttö ja ohjaus. Tukiopetusta pyritään järjestämään heti, kun tarvetta ilmenee.

Lisää erilaisia eriyttämisen keinoja aineenopettajan työkalupakissa.

5. Oppimisen tuen tasot

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista.

6. Tuen toteutumisen seuranta ja arviointi

Tuen toteutumista seurataan säännöllisesti ja arvioidaan yhteistyössä. Myös opiskelijaa opettavat opettajat kertovat, miten tukitoimet ovat toteutuneet ja kuinka tarkoituksenmukaisia ne ovat.

7. Yhteistyö, vastuut ja työnjako

Ohjaussuunnitelmassa määritellään tukitoimien toteuttamisesta, yhteistyöstä, vastuista sekä työnjaosta. Koulutuksen järjestäjä vastaa tukijärjestelyjen organisoinnista ja resurssoinnista. Ryhmänohjaaja seuraa ryhmänsä opiskelijoiden tuen tarvetta ja tiedottaa tarpeista. Aineenopettaja tiedottaa tuen tarpeista sekä vastaa sovittujen tukitoimien toteuttamisesta. Opinto-ohjaaja huomioi opiskelijan tuen tarpeen ja erityisopettaja vastaa pedagogisen tuen suunnittelemisesta, kirjaamisesta ja toteuttamisesta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

4.3. Opiskeluhoolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhoolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhooltoja toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa

(oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhoiltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhoiltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoilto kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoilto yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoilto ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhoilto-suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhoiltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhoilto lain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelman valmistelussa (terveydenhoilto laki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelma korvaa opiskeluhoilto osalta paikallisen opetus-suunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoilto työn tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoilto toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoilto-suunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräjyksen mukainen opiskeluhoilto-suunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoilto palvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoilto toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhoilto kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoilto palveluista

Arvioon opiskeluhoilto kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoilto palveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelmassa opiskeluhoilto palvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoilto palvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhoilto laki 1326/2010 16 §).

Arvio opiskeluhoilto kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhoilto kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoilto työssä sekä opiskeluhoilto yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen

arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielen terveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016))
- koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoiton kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuojaa-asetus (679/2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).

- yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 19 §)
- opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)
- tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)
- opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoillon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoilossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)
- lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 11 §)

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai

poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Kouvolan kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen, Kouvolan lukiokoulutuksen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5:

- 1) Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista
- 2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi
- 3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)
- 4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
- 5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Kouvolan lukiokoulutuksen toimintakulttuuri pohjautuu nuoria arvostavaan lähestymistapaan, yhteisöllisyyteen, osallistamiseen ja hyvinvoinnin vahvistamiseen sekä kuuntelemaan, oppimaan ja luottamusta rakentavaan vuorovaikutukseen. Opiskeluhoollon toimintaa ohjaavat selkeät prosessit. Keskeisinä painopisteinä ovat ennaltaehkäisevä työ, tuen tarpeen tunnistaminen mahdollisimman varhain ja tukitoimien oikea-aikaisuus.

Opiskeluhoollon kokonaisuus lukiokoulutuksessa on kuvattu tarkemmin opetuksen järjestäjän, Kouvolan kaupungin opiskeluhoitosuunnitelmassa.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttyädyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetty kurinpitotoimet:

- Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.
- Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetty kurinpitokeinot

- Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.
- Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Kouvolan lukiokoulutuksessa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä on erillinen suunnitelma.

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämisestä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyt alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisen tarkoitettuna oppimääränä tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus-oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea

omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelija-toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille

opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Kouvolan iltalukio järjestää lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta maahanmuuttajille ja vieraskielisille vielä lukuvuoden 2021-2022. Kouvolan lukioissa on mahdollista opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opintojaksoja.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

- 1. Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
- 2. Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Lukuvuosisuunnitelmassa tarkennetaan vuosittain oppilaitoskohtaiset arviointikäytännöt ja toteutumisen seuranta.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suorituserkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Tarkemmat arviointiaikataulut päätetään lukuvuosisuunnitelmassa lukuvuosittain.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suorituserkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisällyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisällyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suorituserkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suorituserkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksytyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä

määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Muut valinnaiset opintojaksot arvostellaan suoritusmerkinnällä (S).

Kesken oleva opintojakso ja keskeytynyt opintojakso

Mikäli opintojaksoa ei voi arvioida esimerkiksi puuttuvan kokeen tai muiden tekemättä jääneiden tehtävien vuoksi, merkitään opintojakso keskeneräiseksi (X). Lisätiedoksi kirjataan täydentämistarpeen syy. Suoritus pitää täydentää viimeistään opintojakson päättymistä seuraavan periodin aikana. Jos täydennystä ei ole tehty, opintojakso merkitään keskeytyneeksi (K). Opintojakso voidaan runsaiden poissaolojen vuoksi merkitä keskeytyneeksi jo kesken opintojakson. Keskeneräistä (X) tai keskeytynyttä (K) opintojaksoa ei lasketa opintopisteiden kokonaismäärään.

Hylätyn opintojakson uusiminen

Hylätyn (H tai 4) opintojakson saa uusia kaksi kertaa. Uusimiseen on mahdollisuus kahtena sellaisena uusintakuulustelupäivänä, jotka ovat kolmen opintojakson päättymistä seuraavien periodien aikana. Ensimmäinen uusinta on ensimmäisenä mahdollisena uusintakuulustelupäivänä. Jos ensimmäisestä uusinnasta tulee hylätty, ennen toista uusintaa on osallistuttava tukitoimiin. Uusintapäivänä voi suorittaa enintään kaksi koetta.

Hyväksytyt opintojakson uusiminen

Hyväksytyt opintojakson voi uusia kerran. Jos opiskelija haluaa uusia aiemmin hyväksytyksi (S tai 5–10) tulleen opintojakson, hänellä on kaksi vaihtoehtoa:

- 1) hän voi käydä opintojakson uudestaan silloin kun opintojakso seuraavan kerran järjestetään joko lähiopetuksessa tai, jos se on opintojaksossa mahdollista, itsenäisesti. Opiskelija ja opettaja sopivat, millaiset tuotokset riittävät keskeisten tietojen ja taitojen osoittamiseen.
- 2) hän voi osallistua hyväksytyt kurssin uusintatilaisuuteen, jossa monipuolisesti arvioidaan keskeisten tietojen ja taitojen hallintaa. Uusintatilaisuuksia järjestetään vuosittain kolme.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Pääsääntöisesti opintojaksot pidetään lähiopetuksena, erityisesti aineen ensimmäinen opintojakso.

Opiskelijan on mahdollista perustellusta syystä suorittaa opintojaksoja itsenäisesti. Itsenäisesti suoritettujen opintojakson tulee työmäärältään vastata lähiopetuksen työmäärää. Opintojakson opettajat tarvittaessa yhteistyössä rehtorin ja opinto-ohjaajan kanssa päättävät ainekohtaisen opetussuunnitelman perustella itsenäisen suorituksen opintosisällöistä ja suoritusperiaatteista.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Kouvolan lukiokoulutuksessa noudatetaan valtakunnallisia linjauksia.

5.2.4. Opintoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Opintojen etenemisestä tiedotetaan jakson päätyttyä sähköisesti tai kirjallisesti, josta myös huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen etenemisestä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettujen 11 §:ssä tarkoitettujen opintojen hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskelu-aikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettujen opintojen vastaavat, ylempää vai alemmaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettujen opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppiaineen mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppiaineen opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli

ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettujen opintojen luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Lukio-opinnoiksi hyväksytään muissa lukioissa suoritettujen opintojen ja lukion oppisisältöjä vastaavien opintojen. Opintojen hyväksymisestä lukion opintojakoiksi päättää rehtori.

Urheiluakatemiaan ja vastaavien opintojen hyväksytään 20 opintopistettä lukio-opintoihin kuntakohtaisina valinnaisina opintoina.

Urheilulinjalaiset voivat saada Urheiluakatemiasta maksimissaan 36 opintopistettä.

Valtakunnallisten pakollisten ja valinnaisten opintojen lisäksi opiskelijalle voidaan hyväksyä muualla suoritettuja opintoja 150 opintopisteeseen asti.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojakson muun arvioinnin yhteydessä.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemissa pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen

ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemissa pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Erillisen kuulustelun voi suorittaa, kun opiskelija on saanut henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisen oppimääränsä suoritetuksi. Erillisen kuulustelun voi suorittaa vain kerran.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

Kouvolan lukiokoulutuksessa noudatetaan valtakunnallisia linjauksia.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisu mahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista

2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä
3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

Kouvolan lukiokoulutuksessa noudatetaan valtakunnallisia linjauksia.

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot

- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/ elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskeleamat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettavat lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettavat opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettavat opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Kouvolan lukiokoulutuksessa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman linjauksia.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely

- *todistusten ulkoasu.*

Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteuttamista arvioidaan keväisin lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä ja tarvittaessa lukuvuoden aikana.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolittetoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävästä elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoon käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

Kouvolan lukioiden tavoitteena on vahvistaa lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita yleissivistyksestä, laaja-alaisesta osaamisesta sekä jatko-opintokelpoisuudesta. Tuemme opiskelijan kasvua sivistyneeksi, hyvinvoivaksi ja vastuulliseksi yhteiskunnan jäseneksi, joka pystyy ottamaan kantaa yhteiskuntaamme koskeviin kysymyksiin kriittisesti ja ratkaisukeskeisesti. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kykyä tulevaisuuden suunnitteluun, jotta hän osaa tehdä harkitusti myös omaa elämäänsä koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSDIREKTORATET

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävässä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen

tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiansa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan

tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestäväan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestäväan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähteaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet toteutuvat oppiaineiden opintojaksoissa.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

Osaamisen arviointi

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määritellyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstit ja vuorovaikutus haltuun, 4 op (ÄI01, ÄI02, ÄI03)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen
- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Kieli- ja tekstitietoisuus

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsite, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Erilaisten tekstien arviointi, palautteen anto ja vastaanotto, intertekstuaalisuus, vaikuttamisen keinot, kielitietoisuus ja monilukutaito, rakentava vuorovaikutus.

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaalisten taitojen harjaantuminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset monimuotoiset tekstit, kielen- ja tekstinhuolto, referointi ja kommentointi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Portti kirjallisuuden maailmaan, 2 op (Äi04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (Äi4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuteen ja esimerkiksi teatteriin, elokuvaan ja peleihin ja muihin mediateksteihin tutustuminen (-> eettinen toimijuus).

Vuorovaikutusosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen (> tunne- ja empatiataidot, kielitietoisuus).

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kirjallisuuden monipuolinen analysointi: monilukutaito, lähdekriittisyys, asioiden yhdistelytaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Tekstit vallan välineenä, 4 op (ÄI05-ÄI06-ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen
- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*

- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Vuorovaikutus 2

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vaikuttamisen keinot, monilukutaito, kielitietoisuus ja sananvapauden merkitys. Esiintymistaidot, keskustelutaidot, monilukutaito ja kriittisyys.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vaikuttamisen keinot, lähdekriittisyys ja vastuullisuus omasta toiminnasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osallistumis- ja vaikuttamiskeinot, kriittisyys, tulevaisuuteen katsova näkökulma. Osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun, opintojen ja työelämän sekä aktiivisen kansalaisen vuorovaikutustaidot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Kirjallisuuden pyörteissä, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Itseilmaisu, vaikuttaminen kirjoittamalla, hyvinvoinnin parantaminen tietoa hakemalla ja lukemalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tekstin tuottamisen taidot, lähdekriittisyys ja oman kirjoitusprosessin hallinta. Monenlaiset esittämisen tavat, monilukutaito, erilaiset kontekstit.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomen ja maailman kirjallisuus, ihmiskuva ja identiteetti, maailmankuva ja arvot.

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentava vuorovaikutus ja kulttuurien välinen ymmärrys sekä moniäänisyys ja monikielisyys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Puhumalla selviää, 2 op (AI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Aktiivinen kansalaisuus, kokous- ja neuvottelutaidot, konfliktien ratkaisut.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: suullisiin ja kirjallisiin tehtäviin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Taitavaksi kirjoittajaksi, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen
- tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet
- kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu
- aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä
- tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekriittisyys, näkökulmien ja aineistojen valinta, tekstien tuottaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavien kirjoittamisen taitojen syventäminen, yhteiskunnalliset kannanotot kirjoituksissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tiedon ja ymmärryksen syventäminen aineistoihin perehtymällä ja niitä hyödyntämällä oman ajattelun rakentamiseksi laajoja kirjoitustehtäviä varten.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaalien ilmiöiden pohtiminen laajoissa kirjoitustehtävissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Taitavaksi lukijaksi, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monimuotoisten mediatekstien analyysi ja tulkinta osana kontekstiaan. Kriittinen ja kulttuurinen lukutaito.

Hyvinvointiosaaminen

Kriittinen ja kulttuurinen lukutaito.

Vuorovaikutusosaaminen

Kriittinen ja kulttuurinen lukutaito.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi ja monilukutaidon syventäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Kielen- ja tekstinhuolto, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertoo peruskieliopin, oppii kielenhuollon käsitteistön, ymmärtää suomen kielenhuollon periaatteita, osaa soveltaa kielenhuollon sopimuksia, ohjeita ja suosituksia kirjallisessa ilmaisussaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hyvän kielenkäytön sopimukset ja suositukset, kirjoitetun kielen lause- ja virkerakenteet, tekstin kielellinen ja sisällöllinen sidostaminen, tekstien rakenteita, tekstien tyyliä
- Opiskelijat tekevät paljon harjoituksia, joiden avulla he oppivat sisäistämään kielenhuoltoon liittyviä näkökulmia. Harjoitusten avulla opiskellaan oikeinkirjoitusta, lause- ja virkerakenteita, sidostamista ja tyyliä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu aktiiviseen työskentelyyn, kirjallisiin tehtäviin ja kokeisiin.

Sanataide, 2 op (Ä113)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Pyritään löytämään, vahvistamaan ja monipuolistamaan omia ilmaisukeinoja. Syvennetään käsitystä eri tekstilajien ominaispiirteistä. Opitaan antamaan rakentavaa palautetta ja hyödyntämään sitä osana omaa kirjoitusprosessia. Pyritään hiomaan tekstejä julkaistaviksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan erilaisia tekstin tuottamistapoja ja lajeja.
- Tutustutaan erilaisiin ideointi- ja kirjoitustekniikoihin. Harjoitellaan tekstien kommentointia ja palautteen antamista. Muokataan valittuja tekstejä julkaistaviksi. Kirjoitetaan paljon erilaisia tekstejä. Tarkastellaan omia ja toisten kirjoituksia ja annetaan palautetta, joka otetaan huomioon tekstejä muokattaessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytyyn suoritukseen edellytyksenä on aktiivinen työskentely ja tekstien tuottaminen sovitun mukaisesti; kurssin alussa sovitaan tehtävien lukumäärä.

Näyttämöilmaisu, 2 op (Ä114)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään itseilmaisun taitoja yhdessä muiden kanssa. Vahvistetaan opiskelijan itsetuntoa ilmaisijana. Löydetään opiskelijoiden omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita. Kehitetään ryhmässä toimimisen taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan erilaisia itseilmaisu- ja ryhmäviestintätilanteita. Tehdään paljon erilaisia harjoituksia. Keskustellaan tilanteista ja niiden aikana koetuista ja opituista ajatuksista ja tunteista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen ja mahdollisiin opintojakson alussa sovittaviin tehtäviin.

Mediajulkaisut, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin aikana tai sen lopputuloksena julkaistaan esim. painettu julkaisu tai verkkolehti. Kurssi perehdyttää julkaisun tuottamisen prosessiin: työvaiheisiin, erilaisiin juttutyyppeihin ja muihin materiaaleihin. Toimitustyön eri vaiheet tulevat tutuiksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan lehtityön eri osa-alueita (juttujen kirjoittaminen, kuvittaminen, taittaminen). Tutustutaan paikallisen sanomalehden toimintaan ja työhön. Valmistetaan oma julkaisu (sanoma- tai verkkolehti) ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan sen taittoon. Laaditaan yksin tai pienryhmissä erilaisia juttuja kuvituksineen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu aktiiviseen työskentelyyn ja sovittujen tehtävien suorittamiseen.

Elokuvan maailma, 2 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään monipuolisesti eri genrejä edustaviin elokuvaan ja elokuvan historiaan. Harjaannutaan erittelemään ja tulkitsemaan katsottuja elokuvia, keskustelemaan katsojakokemuksesta. Tutustutaan elokuvakerronnan piirteisiin ja keinoihin. Opintojakso soveltuu äidinkielen ja kirjallisuuden opintojakson Portti kirjallisuuden maailmaan jo suorittaneille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään elokuvakerronnan teoriaan ja elokuvan vaiheisiin. Katsotaan ja analysoidaan erilaisia elokuvia. Keskustellaan ja kirjoitetaan katsojakokemuksista. Voidaan myös vertailla teosta ja siitä tehtyä elokuvaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu formatiiviseen näyttöön ja opintojakson alussa sovittuihin tehtäviin.

Perusteet haltuun, 2 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan monipuolisesti luku- ja kirjoitustaitoa.
- Opintojakso on tarkoitettu niille, jotka ovat saaneet äidinkielen ja kirjallisuuden ensimmäisestä opintojaksosta arvosanan 7 tai vähemmän.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan, analysoidaan ja tulkitaan monipuolisesti erilaisia tekstejä.
- Harjoitellaan tekstianalyysia ja aineistopohjaista kirjoittamista.
- Kerrataan kirjoittamisprosessin vaiheita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu aktiiviseen työskentelyyn ja opintojakson alussa sovittuihin tehtäviin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden kertaus, 2 op (ÄI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan luku- ja kirjoitustaitoja lukion päättökokeen vaatimusten mukaan.
- Opintojakso on tarkoitettu syksyn yo-kirjoittajille, jotka ovat jo suorittaneet valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot Taitavaksi kirjoittajaksi ja Taitavaksi lukijaksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tekstien analysointia ja tulkintaa.
- Käsitellään tekstejä sekä kirjallisesti että suullisesti.
- Kerrataan äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskokeiden keskeisiä asioita ja kokeisiin vastaamista.
- Kerrataan kielenhuoltoa tarpeen mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu aktiiviseen työskentelyyn ja opintojakson alussa sovittaviin tehtäviin.

Kirjallisuudiplomi, 2 op (ÄI19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään monipuolisesti koti- ja ulkomaiseen kirjallisuuteen, sekä klassikkoihin että nykykirjallisuuteen. Luetaan eri kirjallisuudenlajeja edustavia teoksia. Suoritetaan ns. kirjallisuudiplomi, joka luovutetaan opiskelijalle ylioppilastodistuksen liitteenä.

Ymmärretään lukemisen monet tavoitteet: kirjaa voi lukea omaksi iloksi, siitä voi kertoa ja keskustella ja sen viestejä voi pohtia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan 20 koti- ja ulkomaista teosta (klassikkoja ja nykykirjoja), ja tavoitteena on suorittaa ns. kirjallisuusdiplomi. Työ on syytä aloittaa jo ensimmäisenä opiskeluvuonna, ja sitä voi jatkaa kolmanteen opiskeluvuoteen asti.
- Kirjallisuusdiplomin suorittaminen alkaa kurssin suorittajien yhteisellä tilaisuudella. Tapaamisia järjestetään vähintään jaksoittain. Diplomia varten luetaan 20 teosta annetulta listalta oman valinnan mukaan. Luetuista teoksista tehdään erilaisia kirjallisia ja suullisia tai kuvallisia tehtäviä, joilla osoitetaan teoksen tuntemus. Tehtävänä voi olla esim. lukupäiväkirja, paneelikeskusteluun osallistuminen tai verkkokeskustelu. Tehtävistä sovitaan kurssista vastuussa olevan opettajan kanssa. Kurssin suorittaminen on syytä aloittaa jo ensimmäisenä opintovuonna, mutta sitä voi jatkaa kolmannen vuoden kevääseen asti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun 20 kirjaa on luettu ja lukeminen osoitettu erilaisten tehtävien avulla. Opintojakson suorittaneet saavat ns. kirjallisuusdiplomin.

Mediataituriksi, 2 op (ÄI20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana perehdytään eri medioihin ja niiden keinoihin. Analysoidaan mediaa ja tuotetaan sisältöjä myös itse. Samalla vahvistetaan kriittistä medialukutaitoa. Tutustutaan median kenttään monipuolisesti ja opitaan analysoimaan ja tulkitsemaan median sisältöjä.
- Opintojakso on osa valtakunnallisen mediadiplomin suorittamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään esim. television, internetin, radion ja pelien sisältöihin ja keinoihin. Tehdään monenlaisia mediaan liittyviä tehtäviä..

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu aktiiviseen työskentelyyn ja opintojakson alussa sovittaviin tehtäviin.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän

opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimansa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyskehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisölle.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielennoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa
- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista

- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettujen moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstit ja vuorovaikutus haltuun, 4 op (S201, S202, S203)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan
- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle
- oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekuulttuurien näkökulmasta
- oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen
- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto
- kielen- ja tekstinhuoltoa
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Kieli- ja tekstitietoisuus

- suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot

- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Erialaisten tekstien arviointi, palautteen anto ja vastaanotto, intertekstuaalisuus. Vaikuttamisen keinot, kielitietoisuus ja monilukutaito, rakentava vuorovaikutus

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaiset monimuotoiset tekstit, kielen- ja tekstinhuolto, referointi ja kommentointi

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaalisten taitojen harjaantuminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Portti kirjallisuuden maailmaan, 2 op (S204)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuteen ja esim. teatteriin, elokuvaan ja peleihin ja muihin mediateksteihin tutustuminen (-> eettinen toimijuus).

Vuorovaikutusosaaminen

Kirjallisuuden elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen (> tunne- ja empatiataidot, kielitietoisuus)

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kirjallisuuden monipuolinen analysointi (monilukutaito, lähdekritiisyys, asioiden yhdistelytaito)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Tekstit vallat välineinä, 4 op (S205-S206-S207)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen
- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelevaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä
- oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- perustelemisen harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys
- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

Vuorovaikutus 2

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vaikuttamisen keinot, monilukutaito, kielitietoisuus, sananvapauden merkitys. Esiintymistaidot, keskustelutaidot, monilukutaito ja kriittisyys

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vaikuttamisen keinot, lähdekriittisyys, vastuullisuus omasta toiminnasta

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osallistumis- ja vaikuttamiskeinot, kriittisyys, tulevaisuuteen katsova näkökulma. Osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun, opintojen ja työelämän sekä aktiivisen kansalaisen vuorovaikutustaidot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Kirjallisuuden pyörteissä, 2 op (S208)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Itseilmaisuu, vaikuttaminen kirjoittamalla, hyvinvoinnin parantaminen tietoa hakemalla ja lukemalla

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tekstin tuottamisen taidot, lähdekriittisyys, oman kirjoitusprosessin hallinta. Monenlaiset esittämisen tavat, monilukutaito, erilaiset kontekstit

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomen ja maailman kirjallisuus, ihmiskuva ja identiteetti, maailmankuva ja arvot

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentava vuorovaikutus ja kulttuurien välinen ymmärrys, moniäänisyys, monikielisyys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Puhumalla selviää, 2 op (S209)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista
- syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Koko moduuli on vuorovaikutusosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kokous- ja neuvottelutaidot, konfliktien ratkaisu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Taitavaksi kirjoittajaksi, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tiedon ja ymmärryksen syventäminen aineistoihin perehtymällä ja niitä hyödyntämällä oman ajattelun rakentamiseksi laajoja kirjoitustehtäviä varten

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaalien ilmiöiden pohtiminen laajoissa kirjoitustehtävissä

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavien kirjoittamisen taitojen syventäminen, yhteiskunnalliset kannanotot kirjoituksissa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekritiisyys, näkökulmien ja aineistojen valinta, tekstien tuottaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Taitavaksi lukijaksi, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monimuotoisten mediatekstien analyysi ja tulkinta osana kontekstiaan, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito

Hyvinvointiosaaminen

Kriittinen ja kulttuurinen lukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Kriittinen ja kulttuurinen lukutaito

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi, monilukutaidon syventäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön: kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin ja kokeisiin sekä aktiiviseen työskentelyyn.

Mediajulkaisut, 2 op (S212)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin aikana tai sen lopputuloksena julkaistaan esim. painettu julkaisu tai verkkolehti.
- Kurssi perehdyttää julkaisun tuottamisen prosessiin: työvaiheisiin, erilaisiin juttutyypeihin ja muihin materiaaleihin.
- Toimitustyön eri vaiheet tulevat tutuiksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan lehtityön eri osa-alueita (juttujen kirjoittaminen, kuvittaminen, taittaminen).
- Tutustutaan paikallisen sanomalehden toimintaan ja työhön.
- Valmistetaan oma julkaisu (sanoma- tai verkkolehti) ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan sen taittoon.
- Laaditaan yksin tai pienryhmissä erilaisia juttuja kuvituksineen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu aktiiviseen työskentelyyn ja sovittujen tehtävien suorittamiseen.

7.2. Ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia

eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri

kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökuuluihin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Opintojaksot

Kieli-identiteetti rakentavassa vuorovaikutuksessa, 4 op (RUA01 + RUA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyyliilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kielitietoisuutta kehitetään esim. vertailemalla eri kieliä ja vahvistamalla opiskelijan luottamusta vähäisenkin kielitaidon riittävyyteen. Kielenopiskelustrategioita pyritään kehittämään ohjaamalla opiskelijaa käyttämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitetään ja vahvistetaan oppijoiden kielellistä itsetuntoa ja rakentavan vuorovaikutuksen strategioita. Arkikielisen keskustelutaidon vahvistaminen huomioiden monikielisyyden ja erilaiset ruotsin puhujat voimavarana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan ruotsin kieltä ja sen asemaa muihin kieliin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja ruotsinkielisiin medioihin. Arvioidaan kulttuurin ja taiteen merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan ruotsinkielisiin medioihin ja tuotetaan tekstejä eri kulttuuriaiheista ja ilmiöistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kielen käyttämistä vaikuttamisen välineenä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan pohjoismaiseen hyvinvointiyhteiskuntaan ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan tulevaisuuden visioita kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustetaan opiskelijoita lähdekriittisyyteen painottaen opiskelijoita kiinnostavia tiedon ja tieteenaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Käsitellään elämänhallintaa, jatko-opintoja ja urajoustavuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Käsitellään jatko-opintoja ja työelämää erityisesti Pohjoismaissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvaramaansa*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohditaan globaaleja ympäristökysymyksiä ja tutustutaan kansainvälisiin sopimuksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii kestäväää elämäntapaa omassa elinpiirissään ratkaisukeskeisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistetaan suullisia vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ruotsin abikertaus, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan keskeisten rakenteiden ja sanaston hallintaa sekä harjoitellaan kuullun- ja tekstinymmärtämistä sekä kirjoitustehtävien laadintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pohjoismainen kulttuuri ja maantuntemus (KYL), 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan valittuun pohjoismaiseen kohteeseen eri näkökulmista ja toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ko. kohteeseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien suorittamista ja se arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojaksoon sisältyvä matka on osittain omakustanteinen.

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Arkiruotsia ja opiskelutaitoja, 4 op (RUB101 + RUB102)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Ruotsin kieli arjessani

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kykyä pitää huolta itsestään ja kantaa vastuuta muista. Kehitetään opiskelustrategioita ja minäpystyvyyttä, edistetään oppimista ja aloitetaan kieli-identiteetin rakentaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitetään vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kieltä arkitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB103)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan suomalaiseen, suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen kulttuuriperintöön sekä kulttuuri-ilmiöihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Lisätään kielitietoisuutta ja kehitetään rakentavan viestinnän taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien tulkittamis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ympäristömme, 2 op (RUB104)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia
- harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu
- pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- kulttuurinen moninaisuus
- erilaiset elinympäristöt
- ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohditaan kykyä toimia eettisesti globaalissa teknologia- ja mediamaailmassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ajankohtaisista yhteiskunnallisista aiheista nuoren näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB105)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen
- pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta
- tulevaisuuden suunnitelmat

- vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- erilaisten hakemusten laatiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan tulevaisuuden suunnitelmia ja elämänhallinnan kannalta tärkeitä taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan jatko-opintoja, erilaisia urasuunnitelmia ja valmiuksia elinikäiseen oppimiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan opiskelun ja työelämän vuorovaikutustilanteita. Täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB106)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistetaan suullisia vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB107)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kehitetään kykyä vaikuttaa turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Syvennetään luonnon monimuotoisuuden arvostamista ja tutkimustietoon perustuvaa ilmasto-osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ruotsin kertausta lukion aloittaville, 2 op (RUB108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa lukiossa edellytettävän lähtötason.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan perusrakenteet ja keskeistä sanastoa. Opintojakso auttaa selviytymään tulevista lukio-opinnoista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kannustetaan opiskelijaa hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoaan ja kehittämään opiskelutaitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Kannustetaan opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan ja hyödyntämään eri kielissä aiemmin opittua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ruotsin abikertaus, 2 op (RUB109)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan keskeisten rakenteiden ja sanaston hallintaa sekä harjoitellaan kuullun- ja tekstinyymmärtämistä sekä kirjoitustehtävien laadintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vankennetaan opiskelijan kielitaitoa ja rakennetaan siltaa jatko-opintoihin ja siellä pärjäämiseen niin kielellisesti kuin taidollisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistetaan kielitaitoa elämänmittaista oppimista ajatellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tsemppiä ruotsin opiskeluun, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tukea opiskelijan etenemistä ruotsin pakollisilla opintojaksoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan kielioppia ja vahvistetaan keskeisen sanaston hallintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan pärjäämistä ruotsin pakollisen oppimäärän suorittamisessa vankentamalla peruskielitaitoa kielen eri osa-alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pohjoismainen kulttuuri ja maantuntemus (KYL), 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan valittuun pohjoismaiseen kohteeseen eri näkökulmista ja toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ko. kohteeseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien suorittamista ja se arvioidaan suorituserkinnällä. Opintojaksoon sisältyvä matka on osittain omakustanteinen.

Bli bekant med nordisk kultur! (KuLu), 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa käsityksen pohjoismaisesta kulttuurista syventyen lähemmin yhteen kulttuurin osa-alueeseen (esim. kirjallisuus, elokuva, musiikki, taide). Opintojakson aikana hän laatii yhdessä opettajan kanssa sovitusta aihepiiristä esityksen tai muun tuotoksen. Opintojakson toisena keskeisenä tavoitteena on tutustuttaa opiskelija nykymuotoiseen yo-kokeeseen ja sen moninasiin tehtävätyyppeihin. Samalla vankennetaan erityisesti opiskelijan sanaston hallintaa ja hiotaan kirjallisen ilmaisun valmiuksia kohti yo-kokeen vaatimuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan monipuolista kielitaitoa ja ruotsin kielen käyttökelpoisuutta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Keskitytään erityisesti kirjallisen ilmaisun parantamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi lukion 2. vuoden keväällä / abivuoden syksyllä.

Opintomatka ulkomaille: Så in i Norden (KuLu), 2 op (RUB112)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ryhmän valinnan mukaan johonkin Pohjoismaahan, sen yhteiskuntaan, väestöön ja kulttuurielämän eri puoliin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon sisältyy opintomatka paikan päälle kyseiseen maahan. Opintomatkasta voi aiheutua opiskelijalle omavastuukustannuksia. Matka-ohjelma sovitaan yhteistyössä koko ryhmän kanssa. Kukin opiskelija perehtyy ennen matkaa johonkin matkan vierailukohteista ja hankkii aiheesta etukäteistietoa. Paikan päällä hän pitää suullisen

esityksen vierailukohteesta. Opintomatkaan voi sisältyä myös pareittain suoritettavia vierailuja paikallisissa yrityksissä ja yhteisöissä sekä erilaisia oppimistehtäviä. Mahdollisuuksien puitteissa vierailemme kohdemaassa myös sikäläisessä oppilaitoksessa, jotta opiskelijat saavat kontakteja paikallisiin nuoriin. Opintomatkan jälkeen kukin opiskelija laatii sähköisen matkapäiväkirjan, johon sisällytetään sekä kuvia että tekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan verkko-opetuksena (aloitus sovittavana yhteisenä aikana) sisältäen itsenäistä työskentelyä sekä pari- ja ryhmätyöskentelyä.

Opintojaksoa toteutetaan joka toinen lukuvuosi, jolloin opiskelija voi suorittaa sen lukion 1. ja/tai 2. opintovuoden aikana. Opintojakso toteutetaan hajautettuna eri periodien ajalle yhden lukuvuoden aikana.

7.2.3. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 29 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta B3-kielenä. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 13 § 2 mom.)

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RUB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ruotsin kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella ruotsin kieltä*
- *hahmottaa ruotsin kielen aseman Suomessa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiinomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta ja etsii itselle sopivia opiskelutapoja ja -keinoja. Rakennetaan pohjoismaisen kulttuurialueen tuntemusta ja rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa sekä hyödyntämään jo osaamiaan kieliä uuden kielen opiskelussa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta ja toimimaan rakentavasti erilaisissa arkisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustason alkeet 2, 2 op (RUB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *vuorovaikutustilanteet arjessa*
- *erilaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kannustetaan opiskelijaa uteliaisuuteen uutta kieltä kohtaan hyödyntämällä omia mielenkiinnon kohteita. Harjoitellaan arkista viestintää erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustason alkeet 3, 2 op (RUB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *nuorten elämä ja ihmissuhteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee vuorovaikutuksen eri elementtejä hyödyntäen eri viestintäkanavia.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään oman elämänsä lähipiiriin kuuluvien aiheiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 1, 2 op (RUB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (RUB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *erilaiset ruotsin puhujat*
- *tutustuminen Suomeen ruotsiksi*
- *suomalaiset tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu kieliä koskeviin arvonäkökulmiin ja peilaa niitä omaan kulttuuriinsa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa suomalaisen ja suomenruotsalaisen sekä pohjoismaisten kulttuurien tuntemustaan tutustuen eri tapoihin ja traditioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 2, 2 op (RUB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (RUB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää kielellistä itseilmaisuaan ja vuorovaikutustaitojaan ruotsin kielellä hyödyntäen siihenastista kielitaitoaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 3, 2 op (RUB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (RUB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *ajankohtaiset aiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuus pohjoismaisissa yhteyksissä. Apuna käytetään ruotsinkielisiä medioita ja tutustutaan pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan oman mielenkiinnon kohteiden avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 4, 2 op (RUB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (RUB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *lukio-opinnot, mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa kannustetaan tulemaan tietoiseksi ja pohtimaan ruotsin kielen osaamisen hyötynäkökulmia jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 5, 2 op (RUB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (RUB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja taitotason A2.1 (taito tuottaa tekstejä) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- ruotsinkieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää taitoaan viestiä tilanteen vaatimalla tavalla huomioiden vastaanottajan/ viestintäkumppanin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lukemalla ja tulkitsemalla eri tasoisia ja pituisia tekstejä opiskelijalle avautuu erilaisia näkökulmia toisen kotimaisen kielen kautta, mikä lisää monimuotoisuuden ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan

kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään,

mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestävämmät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkautuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia

- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Espanja (EAB)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tunnistetaan omat kielelliset vahvuudet ja kannustetaan suhtautumaan myönteisesti opiskeluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan keskeisiä viestintätilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan opiskeltavan kieleen ja vertaillaan uutta kieltä opiskelijoiden aiemmin tuntemiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia. Opiskelija tutustuu erilaisiin kielenoppimistapoihin.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan tavallisimpia arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Hyödynnetään vähäistäkin kielitaitoa tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa ja harjoitellaan selviytymistä tavanomaisissa asiointiin liittyvissä tilanteissa. Opetellaan monipuolisia viestintäkeinoja.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetellaan kertomaan omista mielenkiinnon kohteista

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan kohdekielen koulujärjestelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 1, 2 op (EAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan suomen ja kohdekielen kulttuurieroja. Opiskelija tiedostaa roolinsa oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitetaan digitaalista tiedonhankintaa kohdekulttuurista ottaen huomioon lähdekirjittisyys ja monilukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 2, 2 op (EAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaistaan omia mielipiteitä ja tunteita kohdekielellä ja harjoitellaan aktiivista kuuntelutaitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviin peruskäsitteisiin käytännön tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista itselle tärkeistä asioista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 3, 2 op (EAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuurialueeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuurialueeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 4, 2 op (EAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija reflektoi tulevaisuudensuunnitelmiaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestävästä kehityksestä ja tulevaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 5, 2 op (EAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään arvoja ja eettistä toimintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään lähdekriittistä ajattelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Yo-kirjoitukseen valmentava opintojakso, 1 op (EAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on valmentaa opiskelija suorittamaan espanjan yo-kirjoitukset. Opintojaksolla kerrataan ja vahvistetaan edellisillä opintojaksoilla hankittuja tietoja ja taitoja espanjassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään kielitietoa ja -taitoa viimeisenä opiskeluvuonna, kerrataan kielioppia, kartoitetaan sanavarastoa, kirjoitetaan tuotoksia ja harjoitetaan kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tulee tietoiseksi osaamisestaan, hänen itsetuntonsa kehittyy, ja häntä kannustetaan suorittamaan espanjan yo-kirjoitukset hyvin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille: kieltä ja kulttuuria käytännössä (KYL), 2 op (EAB310)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien suorittamista. Matka on osittain omakustanteinen.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (EAB310)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielisen maan ja paikkakunnan historiaan, kulttuuriin ja nyky-yhteiskuntaan. Matkalla opiskelijoilla on erilaisia tilaisuuksia käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintopisteiden saanti edellyttää kyseiseen matkaan liittyvien opintotehtävien suorittamista. Matka voi sisältää varainhankintaa ja omavastuuosuuden.

Espanjan suullisen kielitaidon opintojakso (KYL), 2 op (EAB311)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suullinen koe ja suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla harjoitellaan kielen käyttöä suullisesti. Puhumista harjoitellaan mm. parikeskustelujen, roolileikkien ja pelien avulla. Samalla kerrataan ja laajennetaan eri aihepiirien sanastoa. Kurssi sisältää myös kuullunymmärtämisen harjoittelua. Kurssin päätteeksi pidetään suullinen koe.

Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (EAB311)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan kielen käyttöä suullisesti. Puhumista harjoitellaan mm. parikeskustelujen, roolileikkien ja pelien avulla. Samalla kerrataan ja laajennetaan eri aihepiirien sanastoa. Tämä abiturienteille tarkoitettu opintojakso sisältää myös kuullun ymmärtämisen harjoittelua. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

7.3.2. Italia (IAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tunnistetaan omat kielelliset vahvuudet ja kannustetaan suhtautumaan myönteisesti opiskeluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan keskeisiä viestintätilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan tavallisimpia arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Hyödynnetään vähäistäkin kielitaitoa tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetellaan kertomaan omista mielenkiinnon kohteista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan kohdekielen koulujärjestelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (IAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan suomen ja kohdekielen kulttuurieroja. Opiskelija tiedostaa roolinsa oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitetaan digitaalista tiedonhankintaa kohdekulttuurista ottaen huomioon lähdekriittisyys ja monilukutaito.

Perustaso 2, 2 op (IAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaistaan omia mielipiteitä ja tunteita kohdekielellä ja harjoitellaan aktiivista kuuntelutaitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviin peruskäsitteisiin käytännön tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista itselle tärkeistä asioista.

Perustaso 3, 2 op (IAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuurialueeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuurialueeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (IAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija reflektoi tulevaisuudensuunnitelmiaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestäväää kehitystä ja tulevaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (IAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään arvoja ja eettistä toimintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään lähdekriittistä ajattelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, 2 op (IAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan yo-kirjoituksiin kertaamalla monipuolisesti edellisillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan kielioppia sekä valmistaudutaan yo-kokeeseen harjoittelemalla kirjoittamista sekä kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (IAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ulkomaille italiankieliseen kohteeseen, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

ABC-kurssi (KYL), 2 op (IAB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskellaan italian ääntämistä, rakenteita sekä kulttuuria. Harjoitellaan toimimaan matkailijan kannalta keskeisissä tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan italian ääntämistä ja rakenteita sekä harjoitellaan matkailijan kannalta keskeisiä tilanteita. Tutustutaan Italiaan, sen kulttuuriin ja italialaisiin tapoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.3.3. Ranska (RAA)

Opintojaksot

Arkiranskaa ja opiskelutaitoja, 4 op (RAA01 + RAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainvälisyysvalmiudet, kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen ja eettinen toimijuus

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja yhteistyökyky, rakentavan viestinnän taito ja sosiaaliset taidot

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja kieli-identiteetin vahvistaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03)

Opintojakson moduulit

- *Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen*

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle, kielten ja kulttuurin moninaisuus, luova osaaminen sekä itselle tärkeät kulttuuriaiheet ja –ilmiöt

Vuorovaikutusosaaminen

Itseilmaisu ja luova toiminta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä

- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Abikurssi, 2 op (RAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään kielitietoa ja -taitoa sekä valmistaudutaan kielen yo-kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan ja vahvistetaan edellisillä opintojaksoilla hankittuja tietoja ja taitoja. Opintojaksolla mm. kerrataan kielioppia sekä valmistaudutaan yo-kokeeseen harjoittelemalla kirjoittamista sekä kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (RAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ulkomaille ranskankieliseen kohteeseen, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (RAA10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielisen maan ja paikkakunnan historiaan, kulttuuriin ja nyky-yhteiskuntaan. Matkalla opiskelijoilla on erilaisia tilaisuuksia käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintopisteiden saanti edellyttää kyseiseen matkaan liittyvien opintotehtävien suorittamista. Matka voi sisältää varainhankintaa ja omavastuusuuden.

Kotikansainvälisyys (KULU), 1 op (RAA11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vierailee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyyteen.

7.3.4. Ranska (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Tavoitteet

Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ulkomaille ranskankieliseen kohteeseen, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetellaan kertomaan omista mielenkiinnon kohteista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan kohdekielen koulujärjestelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 1, 2 op (RAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan suomen ja kohdekielen kulttuurieroja. Opiskelija tiedostaa roolinsa oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitetaan digitaalista tiedonhankintaa kohdekulttuurista ottaen huomioon lähdekriittisyys ja monilukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 2, 2 op (RAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

130

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaistaan omia mielipiteitä ja tuntemuksia kohdekielellä ja harjoitellaan aktiivista kuuntelutaitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviin peruskäsitteisiin käytännön tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista itselle tärkeistä asioista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 3, 2 op (RAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuuriaiheeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuuriaiheeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 4, 2 op (RAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija reflektoi tulevaisuudensuunnitelmiaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestävästä kehityksestä ja tulevaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 5, 2 op (RAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään arvoja ja eettistä toimintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään lähdekriittistä ajattelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustason jatko 1, 2 op (RAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuin ympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskellaan perustason tekstien tulkintaa ja tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan erilaisiin asuin ympäristöihin ja kestävään elämäntapaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustason jatko 2, 2 op (RAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija muodostaa kokonaiskäsityksen omasta osaamisestaan. Vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan omaehtoista osaamisensa kehittämistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssilla perehdytään kansainväliseen yhteistyöhön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (RAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan yo-kirjoituksiin kertaamalla monipuolisesti edellisillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan kielioppia sekä valmistaudutaan yo-kokeeseen harjoittelemalla kirjoittamista sekä kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (RAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ulkomaille ranskankieliseen kohteeseen, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (RAB210)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan kielen käyttöä suullisesti. Puhumista harjoitellaan mm. parikeskustelujen, roolileikkien ja pelien avulla. Samalla kerrataan ja laajennetaan eri aihepiirien sanastoa. Tämä abiturienteille tarkoitettu opintojakso sisältää myös kuullun ymmärtämisen harjoittelua. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (RAB211)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielisen maan ja paikkakunnan historiaan, kulttuuriin ja nyky-yhteiskuntaan. Matkalla opiskelijoilla on erilaisia tilaisuuksia käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintopisteiden saanti edellyttää kyseiseen matkaan liittyvien opintotehtävien suorittamista. Matka voi sisältää varainhankintaa ja omavastuuosuuden.

Kotikansainvälisyys (KULU), 1 op (RAB212)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vieraillee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyyteen.

7.3.5. Ranska (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tunnistetaan omat kielelliset vahvuudet ja kannustetaan suhtautumaan myönteisesti opiskeluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan keskeisiä viestintätilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan tavallisimpia arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Hyödynnetään vähäistäkin kielitaitoa tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetellaan kertomaan omista mielenkiinnon kohteista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan kohdekielen koulujärjestelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (RAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan suomen ja kohdekielen kulttuurieroja. Opiskelija tiedostaa roolinsa oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitetaan digitaalista tiedonhankintaa kohdekulttuurista ottaen huomioon lähdekriittisyys ja monilukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (RAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaistaan omia mielipiteitä ja tunteita kohdekielellä ja harjoitellaan aktiivista kuuntelutaitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviin peruskäsitteisiin käytännön tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista itselle tärkeistä asioista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (RAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuuriaiheeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuuriaiheeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (RAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija reflektoi tulevaisuudensuunnitelmiaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestäväää kehitystä ja tulevaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (RAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään arvoja ja eettistä toimintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään lähdekriittistä ajattelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perusteet käydään yhdessä läpi opintojakson alussa. Opintojaksolla on käytössä numeroarviointi.

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (RAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan yo-kirjoituksiin kertaamalla monipuolisesti edellisillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan kielioppia sekä valmistaudutaan yo-kokeeseen harjoittelemalla kirjoittamista sekä kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ulkomaille ranskankieliseen kohteeseen, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielisen maan ja paikkakunnan historiaan, kulttuuriin ja nyky-yhteiskuntaan. Matkalla opiskelijoilla on erilaisia tilaisuuksia käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintopisteiden saanti edellyttää kyseiseen matkaan liittyvien opintotehtävien suorittamista. Matka voi sisältää varainhankintaa ja omavastuuosuuden.

Kotikansainvälistyminen (KULU), 1 op (RAB311)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vierailee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyYTEEN.

Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (RAB312)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan kielen käyttöä suullisesti. Puhumista harjoitellaan mm. parikeskustelujen, roolileikkien ja pelien avulla. Samalla kerrataan ja laajennetaan eri aihepiirien sanastoa. Tämä abiturienteille tarkoitettu opintojakso sisältää myös kuullun ymmärtämisen harjoittelua. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

7.3.6. Saksa (SAA)

Opintojaksot

Arkisaksaa ja opiskelutaitoja, 4 op (SAA01 + SAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset

- kohdekielen äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyyli erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainvälisyysvalmiudet, kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen ja eettinen toimijuus

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja yhteistyökyky, rakentavan viestinnän taito ja sosiaaliset taidot

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja kieli-identiteetin vahvistaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle, kielten ja kulttuurin moninaisuus, luova osaaminen sekä itselle tärkeät kulttuuriaiheet ja -ilmiöt.

Vuorovaikutusosaaminen

Itseilmaisu ja luova toiminta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

demokratia, aktiivinen toimijuus ja vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa

Vuorovaikutusosaaminen

vuorovaikutus, neuvottelutaidot, debatti

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo ja eettisyys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

eettinen toimijuus

Vuorovaikutusosaaminen

rakentava viestintä

Monitieteinen ja luova osaaminen

lähdekriittisyys, oppimistaidot

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisyysvalmiudet ja maailmankansalaisuus

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

eettinen toiminta yhteiseksi hyväksi

Yhteiskunnallinen osaaminen

työelämävalmiudet ja yrittäjyys

Hyvinvointiosaaminen

sinnikkyys muutosten maailmassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

luonnon moninaisuuden arvostaminen, ilmasto-osaaminen ja kestävä kuluttajuus

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

maailmankansalaisuus ja eettinen toimijuus globaalissa maailmassa

Hyvinvointiosaaminen

sinnikkyys muutosten maailmassa

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävä tulevaisuuden puolesta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisyysvalmiudet

Hyvinvointiosaaminen

huolenpito itsestä ja muista

Vuorovaikutusosaaminen

rakentava viestintä, tunne- ja empatiataidot sekä yhteistyökyky

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Abikurssi, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään kielitietoa ja -taitoa sekä valmistaudutaan kielen yo-kokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan ja vahvistetaan edellisillä opintojaksoilla hankittuja tietoja ja taitoja. Opintojaksolla mm. kerrataan kielioppia sekä valmistaudutaan yo-kokeeseen harjoittelemalla kirjoittamista sekä kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ulkomaille saksankieliseen kohteeseen, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kohdekielisen maan ja paikkakunnan historiaan, kulttuuriin ja nyky-yhteiskuntaan. Matkalla opiskelijoilla on erilaisia tilaisuuksia käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintopisteiden saanti edellyttää kyseiseen matkaan liittyvien opintotehtävien suorittamista. Matka voi sisältää varainhankintaa ja omavastuuosuuden.

Kotikansainvälistyminen (KULU), 1 op (SAA11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vierailee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyyteen.

7.3.7. Saksa (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*

- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetellaan kertomaan omista mielenkiinnon kohteista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan kohdekielen koulujärjestelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 1, 2 op (SAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan suomen ja kohdekielen kulttuurieroja. Opiskelija tiedostaa roolinsa oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitetaan digitaalista tiedonhankintaa kohdekulttuurista ottaen huomioon lähdekriittisyys ja monilukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 2, 2 op (SAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaistaan omia mielipiteitä ja tunteita kohdekielellä ja harjoitellaan aktiivista kuuntelutaitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviin peruskäsitteisiin käytännön tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista itselle tärkeistä asioista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 3, 2 op (SAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuurialueeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuurialueeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 4, 2 op (SAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija reflektoi tulevaisuudensuunnitelmiaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestävästä kehityksestä ja tulevaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 5, 2 op (SAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään arvoja ja eettistä toimintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään lähdekriittistä ajattelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskellaan perustason tekstien tulkintaa ja tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan erilaisiin asuinympäristöihin ja kestävään elämäntapaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustalon jatko 2, 2 op (SAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija muodostaa kokonaiskäsityksen omasta osaamisestaan. Vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan omaehtoista osaamisensa kehittämistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssilla perehdytään kansainväliseen yhteistyöhön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Yo-kirjoitukseen valmentava opintojakso, 2 op (SAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan yo-kirjoitukseen kertaamalla monipuolisesti edellisillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan kielioppia sekä valmistaudutaan yo-kokeeseen harjoittelemalla kirjoittamista sekä kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ulkomaille saksankieliseen kohteeseen, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan kielen käyttöä suullisesti. Puhumista harjoitellaan mm. parikeskustelujen, roolileikkien ja pelien avulla. Samalla kerrataan ja laajennetaan eri aihepiirien sanastoa. Tämä abiturienteille tarkoitettu opintojakso sisältää myös kuullun ymmärtämisen harjoittelua. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (SAB211)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielisen maan ja paikkakunnan historiaan, kulttuuriin ja nyky-yhteiskuntaan. Matkalla opiskelijoilla on erilaisia tilaisuuksia käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Opintopisteiden saanti edellyttää kyseiseen matkaan liittyvien opintotehtävien suorittamista. Matka voi sisältää varainhankintaa ja omavastuusuuden.

Kotikansainvälisyys (KULU), 1 op (SAB212)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vierailee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyyteen.

7.3.8. Saksa (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiinomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tunnistetaan omat kielelliset vahvuudet ja kannustetaan suhtautumaan myönteisesti opiskeluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan keskeisiä viestintätilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan tavallisimpia arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Hyödynnetään vähäistäkin kielitaitoa tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan suomen ja kohdekielen kulttuurieroja. Opiskelija tiedostaa roolinsa oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitetaan digitaalista tiedonhankintaa kohdekulttuurista ottaen huomioon lähdekritiisyys ja monilukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 1, 2 op (SAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan suomen ja kohdekielen kulttuurieroja. Opiskelija tiedostaa roolinsa oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitetaan digitaalista tiedonhankintaa kohdekulttuurista ottaen huomioon lähdekriittisyys ja monilukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 2, 2 op (SAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaistaan omia mielipiteitä ja tunteita kohdekielellä ja harjoitellaan aktiivista kuuntelutaitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviin peruskäsitteisiin käytännön tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista itselle tärkeistä asioista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 3, 2 op (SAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuurialueeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuuriaiheeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 4, 2 op (SAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija reflektoi tulevaisuudensuunnitelmiaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestävästä kehitystä ja tulevaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustaso 5, 2 op (SAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään arvoja ja eettistä toimintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään lähdekriittistä ajattelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Yo-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (SAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan yo-kirjoituksiin kertaamalla monipuolisesti edellisillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan kielioppia sekä valmistaudutaan yo-kokeeseen harjoittelemalla kirjoittamista sekä kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka ulkomaille saksankieliseen kohteeseen, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttисessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttисessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielisen maan ja paikkakunnan historiaan, kulttuuriin ja nyky-yhteiskuntaan. Matkalla opiskelijoilla on erilaisia tilaisuuksia käyttää vierasta kieltä autenttисessa ympäristössä. Opintopisteiden saanti edellyttää kyseiseen matkaan liittyvien opintotehtävien suorittamista. Matka voi sisältää varainhankintaa ja omavastuuosuuden.

Kotikansainvälisyys (KULU), 1 op (SAB311)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

168

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vierailee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyyteen.

Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (SAB312)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan kielen käyttöä suullisesti. Puhumista harjoitellaan mm. parikeskustelujen, roolileikkien ja pelien avulla. Samalla kerrataan ja laajennetaan eri aihepiirien sanastoa. Tämä abiturienteille tarkoitettu opintojakso sisältää myös kuullun ymmärtämisen harjoittelua. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

7.3.9. Venäjä (VEA)

Opintojaksot

Arkivenäjää ja opiskelutaitoja, 4 op (VEA01 + VEA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*

- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulauskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

kielitietoisuus ja yhteistyökyky, rakentavan viestinnän taito ja sosiaaliset taidot

Hyvinvointiosaaminen

omien vahvuuksien tunnistaminen ja kieli-identiteetin vahvistaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisyysvalmiudet, kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen ja eettinen toimijuus

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle, kielten ja kulttuurin moninaisuus, luova osaaminen sekä itselle tärkeät kulttuuriaiheet ja –ilmiöt

Vuorovaikutusosaaminen

itseilmaisu ja luova toiminta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

demokratia, aktiivinen toimijuus ja vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa

Vuorovaikutusosaaminen

vuorovaikutus, neuvottelutaidot

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo ja eettisyys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

eettinen toimijuus

Vuorovaikutusosaaminen

rakentava viestintä

Monitieteinen ja luova osaaminen

lähdekriittisyys, oppimistaidot

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisyysvalmiudet ja maailmankansalaisuus

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

eettinen toiminta yhteiseksi hyväksi

Yhteiskunnallinen osaaminen

työelämävalmiudet ja yrittäjyys

Hyvinvointiosaaminen

sinnikkyys muutosten maailmassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

luonnon monimuotoisuuden arvostaminen, ilmasto-osaaminen ja kestävä kuluttajuus

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

maailmankansalaisuus ja eettinen toimijuus globaalissa maailmassa

Hyvinvointiosaaminen

sinnikkyys muutosten maailmassa

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden puolesta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisyysvalmiudet

Hyvinvointiosaaminen

huolenpito itsestä ja muista

Vuorovaikutusosaaminen

rakentava viestintä, tunne- ja empatiataidot sekä yhteistyökyky

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Abikurssi, 2 op (VEA09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet toteutuvat tällä kurssilla soveltuvin osin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (VEA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka Venäjälle, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (VEA10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Kotikansainvälistyminen (KULU), 1 op (VEA11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vierailee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyYTEEN.

7.3.10. Venäjä (VEB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*

- *koulu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. B2-oppimäärää opiskelleiden opiskelijoiden osalta toteutetaan diagnostista arviointia.

Perustaso 1, 2 op (VEB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Kurssilla harjoiteltuja digitaalisia tiedonhankintataitoja arvioidaan osana kurssisuoritusta.

Perustaso 2, 2 op (VEB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*

- eri elämänvaiheet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Opiskelijan vuorovaikutus- ja kuuntelutaidot ovat yksi arvioinnin kohteista.

Perustaso 3, 2 op (VEB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Opiskelijan kurssin aikana tekemä kohdekielinen tuotos arvioidaan osana kurssisuoritusta.

Perustaso 4, 2 op (VEB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*

- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Kurssin aikana mahdollisuuksien mukaan harjoitetaan sekä itse- että vertaisarviointia.

Perustaso 5, 2 op (VEB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon tulkita ja vastaanottaa erilaisia tekstejä.

Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*

- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskellaan perustason tekstien tulkintaa ja tuottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan erilaisiin asuinympäristöihin ja kestävään elämäntapaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija muodostaa kokonais käsityksen omasta osaamisestaan. Vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan omaehtoista osaamisensa kehittämistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssilla perehdytään kansainväliseen yhteistyöhön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Yo-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (VEB29)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet toteutuvat tällä kurssilla soveltuvin osin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

S/H -arvostelu. Mahdollisuuksien mukaan pidetään yo-koetta simuloiva koetilaisuus.

Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (VEB210)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (VEB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka Venäjälle, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (VEB211)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Kotikansainvälistyminen (KULU), 2 op (VEB212)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vierailee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyyteen.

7.3.11. Venäjä (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tunnistetaan omat kielelliset vahvuudet ja kannustetaan suhtautumaan myönteisesti opiskeluun.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan keskeisiä viestintätilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota kyrillisten kirjainten hallitsemiseen ja alkeistason ääntämiseen.

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan tavallisimpia arkielämän vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Hyödynnetään vähäistäkin kielitaitoa tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arvioinnissa yksi painopisteistä on suullisessa tuottamisessa.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetellaan kertomaan omista mielenkiinnon kohteista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan kohdekielen koulujärjestelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. B2-oppimäärää opiskelleiden opiskelijoiden osalta toteutetaan diagnostista arviointia.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vertaillaan suomen ja kohdekielen kulttuurieroja. Opiskelija tiedostaa roolinsa oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitetaan digitaalista tiedonhankintaa kohdekulttuurista ottaen huomioon lähdekritiikisyys ja monilukutaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Kurssilla harjoiteltuja digitaalisia tiedonhankintataitoja arvioidaan osana kurssisuoritusta.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ilmaistaan omia mielipiteitä ja tunteita kohdekielillä ja harjoitellaan aktiivista kuuntelutaitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviin peruskäsitteisiin käytännön tilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan omien mielipiteiden muodostamista itselle tärkeistä asioista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Opiskelijan vuorovaikutus- ja kuuntelutaidot ovat yksi arvioinnin kohteista.

Perustaso 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy itsensä valitsemaan kulttuurialueeseen ja laatii kohdekielisen tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Opiskelijan kurssin aikana tekemä kohdekielinen tuotos arvioidaan osana kurssisuoritusta.

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan jatko-opintoihin ja työelämään.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija reflektoi tulevaisuudensuunnitelmiaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan kestävästä kehityksestä ja tulevaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Kurssin aikana mahdollisuuksien mukaan harjoitetaan sekä itse- että vertaisarviointia.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään arvoja ja eettistä toimintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään lähdekriittistä ajattelua.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi määritellään opintojakson alussa. Arvioinnissa käytetään monipuolista arviointia ottaen huomioon kielen eri osa-alueet. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon tulkita ja vastaanottaa erilaisia tekstejä.

Yo-kirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet toteutuvat tällä kurssilla soveltuvin osin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

S/H -arvostelu. Mahdollisuuksien mukaan pidetään yo-koetta simuloiva koetilaisuus.

ABC-kurssi (KYL), 2 op (VEB310)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan keskeisiä viestintätilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan kohdemaan kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

S/H -arvostelu. Kurssikoe on luonteeltaan diagnostinen.

Opintomatka ulkomaille (KULU), 2 op (VEB310)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintomatka ulkomaille (KYL), 2 op (VEB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan osittain omakustanteinen opintomatka Venäjälle, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti valittuun kohteeseen, sen kieleen ja kulttuuriin. Matkalla opiskelijalla on mahdollisuus käyttää vierasta kieltä autenttisessa ympäristössä. Opintojakson suorittaminen edellyttää matkaan liittyvien tehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kotikansainvälistyminen (KULU), 1 op (VEB311)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Yksi tie kansainvälistymiseen on tarjota majoitus ystävyyskoulun opiskelijalle kodissaan vajaan viikon ajan, kun ryhmä vierailee koulussamme. Viikko tarjoaa mahdollisuuden kieliharjoitteluun, eroavaisuuksien ja samankaltaisuuksien havainnointiin meidän ja vieraan kulttuurin välillä, kulttuurimme ja kotiseutumme esittelyyn ja parhaassa tapauksessa elinikäiseen ystävyyteen.

Suullisen kielitaidon opintojakso (KULU), 2 op (VEB312)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

7.3.12. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Kieli-identiteetti ja englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA1 + ENA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Englanti globaalina kielenä

- englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä
- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- kansainväliset suhteet
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin
- viestintätäytyli erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

kielitietoisuus ja yhteistyökyky, rakentavan viestinnän taito ja sosiaaliset taidot

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisyysvalmiudet, kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen ja eettinen toimijuus

Hyvinvointiosaaminen

omien vahvuuksien tunnistaminen ja kieli-identiteetin vahvistaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle, kielten ja kulttuurin moninaisuus, luova osaaminen sekä itselle tärkeät kulttuuriaiheet ja -ilmiöt

Vuorovaikutusosaaminen

itseilmaisu ja luova toiminta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

demokratia, aktiivinen toimijuus ja vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa

Vuorovaikutusosaaminen

vuorovaikutus, neuvottelutaidot, debatti

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo ja eettisyys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsenmellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

ettinen toimijuus

Vuorovaikutusosaaminen

rakentava viestintä

Monitieteinen ja luova osaaminen

lähdekriittisyys, oppimistaidot

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisyysvalmiudet ja maailmankansalaisuus

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

eettinen toiminta yhteiseksi hyväksi

Yhteiskunnallinen osaaminen

työelämävalmiudet ja yrittäjyys

Hyvinvointiosaaminen

sinnikkyys muutosten maailmassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

luonnon monimuotoisuuden arvostaminen, ilmasto-osaaminen ja kestävä kuluttajuus

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

maailmankansalaisuus ja eettinen toimijuus globaalissa maailmassa

Hyvinvointiosaaminen

sinnikkyys muutosten maailmassa

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävä tulevaisuuden puolesta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisyysvalmiudet

Hyvinvointiosaaminen

huolenpito itsestä ja muista

Vuorovaikutusosaaminen

rakentava viestintä, tunne- ja empatiataidot sekä yhteistyökyky

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Abien YO-valmennus 1, 2 op (ENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- *Syvennetään kielitietoa ja -taitoa viimeisenä opiskeluvuonna, jotta opiskelija oppii antamaan osaamisestaan YO-kokeessa tavoitteidensa mukaisen näytön.*

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- *Harjoitetaan kaikkia ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä: kerrataan kielioppia, kartutetaan sanavarastoa, kirjoitetaan tuotoksia ja harjoitellaan kuullun ja lukemisen ymmärtämistä.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa

Vuorovaikutusosaaminen

kielitietoisuus

Monitieteinen ja luova osaaminen

monilukutaito

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään kielitietoa ja -taitoa viimeisenä opiskeluvuonna, kerrataan kielioppia, kartutetaan sanavarastoa, kirjoitetaan tuotoksia ja harjoitellaan kuullun ja lukemisen ymmärtämistä. Opintojakso sopii suoritettavaksi englannin ylioppilaskirjoituksia edeltävässä jaksossa.

Abien YO-valmennus 2, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa valmiuksia ymmärtää ja käyttää yleismaailmallisiin kehityslinjoihin, ajankohtaisiin tapahtumiin ja erilaisten maailmankuvien aihepiireihin liittyvää kieltä. Opintojaksolla syvennetään kielen rakenteiden hallintaa sekä valmennetaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään kielitaidon kaikkien osa-alueiden hallintaa keskittyen haastaviin aiheisiin, kuten ajankohtaisiin yleismaailmallisiin ilmiöihin. Kurssi laajentaa sanastonhallinta ylioppilaskirjoituksia ajatellen. Osa sisällöstä määrittyy ryhmän esittämien toiveiden ja tarpeiden mukaan. Opintojakso suoritetaan kolmantena vuonna sen jälkeen, kun pakolliset kurssit 1 – 6 on suoritettu joko ennen Abien YO-valmennus 1 -opintojaksoa tai sen jälkeen.

Kertaus 1, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kerrata peruskoulun englannin keskeiset sisällöt, jotta lukion A-kielen opintojen edellyttämät valmiudet paranevat.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla vahvistetaan englannin kielen rakenteiden ja sanaston hallintaa ja kehitetään kuunteluja lukustrategioita sekä kirjoitustaitoa. Kurssilla painotetaan kielioppia, mutta harjoitetaan myös keskeistä sanastoa sekä tehdään kuuntelu- ja kirjoitusharjoituksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

uudistymiskyky, yrittäjämäinen asenne

Vuorovaikutusosaaminen

kielitietoisuus

Hyvinvointiosaaminen

omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen, sinnikkyys muutosten maailmassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vahvistetaan englannin kielen perusrakenteiden, erityisesti verbiopin, ja -sanaston hallintaa sekä kehitetään kuuntelu- ja lukustrategioita ja kirjoitustaitoa. Opintojakso on suunnattu opiskelijoille, joiden ENA1-ENA3-kurssien arvosanat ovat olleet heikkoja (4 - 6). Opettaja valitsee opiskelijat, joille suosittelee opintojaksolle osallistumista. Ilman ENA11-opintojakson tarjoamaa kertausta, 2-luokan pakolliset opintojaksot ja ylioppilaskoe eivät välttämättä mene hyväksytysti

läpi. Tukea ja kertausta tarvitsevien kannattaa jatkaa ENA11-opintojakson jälkeen kertaavalle ENA12 Kertaus 2 -opintojaksolle.

Kertaus 2, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla vahvistetaan englannin kurssien 4-6 rakenteiden ja sanaston hallintaa ja kehitetään kuuntelu- ja lukustrategioita sekä kirjoitustaitoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja laajennetaan kielioppia ja keskeistä sanastoa sekä tehdään kuuntelu- ja kirjoitusharjoituksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

uudistumiskyky, yrittäjämäinen asenne

Vuorovaikutusosaaminen

kielitietoisuus

Hyvinvointiosaaminen

omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen, sinnikkyys muutosten maailmassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu englannin opinnoissaan välttävästi menestyneille opiskelijoille. Opintojakso jatkaa siitä, mihin ENA11 päättyi tarjoten lisäharjoitusta kaikilla kielitaidon osa-alueilla eli kuullun- ja luetunymmärtämisissä, kirjoitelmien laatimisessa sekä puhumisessa. Kuten ENA11-opintojaksokin, tämä opintojakso tukee opiskelijoita, joille pakollisten ENA1 - ENA6 etenemistähti tuntuu nopealta.

Kirjoittamisen opintojakso (KYL), 2 op (ENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittyä kirjoittajana ja oppia tuottamaan tarkoituksenmukaista tekstiä eri tyylilajien vaatimalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskellaan erityylisten kirjoitelmien ominaispiirteitä ja kirjoitetaan tuotoksia eri aihepiireistä. Opintojakso soveltuu itsenäiseen opiskeluun opettajan ohjeiden mukaisesti.

Debatoinnin opintojakso (KYL), 2 op (ENA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa julkisen esiintymisen taitoja englannin kielellä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana harjoitellaan esiintymistä ja väittelyä englannin kielellä eri aiheista. Aktiivisuus ja läsnäolo ovat kurssin oleellinen osa. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Luova kirjoittaminen (KuLu), 2 op (ENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat oppivat tekniikoita, joilla pääsee kirjoittamisen alkuun taltuttaen liiallisen itsekritiikin ja tyhjän paperin aiheuttaman rimakauhun
- Opitaan kirjoittamaan englanniksi esim. runoja, henkilökuvausta, dialogia ja lyhyitä tarinoita.
- Opitaan pohtimaan englanninkielisen tekstin rytmiä ja kielikuvia.
- Opitaan käyttämään erilaisia sanakirjoja, mm. loppusointu- ja synonyymisanakirjoja.
- Opitaan lukemaan arvostaen muiden tuottamia tekstejä ja antamaan perusteltuja kehuja ja kritiikkiä niistä.
- Opitaan muokkaamaan tekstejään muilta saatua palautetta hyödyntäen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kirjoitetaan esim. eri tyyllilajien runoja, henkilökuvaus, aistihavaintokuvaus, kuvaan perustuva tarina, myytti/maailmansyntytarina, tuttu tarina uudesta näkökulmasta sekä vapaasti valittava teksti
- Opetellaan käyttämään erilaisia sanakirjoja tekstin tuottamisen apuvälineinä.
- Annetaan ja otetaan vastaan rakentavaa palautetta, jonka pohjalta hiotaan teksteistä valmis versio.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla kirjoitetaan lyhyitä itsenäisiä tekstejä. Muiden kurssien kirjoitusharjoitusten keskittyessä hyvään asiatyyliin ja rakenteeseen, tämän kurssin tehtävänannoissa korostuu luovuus ja ilmaisun rohkeus. Kurssilla harjoitellaan myös toisten opiskelijoiden kirjoittamien tekstien

arvostavaa kommentointia sekä oman tekstin muokkaamista saadun palautteen perusteella. Kaikki kirjoittamisesta kiinnostuneet ovat tervetulleita kurssille, mutta tehtävänannot voivat tuntua haastavilta opiskelijoille, joilla sanavarasto on kapea ja peruskieliopin hallinta heikkoa. Oikealla asenteella heikompiakin opiskelijoita saa kurssilla hyvää kirjoitusrutiinia.

Opintomatka englanninkieliseen maahan (KuLu), 2 op (ENA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan sekä kohteena olevan kaupungin että koko maan historiaan, kulttuuriin ja yhteiskuntaan.
- Saadaan tilaisuus kieliharjoitteluun autenttisisessa kieliympäristössä.
- Tutustutaan paikalliseen työpaikkaan ja/tai tehdään katuhaastatteluja etukäteen valmistelluista aiheista.
- Opitaan toimimaan ulkomaanmatkalla ilman huoltajia ja ryhmäydytään matkatoverien kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Museo-, kulttuuritapahtuma-, luontokohde- sekä työpaikkavierailut
- Vierailukohteissa opiskelijat pitävät muulle ryhmälle etukäteen valmistelemansa kohdetta taustoittavan suullisen esityksen.
- Matkan aikana kerätään materiaalia (kuvia, videonpätkiä, haastatteluja, tietoa) Suomessa työstettävää digitaalista matkaportfoliota varten.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

suoritusmerkintä

Opintomatkan varainkeruukurssi (KuLu), 2 op (ENA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opitaan suunnitelmallisuutta ja yrittäjähenkisyyttä opintomatkaa edeltävän varainkeruuprojektin aikana.
- Kannetaan vastuu omasta roolista ryhmässä.
- Tutustutaan tuleviin matkatovereihin etukäteen työskenneltäessä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat suunnittelevat erilaisia varainkeruuaktiviteetteja (tuotemyyntiä, leivonnaismyyjäisiä, keikkatyötä jne.) rahoittaakseen osan opintomatkasta yhteisesti kerätyillä varoilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

suoritusmerkintä

Yhdysvaltalainen, isobritannialainen ja irlantilainen kulttuuri ja yhteiskunta (KuLu), 2 op (ENA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan amerikkalaiseen, isobritannialaiseen ja irlantilaiseen historiaan, kulttuuriin ja yhteiskuntaan.

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA16 American, British and Irish Culture and Society, 2 cr

ENA16 Yhdysvaltalainen, isobritannialainen ja irlantilainen kulttuuri ja yhteiskunta, 2 op

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy syvemmin kolmeen itse valitsemaansa aiheeseen (1 aihe/valtio), josta hän koostaa kirjallisen tai suullisen esityksen. Kuhunkin maahan käytetään kolmasosa opintojaksosta. Opintojakson luonne on osittain työpajatyypinen eikä sitä voi siksi suorittaa itsenäisesti.

7.3.13. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3)

Tavoitteet

Latinan kielen B3-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä*
- *ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*

- oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin
- osaa kohtalaisen hyvin perussanastoa ja keskeisiä muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmauksia
- ymmärtää apuvälineitä käyttäen helppoa autenttista tekstiä, osaa poimia yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden perusteella.

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvien vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Latina 1, 2 op (LA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tuoda esille latinan kielen yleismaailmallinen merkitys ja suhde nykykieliin
- johdattaa opiskelija ymmärtämään antiikista periytyviä aineksia eurooppalaisissa kielissä ja kulttuurissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- latinan kielen kieliopin perusrakenteet
- Rooman imperiumin historia
- Euroopan kulttuurihistorian eri vaiheita
- kuolemattomia lentäviä lauseita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Latinan käyttö yksinkertaisissa puhetilanteissa

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Latinan merkitys sivistyskielenä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opitaan klassisen latinan ääntäminen ja lentäviä lauseita. Opiskellaan latinan kieliopin keskeisiä rakenteita ja perussanastoa. Tutustutaan antiikin Rooman kulttuuriin ja historiaan.

Latina 2, 2 op (LA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- lisätä opiskelijan latinan kielen ja antiikin tuntemusta
- oppia ymmärtämään kreikkalais-roomalaisen kulttuuriperinnön merkitys eurooppalaiselle kulttuurille

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kieliopin ja sanaston osaamisen syventäminen
- laajempi lentävien lauseiden kokoelma
- kulttuurihistoriaan syventyminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Latinan merkitys Euroopan henkisenä "äidinkielenä"

Monitieteinen ja luova osaaminen

Latina nykytieteissä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opitaan lisää sanastoa ja keskeisiä kielen rakenteita. Opitaan ymmärtämään antiikin perinnön merkitys eurooppalaiselle kulttuurille.

Ad fontes - opintomatka latinan kielen juurille, 2 op (LA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää latinan kielen ja Rooman kulttuurihistorian merkityksen ymmärrystä
- tutustua latinankielisiin teksteihin (esim. rakennusten piirtokirjoitukset) autenttisessa ympäristössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- osallistuminen opintomatkalle Roomaan tai muuhun latinankielisen kulttuurin muovaamaan kaupunkiin
- tutustuminen latinan kieleen ja antiikin kulttuuriin ennen matkaa ja ohjatusti matkan aikana
- mahdollinen esitelmän pito opintomatkalla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Latinan kielen ja roomalaisen kulttuurin nykypäiviin asti ulottuva perintö

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintomatalla tutuksi tulevat myös muiden oppiaineiden kuten historian (sekä mahdollisesti italian, maantieteen ja uskonnon) oppisisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ohjelmallisen opintomatkan toteuttaminen esimerkiksi Roomaan, missä opiskelija pääsee tutustumaan antiikin historiaan, roomalaisen kulttuurin nykypäiviin saakka ulottuvaan perintöön ja latinankielisiin lyhyisiin teksteihin (esim. rakennus- ja hautapiirtokirjoitukset) autenttiossa ympäristössä.

7.4. Viron kieli (VIE)

Opintojaksot

Tutustu viroon (KYL), 2 op (VI01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee suomen ja viron eroja ja yhtäläisyyksiä.
- Osaa viestiä kohdekielellä yksinkertaisissa tilanteissa niin suullisesti kuin kirjallisesti.
- Tuntee kielialueen kulttuuria ja erityispiirteitä.
- Tuntee kielen perusrakenteita ja perussanastoa.
- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen tasolla A1.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan suomen ja viron eroihin ja yhtäläisyyksiin
- opetellaan perusääntämystä, tavallisimpia rakenteita ja yleisintä sanastoa
- tutustutaan Viron kulttuuriin
- harjoitellaan kirjallisia ja suullisia arkisia viestintätilanteita sekä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia
- opiskellaan kielen perusrakenteita ja perussanastoa
- tutustutaan erilaisiin kielenoppimisen tapoihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan viron kieleen: ääntämiseen, perussanastoon ja rakenteisiin. Harjoitellaan arkisia viestintätilanteita ja tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia. Tutustutaan viron ja suomen eroihin ja yhtäläisyyksiin.

Matka jatkuu Virossa (KYL), 2 op (VI02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielen perusrakenteiden ja perussanaston tuntemusta.
- Opiskelija osaa viestiä kohdekielellä melko yksinkertaisissa tilanteissa niin kirjallisesti kuin suullisesti.
- Opiskelija tuntee kielialueen kulttuurille tyypillisiä piirteitä.
- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen tasolla A1.2.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- jatketaan perusrakenteiden ja -sanaston opiskelua
- harjoitellaan selviytymistä tavanomaisissa asiointiin liittyvissä tilanteissa
- tutustutaan matkailukohteisiin ja syvenneään Viro-tietoutta
- rohkaistaan opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa
- harjoitellaan hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa ja harjoitellaan selviytymistä tavanomaisissa asiointiin liittyvissä tilanteissa. Tutustutaan matkailukohteisiin ja syvennetään kulttuuritietoutta.

Arkea ja elämää Virossa (KYL), 2 op (VI03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii kertomaan omasta arjestaan ja mieltymyksistään.
- Selviytyy yksinkertaisista suullisista ja kirjallisista vuorovaikutustilanteista.
- Osaa etsiä tietoa ajankohtaisaiheista ja ottaa huomioon historiallisen kontekstin.
- Tuntee virolaista arkea ja traditioita.
- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen tasolla A1.3.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan virolaiseen arkeen ja juhlaan mm. työ, opiskelu, perinteet
- opitaan kertomaan omasta arjesta ja omista mieltymyksistä
- harjoitellaan vuorovaikutustaitoja monipuolisesti
- tutustutaan ajankohtaisaiheisiin ja historialliseen kontekstiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia: tutustutaan arjen tapoihin sekä kulttuuriperinteisiin. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kouluun, ihmissuhteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja monipuolisesti. Tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin.

Opiskelua Virossa –opintomatka (KYL), 2 op (VI04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalla on käsitys opiskelumahdollisuuksista virolaisessa korkeakoulussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu opiskeluun Virossa mm. korkeakoulujärjestelmään ja eri korkeakouluihin joko osallistumalla opintomatkalta tai muutoin.
- Opiskelija etsii itseä kiinnostavista aloista tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan jatko-opiskelumahdollisuuksiin Virossa. Matka on osittain omakustanteinen ja suunnattu toisen vuosikurssin opiskelijoille. Mikäli osallistujia on paljon, etusija on viroa opiskelleilla.

7.5. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

*Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelevaan niitä.*

*Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä.*

Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelevaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelevaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

<i>Pitkän oppimäärän moduuli</i>	<i>Lyhyen oppimäärän moduuli</i>
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.5.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö

- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä. Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöä. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan ”yrittäjämäinen” ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita
- osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja perusteluun sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistetaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrysten ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiuulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti. Opitaan työkaluja esim. fysiikan tarpeisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla
- tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$

- osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- suunnattu kulma ja radiaani
- yksikköympyrä
- sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen
- murtopotenssi ja sen yhteys juureen
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmi ja logaritmin laskusäännöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista ympäristöongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataan globaaleja ongelmia matemaattisin mallein.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä

- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmfunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Tutkitaan resurssien optimaalista käyttöä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa, esimerkiksi luonnontieteissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa esimerkiksi luonnontieteissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan. Opetus tukee jatko-opintojen vaatimaa tilastollisten menetelmien hallintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*

- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia esimerkiksi ekologisten resurssien riittävyyslaskelmien avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittäväan ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen, esimerkiksi laina- ja sijoituslaskelmien avulla. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan "yrittäjämäinen" ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti. Opitaan työkaluja esim. luonnontieteiden tarpeisiin ja tutustutaan käytännön tilanteisiin liittyviä ääriarvo-ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan algoritmiseen ajatteluun ja opitaan tutkimaan, miten algoritmit toimivat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan tietotekniikan menetelmiä, esimerkiksi ohjelmointia. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan. Opetus tukee jatko-opintojen vaatimaa tilastollisten menetelmien hallintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa, esimerkiksi luonnontieteissä. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Pitkän matematiikan kertaus 1, 2 op (Maa13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistaa matemaattista osaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan pitkän matematiikan pakollisten moduulien keskeisiä sisältöjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pitkän matematiikan kertaus 2, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistaa matemaattista osaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan pitkän matematiikan pakollisten moduulien keskeisiä sisältöjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pitkän matematiikan yo-harjoittelu (KULU), 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistaa matemaattista osaamista.
- Tutustua ylioppilaskokeen tehtävätyyppeihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan yo-kokeisiin laskemalla aiempien vuosien yo-kokeiden tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Sähköisten oppimisvälineiden käyttäminen (KULU), 1 op (MAA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan matemaattisiin ohjelmiin.
- Opitaan kirjoittamaan matemaattista tekstiä sähköisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opetellaan käyttämään sähköisiä ohjelmia matemaattisen sisällön tuottamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.5.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- oppii muodostaan lausekkeitä ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua
- osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa
- osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan lopsin perusteiden mukaisia periaatteita.

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Matematiikan opintojen aikana opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia, yhdistelemään asioita ja soveltamaan matematiikan eri ratkaisumenetelmiä. Opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan lopsin perusteiden mukaisia periaatteita.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla

- arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta
- osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen
- ennusteet ja mallin hyvyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikan opintojakson aikana opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Matemaattisen monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan lopsin perusteiden mukaisia periaatteita.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matemaattisen monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti. Opintojakson aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan lopsin perusteiden mukaisia periaatteita.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus

- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan lopsin perusteiden mukaisia periaatteita.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa yhdistelemään asioita ja soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan lopsin perusteiden mukaisia periaatteita.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista monenlaisia ongelmia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa. Syvennetään edelleen matematiikan monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan lopsin perusteiden mukaisia periaatteita.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan lopsin perusteiden mukaisia periaatteita.

Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan opiskelijan osaamista ja valmiuksia erityisesti ylioppilaskirjoituksia ja jatka-opintoja varten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lyhyen matematiikan keskeisiä sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta omiin laskutaitoihinsa ja suunnittelemaan omaa ajankäyttöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan lyhyen matematiikan keskeisiä sisältöjä ja vahvistetaan opiskelijan osaamista ja valmiuksia erityisesti ylioppilaskirjoituksia ja jatka-opintoja varten.

Lyhyen matematiikan YO- harjoittelu, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta omiin laskutaitoihin.
- Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ratkaistaan edellisten vuosien YO-tehtäviä ja valmistaudutaan YO-kirjoituksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöä. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ratkaistaan edellisten vuosien YO-tehtäviä ja valmistaudutaan YO-kirjoituksiin

Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöä. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Tuki 1, 1 op (MAB12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan peruskoulun keskeisiä sisältöjä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Peruskoulussa opittujen taitojen vahvistaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tuki 2, 1 op (MAB13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan ja vahvistetaan lukiossa opittuja matematiikan keskeisiä asioita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ensimmäisellä vuosikurssilla opittujen asioiden kertausta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä. Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta omiin kykyihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Sähköisten oppimisvälineiden käyttäminen 1, 1 op (MAB14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää sähköisiä apuohjelmia matemaattisen sisällön tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonesittämisen tapoihin digiajassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Sähköisten oppimisvälineiden käyttäminen 2, 1 op (MAB15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään opiskelijan taitoja käyttää sähköisiä apuohjelmia matemaattisen sisällön tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan ja syvennetään jo opittuja asioita ja tutustutaan uusiin tiedonesittämisen tapoihin digiajassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.5.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*

- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin, kannustava ja turvallinen ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

7.6. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta

- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuisissa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyyalitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakoulu yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävä kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään elottomien ja elollisten ympäristötekijöiden merkitystä eliöille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Luonnon monimuotoisuuden merkityksen ymmärtäminen yhteiskunnallisen kestävän kehityksen kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Ekologian perusteet ja ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI02-BI03)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen
- osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla
- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia
- osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyuden kannalta
- osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus
- hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä
- populaatioiden ominaisuudet
- sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys
- lajien väliset suhteet

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus
- monimuotoisuuden merkitys

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- ilmastomuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin
- happamoituminen
- rehevöityminen
- vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa
- ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen

Kestävää tulevaisuutta kohti

- ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys

- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maapallon ekosysteemeillä on rajallinen tuottokyky, joka ihmisen toiminnassa täytyy ottaa huomioon.

Hyvinvointiosaaminen

Ilmastonmuutoksen hillitseminen vaatii hiilidioksidipäästöjen vähentämistä. Kestävän kehityksen kannalta myös rehevöitymistä ja ympäristömyrkkujen päästöjä on vähennettävä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kulttuurien ymmärtämisen ja kestävän vuorovaikutuksen kannalta tarvitaan myös ympäristöekologista tietoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Aktiiviseen kasalaisuuteen kuuluu olennaisena osana ymmärtää ympäristöongelmien olemassaolo, jotta niitä voidaan ehkäistä ja vähentää.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytyminen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*

- eläin-, kasvi- ja sienisolu
- geenien ilmeneminen ja sen säätely
- fotosynteesi
- soluhengitys, käymisreaktiot

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja solun jakautuminen
- meioosi ja sukusolujen synty

Periytymisen perusteet

- geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit
- mendelistinen periytyminen
- kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelemisen sukupuusta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Suomalaisten perinnöllinen alttius tietyille kansantaudeille ja elintapojen merkitys niiden torjunnalle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudokset, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkierroelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden erityys

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit
- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kehon elintoimintojen ymmärtäminen ihmisen hyvinvoinnin kannalta.

Kriittinen suhtautuminen biotesteihin ja niiden antamien tulosten tulkintaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Rokotusten yhteiskunnallinen merkitys kattavan laumasuojan saavuttamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Rokotusten merkitys yksilön terveyden kannalta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kriittinen suhtautuminen terveystesteihin ja niiden antamiin tuloksiin.

Biotekniikan hyvien ja huonojen puolien pohdinta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Geenitekniikan mahdollisuudet esim. lääketieteessä, teollisuudessa ja ravinnontuotannossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Biologian kertaus, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kerta lukiobiologian keskeisimmät ja vaikeimmat aiheet, saa aiempia opintojaksoja syvällisemmän käsityksen tärkeimmistä aiheista, hahmottaa biologisia kokonaisuuksia, tutustuu erityyppisiin ylioppilastutkinnon biologian kokeen tehtäviin ja oppii vastaamaan niihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Biologian opintojen kertaus ja syventäminen, biologian kokeeseen valmistautuminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan biologian keskeiset sisällöt ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Luonnontuntemus, 2 op (BI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan lähinnä suomalaisen luonnon peruslajistoa, mahdollisuuksien mukaan voidaan tutustua myös muun maailman eliöstöön; oppii ymmärtämään syvällisemmin etenkin suomalaisten ekosysteemien rakennetta ja toimintaa ja niissä elävien eliöiden vuorovaikutuksia; myös eläinten käyttäytymistä eli etologiaa voidaan käsitellä, hankkii valmiuksia biologian kokeeseen ja lukion jälkeisiin opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lajeihin ja ekosysteemeihin tutustuminen luonnossa ja kirjallisuuden sekä internetin välityksellä, luonnossa havainnoinnin lisäksi esimerkiksi kasvien ja sienten keruuta, kasvillisuuskartoitusta ja vesi- sekä maaperänäytteiden otto.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään ymmärrystä eliölajeista, ekosysteemeistä ja niiden vaihtelusta maapallolla.

Laborointi, 2 op (BI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu teoriassa ja käytännössä biologisissa laboratoriotutkimuksissa käytettäviin työtapoihin, tekee pienimuotoisia laboratoriotutkimuksia, osaa tehdä työselostuksen, hankkii valmiuksia biologian kokeeseen ja lukion jälkeisiin opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Solujen, kudosten ja kokonaisten pieneliöiden mikroskopointi, eläinten ja kasvien anatomia, eliöiden elintoimintoja käsittelevät tutkimukset, DNA:n eristäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään tietoja eliöiden rakenteesta ja toiminnasta esimerkiksi mikroskopoimalla ja muilla käytännön laboratoriotöillä.

Parannetaan kasvilajien tuntemusta (KuLu), 2 op (BI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdyttää opiskelija paikallisesti yleiseen kasvilajistoon niin hyvin, että hän osaa opintojakson avulla tunnistaa Kouvolassa ja sen läheisyydessä kasvavat yleiset kasvilajit mukaan lukien alueella kasvavat tärkeimmät tiettyjen arvokkaiden luontotyyppien indikaattorilajit. Opintojakson ansiosta opiskelija oppii arvostamaan kasviston monimuotoisuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Salpausselän tyypilliset kasvit, Kymijoen vesistön kasvit, tärkeimmät Kouvolan alueen arkeofyytit eli aiempien kulttuurien mukana paikalle saapuneet muinaistulokaslajit, nykyajan tulokaslajit ja etenkin haitalliset vieraslajit ja Kouvolan alueen puut ja pensaat sekä Kouvolan alueen lehtojen kasvit. Kasvistoon tutustutaan retkien, kasvinäytteiden ja valokuvien avulla. Oppilasta opetetaan tekemään oma kasvisto tai digitaalinen kasvisto. Opintojakso keskittyy putkilokasveihin, mutta myös tärkeimpiin sammaliin ja jäkäliin tutustutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

246

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistetaan perinteinen kasvio tai digitaalinen kasvio.

Syventävä solu- ja ihmisbiologia (KYL), 2 op (BI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää solubiologiaan, anatomiaan, fysiologiaan ja perinnöllisyyteen liittyviä asioita
- hankkii valmiuksia biologian ylioppilaskirjoituksiin ja lukion jälkeisiin opintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- solun rakenne ja toiminta
- anatomia ja fysiologia
- anatomia ja fysiologia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään ymmärrystä solubiologiasta, anatomiasta, fysiologiasta ja perinnöllisyydestä.

Life and evolution KYL, 2 op (BI01e)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Paikallinen lisäys

- Biologian 1e ja 2e opintojaksoilla materiaalit ovat pääosin englanniksi. Englantia käytetään myös esim. ryhmätyöesitelmissä ja pienissä kirjoitelmissa. Opetuksesta n. 50

% tapahtuu englanniksi. Opintojaksolla noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman sisältöä ja osa aiheista joudutaan käsittelemään myös pelkästään suomeksi. Perusoppikirjana pitää jokaisella oppilaalla olla sama suomenkielinen oppikirja kuin normaaleillakin opintojaksoilla. Kokeissa tehtävät ovat sekä englanniksi että suomeksi.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutumisen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- *Biology as a science, the cell, organisms and evolution.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Biologian 1e ja 2e opintojaksoilla materiaalit ovat pääosin englanniksi. Englantia käytetään myös esim. ryhmätyöesitelmissä ja pienissä kirjoitelmissa. Opetuksesta n. 50 % tapahtuu englanniksi. Opintojaksolla noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman sisältöä ja osa aiheista joudutaan käsittelemään myös pelkästään suomeksi. Perusoppikirjana pitää jokaisella oppilaalla olla sama suomenkielinen oppikirja kuin normaaleillakin opintojaksoilla. Kokeissa tehtävät ovat sekä englanniksi että suomeksi.

Ecology and environment KYL, 2 op (BI02e-BI03e)

Opintojakson moduulit

- *Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen*
- *Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen*

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*

- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyuden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- The basic functioning of nature, environmental problems and sustainable development.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävästä elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Opintojakson vapaa kuvaus

Biologian 1e ja 2e opintojaksoilla materiaalit ovat pääosin englanniksi. Englantia käytetään myös esim. ryhmätyöesitelmissä ja pienissä kirjoitelmissa. Opetuksesta n. 50 % tapahtuu englanniksi. Opintojaksolla noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman sisältöä ja osa aiheista joudutaan käsittelemään myös pelkästään suomeksi. Perusoppikirjana pitää jokaisella oppilaalla olla sama suomenkielinen oppikirja kuin normaaleillakin opintojaksoilla. Kokeissa tehtävät ovat sekä englanniksi että suomeksi.

7.7. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi kartoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaaja-alainen osaaminen

Laaaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestäväen kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa

opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavasta välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävästä elämäntavasta välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti

- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediala tietoa hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävästä tulevaisuudesta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisilla menetelmillä. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä
- osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla
- tuntee kestävästä kehityksestä sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana
- osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediala hyödyntäen
- osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ihmiskunnan tulevaisuuden hyvinvointi riippuu ilmastonmuutoksen torjunnan onnistumisesta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävien kulutusvalintojen merkityksen ymmärtäminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Agenda 2030:n sisältöihin tutustuminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*

- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin
- osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla
- osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat
- osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla
- osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnon monimuotoisuuden itseisarvon ja ihmisen toiminnan sille aiheuttaman uhkan ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Paikallisten, alueellisten ja globaalien kulttuurien ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla
- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävästä tulevaisuudesta edistämässä

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla
- osallistumisen keinot

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta
- tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keinot ja taidot toimia aktiivisena kansalaisena.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Geomedian kriittinen käyttö tietolähteenä ja tutkimusten tulosten esittämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Maantieteen kertaus, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kertaamaantieteen keskeisimmät ja vaikeimmat aiheet, saa aiempia opintojaksoja syvällisemmän käsityksen tärkeimmistä aiheista, hahmottaa maantieteellisiä kokonaisuuksia, tutustuu maantieteen kokeen erityyppisiin tehtäviin ja oppii valmistautumaan niihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältönä on maantieteen keskeisimpien ja vaikeimpien aiheiden kertaus, tutustuminen maantieteen kokeen erityyppisiin tehtäviin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan maantieteen keskeiset sisällöt ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Sää ja ilmasto KYL, 2 op (GE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu teoriassa ja käytännössä sään sekä ilmaston havainnointiin, seuraamiseen ja ennustamiseen, ymmärtää syvällisemmin sään ja ilmaston merkityksen, oppii käsittelemään ja tulkitsemaan säähän ja ilmastoon liittyviä uutisia, tutkimuksia sekä tilastoaineistoja, hankkii valmiuksia maantieteen kokeeseen ja lukion jälkeisiin opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Säähavaintojen tekeminen ja sään ennustaminen, sää- ja ilmastotilastojen käsittely ja tulkinta, ilmastoon ja säähän eri aikoina vaikuttaneet ja vaikuttavat tekijät, sään terveysvaikutukset ja sääpsykologia, nykyisen ilmastomuutoksen syyt, seuraukset, hillintä ja sopeutuminen, ilmastomuutoskeskustelu eri medioissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Tunnetko taivaan valot ja värit? Haluatko oppia, miten säätä ja ilmastoa seurataan ja ennustetaan? Opintojakso käsittelee näitä jokapäiväisen elämän kannalta kiinnostavia ja merkittäviä ilmiöitä.

Kouvolan ja sen lähialueiden maantiedettä (KuLu), 2 op (GE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson jälkeen opiskelija osaa arvostaa Kouvolan alueen maantieteellis-biologista historiaa ja ymmärtää, että alueillakin on omat syy- ja seuraussuhteensa. Syy- ja seuraussuhteet luovat Kouvolan alueelle omat vahvuutensa. Opintojakson aikana tutustutaan erityisesti Kymijoen ja Salpausselkien merkitykseen Kouvolan alueelle.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- : Opintojakson ”kultainen lanka” on Kouvolan maantiede, mutta opintojakson yhteydessä opitaan, että maantiede on poikkitieteellinen tiede ja Kouvolan maantieteeseenkin vaikuttavat monet asiat ja monet eri tieteet. Kouvolan alue on muotoutunut maantieteellisten, biologisten ja historiallisten tekijöiden myötä ja nämä asiat luovat Kouvolalle sen mahdollisuudet. Opintojakson aikana erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että opiskelija oppii tietämään Kouvolan alueen matkailumaantieteellisesti tärkeät kohteet – tällä tavalla opintojaksolla on yhteys yrittäjyys- ja työelämätaitoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan Kouvolan ja sen lähialueiden maantieteeseen. Opintojakson aikana tarkastellaan paikallisia maantieteellisiä erikoisuuksia poikkitieteellisesti – muun muassa historian ja yhteiskuntatieteen näkökulmasta maantieteen ja biologian ohella. Esimerkiksi Kymijoki on merkittävä maantieteellisesti, biologisesti ja historiallisesti.

Matkailumaantiede KYL, 2 op (GE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija tuntee matkailun ominaispiirteet eri alueilla, ymmärtää matkailun merkityksen elinkeinona, tuntee matkailun hyödyt ja haitat, osaa toimia eettisin

ja ekologisin perustein matkaillessaan, hankkii valmiuksia maantieteen kokeeseen ja lukion jälkeisiin opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Matkailun historia, suomalaisten matkailu, matkailun ongelmat, matkailun lähtö- ja kohdealueet, matkailun muodot ja alueelliset erot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla selvitetään matkailua maantieteellisenä ilmiönä, esimerkiksi kohdealueita, vaikutuksia ja matkailun muotoja.

Our changing world KYL, 2 op (GE01e)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Maantieteen GE1e opintojaksolla noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman sisältöä. Käytettävät materiaalit ja tunneilla tehtävät muistiinpanot ovat kuitenkin pääosin englanninkielisiä. Oppilaalla on silti oltava myös normaali suomenkielisen opintojakson kirja, koska jotkin aiheet joudutaan käsittelemään pelkästään suomeksi. Tunneilla englantia käytetään esim. erilaisten tehtävien vastauksissa ja ryhmätyöesitelmissä. Opetuksesta n. 50 % pidetään englanniksi. Kokeissa tehtävät ovat sekä englanniksi että suomeksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Basics of geography. News from the world and their regional distribution. Climate change, hunger and refugees.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maantieteen GE1e opintojaksolla noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman sisältöä. Käytettävät materiaalit ja tunneilla tehtävät muistiinpanot ovat kuitenkin pääosin englanninkielisiä. Oppilaalla on silti oltava myös normaali suomenkielisen opintojakson kirja, koska jotkin aiheet joudutaan käsittelemään pelkästään suomeksi. Tunneilla englantia käytetään esim. erilaisten tehtävien vastauksissa ja ryhmätyöesitelmissä. Opetuksesta n. 50 % pidetään englanniksi. Kokeissa tehtävät ovat sekä englanniksi että suomeksi.

7.8. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa

arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle

- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 2 op (FY0102)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitleminen ja toteutus

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen
- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan opintojaksolla esimerkiksi fysiikan mittauksissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaito kehittyy, kun opitaan hankkimaan fysikaalista tietoa, arvioimaan sen luotettavuutta ja esittämään sitä fysiikalle ominaisin menetelmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso edistää valmiutta osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristöosaaminen ja globaali osaaminen kehittyvät, kun ymmärretään fysiikan merkitys kestävässä energiataloudessa meillä ja maailmalla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ympäristöosaaminen ja globaali osaaminen kehittyvät, kun ymmärretään fysiikan merkitys kestävässä energiataloudessa meillä ja maailmalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pakollisella opintojaksolla tutustutaan siihen, millainen oppiaine fysiikka on: kokeellinen luontoa tutkiva tiede. Opitaan tulkitsemaan muiden tekemiä kokeita ja esittämään omia mittaustuloksia. Toisella puoliskolla opintojaksoa perehdytään energiakäsitteeseen ympäristön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Energia ja lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään energiantuotannon ja -kulutuksen ympäristövaikutuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla hyvinvointiosaaminen näkyy esimerkiksi ravinnon energian ja elämäntapojen fysikaalisessa yhteydessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan energian olemukseen ja eri muotoihin, erityisesti lämpöenergiaan.

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson keskeisimmät esimerkkitapaukset ovat liikenteestä ja urheilusta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson keskeisimmät esimerkkitapaukset ovat liikenteestä ja urheilusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan suoraviivaisen liikkeen eri muotoihin, voimaan liikkeen muutoksen aiheuttajana sekä energian ja liikemäärän säilymlakeihin.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä
- perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä
- osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- momentti ja kappaleen kiertyminen
- tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- tasainen ympyräliike ja normaalikiiktyvyys
- gravitaatiolaki ja planetaarinen liike
- jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi
- harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia
- mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen
- mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot
- ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Äänen haittavaikutuksilta suojautuminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan värähtely-, aalto- ja ympyräliikkeeseen.

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia
- osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa
- tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuuskäsitteitä.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä
- resistanssi ja Ohmin laki
- sähköteho ja Joulen laki
- vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- akut ja akun latauspiiri
- Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä
- potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä
- kondensaattori ja kondensaattorin energia
- puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä
- sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja lämpilyöntilujuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään sähköturvallisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Avataan aurinkoenergian käytön merkitystä ympäristöön ja yhteiskuntaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Avataan aurinkoenergian käytön merkitystä ympäristöön ja yhteiskuntaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan sähköopin perussuureisiin, tasavirtapiirin toimintaan ja sähköilmiöihin.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastellaan sähkön tuotannon yhteiskunnallista merkitystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan sähköisiin ja magneettisiin ilmiöihin. Perehdytään valon aaltoluonteeseen.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ymmärrys säteilyn vaikutuksista ja lääketieteen fysikaalisista menetelmistä edistää hyvinvointiosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Nykyaikainen valaistus, viestintäteknologia ja muun muassa kännykkäkamera ovat tärkeä osa nyky-yhteiskuntaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään atomi-, kvantti- ja ydinfysiikan perusteisiin, sekä ionisoivan säteilyn syntyyn ja vaikutuksiin. Tutustutaan mm. säteilyn hiukkasluonteeseen ja hiukkasten aaltoluonteeseen.

Fysiikan laboratorio, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- fysiikan ilmiöiden kokeellinen tutkiminen
- tutkimustyön suunnittelu
- mittauksen tekeminen ja tulkitseminen virhearviointineen
- raportointi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisiä laboratoriotöitä fysiikan opintojaksoilta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija oppii tekemään fysiikan kokeita: suunnittelemaan mittauksia ja tulkitsemaan tuloksia. Opiskelija perehtyy työturvallisuuteen ja tutustuu fysiikan tutkimuslaitteiden käyttöön.

Fysiikan kertaus, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää fysiikan lukio-opinnoille ominaisia taitoja. Opintojakso valmentaa opiskelijoita erityisesti ylioppilastutkinnon reaalkoetta varten. Opintojaksosta on apua myös niille opiskelijoille, jotka pyrkivät sellaisiin oppilaitoksiin, joiden pääsykokeissa vaaditaan lukion fysiikan tietoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan fysiikan valtakunnallisten opintojaksojen keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan fysiikan valtakunnallisen oppimäärän keskeiset sisällöt. Opintojakso valmentaa opiskelijoita erityisesti ylioppilaskoetta varten.

Fysiikan tiedeprojekti, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu syvällisesti johonkin fysiikan alueeseen ja tekee siitä mittavan projektityön.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- esimerkiksi CERN-tiedeleiri Sveitsissä tai paikallinen fysiikan projekti
- tutkimustyön julkinen raportointi (julkaisu, media)
- projektityö

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa esimerkiksi opintomatkana CERN-tutkimuskeskukseen Sveitsiin tai paikallisena erillisenä fysiikan projektina. Opintojaksoon kuuluu myös tutkimustyön julkinen raportointi (julkaisu, media).

Tähtitiede, 2 op (FY12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa tähtitaivaan keskeisten ilmiöiden ja maailmankaikkeuden mittasuhteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tähtitaivaan, Aurinkokunnan ja Linnunradan rakenne
- tähtien elinkaari ja aineen perusrakenne
- opintojaksoon pyritään sisällyttämään observatorio- tai tutkimuslaitoskäynti

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan tähtitaivaaseen, Aurinkokunnan ja Linnunradan rakenteeseen, tähtien elinkaareen ja aineen perusrakenteeseen. Opintojaksolla pyritään vierailemaan observatoriossa tai muussa tutkimuslaitoksessa.

Elektroniikan perusteet, 2 op (FY13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija perehtyy elektroniikan perusteisiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla suunnitellaan, toteutetaan, dokumentoidaan ja esitetään projekti yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa
- Projektissa yhdistetään opintojaksolla kertyvää sähkötekniistä/elektroniikan osaamista opiskelijoiden itsensä valitsemaan sovellusalueeseen.
- Mahdollisesti vierailu Lappeenrannan teknillisen yliopiston fysiikan laboratoriossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla opitaan työskentelemään tavoitteellisesti ja toimimaan rakentavasti ryhmän jäsenenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso "Elämää ja elektroniikkaa -kurssi (elektroniikan perusteet)" järjestetään yhteistyössä Lappeenrannan yliopiston (LUT) kanssa. Mikäli opintojakson suorittaneet opiskelijat hakeutuvat lukion jälkeen opiskelemaan LUT-yliopistoon, he saavat myös luettua hyväkseen viisi yliopiston opintopistettä. Opintojakso suoritetaan pääsääntöisesti itsenäisesti. Opintojaksoon kuuluu mahdollisesti vierailu tai lähiopetusta Lappeenrannan yliopistossa.

Physics as a science (KYL), 2 op (FY0102E)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan opintojaksolla 1 opetus tapahtuu osittain englanniksi. Opintojakson sisältö noudattaa suomenkielisen opetussuunnitelman mukaista sisältöä. Tuntimateriaali käydään läpi ja jaetaan opiskelijoille englanniksi. Tunneilla käytetään puhekielenä englantia sopimuksen mukaan. Kokeessa on n. 50 % tehtävistä englanniksi. Sanakirjan käyttö kokeessa on luvallista.

The course aims at giving students an overview of physics, and of its significance as a science and as the source of development in philosophic and technical knowledge in Western culture. In the latter half of the course, the concept of energy is introduced from the perspective of the environment and society.

Fysiikan laboriokurssi, 1 op (FY14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittaa fysiikan tutkimisen taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fysiikan opintojaksojen aiheista mittauksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija oppii tekemään fysiikan kokeita: suunnittelemaan mittauksia ja tulkitsemaan tuloksia. Opiskelija perehtyy työturvallisuuteen ja tutustuu fysiikan tutkimuslaitteiden käyttöön.

Fysiikan laboriorion jatko, 1 op (FY15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa fysiikan tutkimisen taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fysiikan opintojaksojen aiheista mittauksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen monipuoliseen näyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija jatkaa fysiikan kokeiden tekemistä: suunnittelee mittauksia ja tulkitsee tuloksia. Opiskelija perehtyy työturvallisuuteen ja tutustuu fysiikan tutkimuslaitteiden käyttöön.

7.9. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemissa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi

kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykyä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävänsä käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutokseen ja luonnonvarojen riittävyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakoulu-yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti

- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE0102)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa

- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.
- [experimentellt undersöka sammansättning och halt för en blandning, samt beakta olika aspekter på arbetssäkerhet.]

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestäväen elämäntavan edistämässä
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestäväen elämäntavan edistämässä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelussa kiinnitetään huomiota työturvallisuuteen sekä kannustavaan ja avoimeen toimintaympäristöön kaikessa toiminnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, miten kemialla voidaan vaikuttaa ympäristön tilaan, esimerkiksi vesistöihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa autetaan ymmärtämään arkitilanteissa vastaantulevaa kemiaan pohjautuvaa tietoa sekä kemian merkitystä yhteiskunnalle osana muita luonnontieteitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä
- ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi
- hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet
- hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä
- hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria
- kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä
- tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kannustetaan opiskelijoita keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen avoimen ja luovan opiskeluympäristön aikaansaamiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa autetaan ymmärtämään hiilen ja hiiliyhdisteiden merkitystä jokapäiväisen elämän ilmiöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykYTEKNOLOGIAN sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan kriittiseen tarkasteluun ja yhdistelemään asioita ja menetelmiä yli oppiainerajojen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista
- ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa
- tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen
- osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen
- tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla
- reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet
- hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi
- luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan kemian merkitystä sähkön ja energian tuotannossa sekä yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Autetaan opiskelijaa hahmottamaan, miten kemiallisia menetelmiä voidaan käyttää luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen, esimerkiksi materiaalien kierrätyksessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämässä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoomiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan luomaan ja tulkitsemaan graafisia esityksiä. Opiskelijaa ohjeistetaan tarkastelemaan saatuja tuloksia kriittisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Kemian laboratorio, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii käyttämään kemian keskeisiä työmenetelmiä
- opiskelija perehtyy turvallisiin työskentelytapoihin laboratoriossa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa perehdytään työturvallisuusasioihin ja tutustutaan erilaisten laboratoriovälineiden ja tutkimuslaitteiden käyttöön
- opintojaksossa tutkitaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja tehdään kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia määrittäyksiä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kemian kertaus, 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kertaa valtakunnallisten opintojaksojen keskeiset sisällöt ja valmistautuu ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan kemian valtakunnallisten opintojaksojen keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Chemistry and sustainable future (KYL), 2 op (KE0102E)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.
- [experimentellt undersöka sammansättning och halt för en blandning, samt beakta olika aspekter på arbetssäkerhet.]

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävässä elämäntavan edistämiseksi
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti

- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävästä elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

In this study module, we learn the structure of atoms and the periodic table. We also familiarize ourselves with features of substances by examining their structure and chemical bonds. Other topics are amount of substance and concentration.

7.10. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäoleellisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoituksiperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykisytyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi

ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista
- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalautte auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttyön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia (HI1), 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä
- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Paikallinen lisäys

- Talous- ja ympäristöhistoriaa
- Ihmisen vaikutus ympäristöön
- Lähdekriittisyys ja poikkitieteellisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Talous- ja ympäristöhistoriaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ihmisen vaikutus ympäristöön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekriittisyys ja poikkitieteellisyys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta sekä tämän tuloksena rakentunutta kulttuuriympäristöä sekä yhteiskunnan ja talouden kehittymistä esihistoriasta nykyaikaan.

Kansainväliset suhteet (HI2), 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*

- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia
- seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä
- osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet
- poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kansainvälisiin suhteisiin

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä
- maailmansotien syyt ja seuraukset
- demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päätyminen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Muuttuvat olosuhteet sodissa ja kriiseissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Historiallinen empatiakyky.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Demokratiat ja diktatuurit.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä, valtasuhteita, taustoja ja muutoksia 1800-luvulta lähtien. Pääpaino on Euroopan historiassa, maailmansodissa, kylmässä sodassa ja sen jälkeisessä ajassa.

Itsenäisen Suomen historia (HI3), 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointivaltion rakentuminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kansalaisyhteiskunnan kehittyminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekriittisyys ja poikkitieteellisyys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelunkohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman muuttuminen sekä muutoksiin liittyvät kriisit.

Eurooppalainen ihminen (HI4), 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa
- ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen
- ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- • *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- • *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- • *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Aatteiden vaikutus yhteiskunnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kulttuuriperinnön merkitys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Opintojaksossa perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa.

Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI5), 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*

- tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa
- hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen
- kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta
- osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- tutkimusmenetelmät ja lähteet
- käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
- Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla

Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Suomi osana Itämeren alueen kulttuuripiiriä

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kulttuurivaikutteiden omaksuminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan Suomen kehitystä osana Ruotsin ja muun Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Opintojaksossa perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin.

Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6), 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotyyppioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiategstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuuri-identiteetin moneuden ymmärtäminen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Avoimuus ja muiden kulttuurien ymmärtäminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kulttuurirelativismi ja kontekstuaalisuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kulttuurin käsitettä ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksia. Opintojaksossa tarkastellaan eri kulttuuripiirejä sekä Euroopan ja muiden kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Maailman kriisipesäkkeet (HI7), 2 op (HI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan kansainvälisen politiikan ajankohtaiset kriisit, tunnistamaan kansainvälisessä politiikassa ilmenevien ristiriitojen taustat ja kriisien ratkaisemiseen käytettäviä keinoja sekä oppii arvioimaan niiden käyttökelpoisuutta ja tehokkuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin alueeseen kuuluu koko maapallo. Ajallisesti keskitytään viimeisen kymmenen vuoden aikana tapahtuneisiin kriiseihin. Aiheina voivat olla esim. terrorismi, kansallisuusriidat, sodat eri valtioiden välillä, vähemmistöjen ongelmat, ekologiset haasteet valtiollisella tasolla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainvälisen politiikan ymmärtäminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Diplomatia ja kriisinhallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan maailmanpolitiikkaa sekä ajankohtaisia kansainvälisiä ja kansallisia tapahtumia pääasiassa joukkoviestimien tarjoaman aineiston avulla. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi HI2:n jälkeen.

Historian kertaus (HI8), 2 op (HI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla kerrataan historian pakollisten ja osittain valtakunnallisten syventävien opintojaksojen sisällöt pääpiirteittäin sekä tutustutaan aikaisempien ylioppilaskirjoitusten kysymyksiin. Kurssin voi suorittaa aikaisintaan valtakunnallisten pakollisten kurssien jälkeen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeinen sisältö on historian pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen tiedot ja taidot. Tutustutaan erilaisiin kysymystyyppeihin, vastaamistekniikoihin ja lähdemateriaaleihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman osaamisen vahvistuminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokonaisuuksien hallinta ja poikkitieteellisyys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan historian pakollisten ja osittain valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen sisältöjä pääpiirteittäin sekä tutustutaan aikaisempien ylioppilaskirjoitusten kysymyksiin. Opintojakson voi suorittaa aikaisintaan valtakunnallisten pakollisten opintojaksojen jälkeen.

Kadonneet kulttuurit (HI9), 2 op (HI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskellaan yleislinjoja korkeakulttuurien kehityksestä ja maailmasta ja tutustutaan tarkemmin joihinkin valittuihin aiheisiin. Tavoitteena on että opiskelija oppii hahmottamaan maantieteellisesti ja ajallisesti suuria jokilaaksokulttuureja, ymmärtää

kadonneiden kulttuurien vaikutuksen myöhemmälle historian kehitykselle, kykenee kriittisesti etsimään tietoa vanhoista sivilisaatioista/kulttuureista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisenä sisältönä on tutustua joihinkin vanhoihin korkeakulttuureihin, kuten muinaiseen Egyptiin, Mesopotamian alueeseen, Indus-kulttuuriin, Kiinan vanhaan keisariaikaan, Afrikan sekä Väli- ja Etelä-Amerikan kadonneisiin kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Irti eurosentrisyydestä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön vaikutus kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan yleislinjoja suurten korkeakulttuurien kehityksestä ja tutustutaan tarkemmin joihinkin valittuihin aiheisiin.

Antiikkia, antiikkia (HI10), 2 op (HI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää antiikin kronologisen ja maantieteellisen rajauksen, hahmottaa antiikin merkityksen eurooppalaisen kulttuuriperinnön kehtona sekä tuntee pääpiirteittäin antiikin historian suuret linjat.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan antiikin Kreikan ja Rooman historian suuriin linjoihin, antiikin mytologiaan, uskontoon, filosofiaan ja kulttuuriin, antiikin henkiseen ja kulttuuriseen perintöön sekä arkielämän tutkimiseen antiikin Kreikassa ja Roomassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yleiseurooppalaiset kulttuurivaikutteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eurooppalaisen ihmiskäsityksen juuret.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan antiikin merkitystä myöhemmälle historiankehitykselle ja syvennetään tietoja antiikin erityispiirteistä taiteen, kulttuurin, tieteiden ja mytologian alueilla.

Keskiaikako pimeä? (HI11), 2 op (HI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan Euroopan kulttuurien ominaisimpia piirteitä, tutustuu keskiajan yhteiskuntaa ja kulttuureita muovanneisiin instituutioihin, oppii ymmärtämään keskiajan ihmisen elämää ja käsityksiä heidän omista lähtökohdistaan käsin sekä oppii tuntemaan keskiajalla syntynyttä kulttuuria.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla keskitytään Euroopan historiaan. Opintojaksolla voidaan tarkastella joitakin kulttuurin osa-alueita, jotka voivat vaihdella osallistujien halukkuuden mukaan. Opintojaksolla tutkitaan mm. sääntökuntia ja ritarir romantiikkaa, keksintöjä ja tekniikkaa, ristiretkiä, kirkon merkitystä (paavit, skolastiikka, luostarilaitos), arkielämää, uskomuksia ja noitavainoja sekä renessanssin syntyä keskiajan lopussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Historiallinen eläytyminen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisten valintojen ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan myyttejä keskiajan pimeydestä tutustumalla Euroopan valtioiden syntyhistoriaan ja elinvoimaiseen, kulttuuriltaan rikkaaseen ja kiehtovaan keskiaikaiseen maailmaan.

Suurvallat rinnakkain ja vastakkain (HI12), 2 op (HI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää USA:n ja Venäjän synnyn sekä laajenemisen taustat ja merkityksen, tutustuu amerikkalaisen ja venäläisen yhteiskunnan syntyyn, olemukseen ja ihanteisiin, ymmärtää USA:n ja Venäjän poliittisen sekä taloudellisen merkityksen kasvun, tutustuu amerikkalaiseen ja venäläiseen kulttuuriin mahdollisimman laajalla alueella ja ymmärtää molempien kulttuurin juuria sekä pystyy arvioimaan USA:n ja Venäjän roolia nykyisessä maailmassa politiikan, kulttuurin ja talouselämän lähtökohdista käsin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikaväli on supervaltojen synnystä nykyaikaan; tarkemmin ensimmäisistä amerikkalaisista siirtokunnista ja Moskovan Venäjän perustamisesta toiseen maailmansotaan asti (n. 1600–1939). Opintojaksolla tuodaan esille tärkeimmät tapahtumat maiden poliittisessa historiassa ja näkyvimät kulttuuriset tuotokset. Myös Suomen ja supervaltojen välisiä suhteita tarkastellaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kansainvälisen politiikan vaihteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Pehmeä ja kova valta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ja vertaillaan maailman kahden suurvallan - Yhdysvallat ja Venäjä - olemusta poliittisen historian ja kulttuurin näkökulmasta. Opintojakson voi suorittaa muista opintojaksoista riippumatta.

Paikallishistoriaa (HI13), 2 op (HI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää lähiseudun identiteettiä ja omaa osallisuuttaan yhteisössä sekä hahmottaa historian ja yhteiskunnan rakenteiden kerrostumista. Opiskelija sisäistää alueen moni-ilmeisyyden ja polarisaation ja ymmärtää Pohjois-Kymenlaakson osana kansallista tapahtumahistoriaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Paikallisen tapahtuma- ja teollisen historian keskeiset vaiheet. Työväestön, porvariston ja maaseudun haastavat suhteet. Pohjois-Kymenlaakso kulttuurisena ja hallinnollisena rajaseutuna sekä sen kytkeytyminen paikalliseen identiteettiin. Kansalaisyhteiskunnan muotoutuminen ja erilaisten järjestöjen rooli sekä liikenneyhteyksien kehitys ja merkitys.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Paikallisuuden kytkeytyminen globaaliin talouteen ja kansainvälisiin kulttuurivaikutteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Konfliktienratkaisun paikalliset haasteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kansalaisyhteiskunnan paikallinen muotuminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan Kymenlaakson maakunnalliseen ja Kouvolan alueen paikalliseen historialliseen kehitykseen varhaishistoriasta kohti nykyaikaa.

Historian tutkimus (HI14), 2 op (HI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoa suositellaan toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille. Opintojaksolla opiskellaan tieteellisen tutkimuksen tekoa yhteisesti sovittuun teemaan liittyen. Opiskelija oppii historian tutkimuksen perustiedot: lähteisiin tutustumisen, arvioinnin ja aineiston pohjalta tehtävän itsenäisen tutkimuksen teon. Korkeakoulu yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opettajajohtoinen perehdyttäminen historian tutkimuksen perusteisiin, valittuun tutkimusteemaan sekä lähdeaineistoihin. Oman tutkimusaiheen valinta opettajan johdolla. Lähteisiin tutustuminen ja tutkimussuunnitelman laatiminen. Kirjallisen tutkimuksen teko yksin tai pareittain ja tutkimuksen tulosten esittäminen muulle ryhmälle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Oman tutkielman laatiminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieteellisen tutkimuksen periaatteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan historian tutkimusmenetelmiin, lähteisiin sekä tieteelliseen kirjoittamiseen. Opintojaksossa käsitellään opiskelijoiden valitsemia aiheita.

Kansanvainot ja holokausti -opintojakso KuLu, 2 op (HI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu konkreettisesti yhteen ihmiskunnan kipupisteistä
- Opiskelija syventää tietouttaan kansanvainoista ja holokaustista
- Opiskelija syventää kykyään itsenäisesti hakea ja muokata tietoa kirjalliseksi tai suulliseksi esitykseksi koulun tietoteknisiä valmiuksia hyödyntäen
- Opiskelija syventää tietoaan YK:n ihmisoikeussopimuksista sekä UNESCO:n vuosituhattavoitteista ihmisoikeuksien osalta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu pienemmistä tehtävistä, laajemmasta projektityöstä sekä opintomatkastasta.
- Opintojaksolla toteutetaan osana opintoja itsenäinen laajempi projektityö teemaan liittyen. Projektityö voi olla luonteeltaan esimerkiksi lehtiartikkeli, tietotekniikkaa hyväksi käyttävä esitys, video, radiokuunnelma tai teemanäyttely esimerkiksi valokuvin. Projektityö voi myös olla koko ryhmän yhteinen konkreettinen tavoite, esimerkiksi teemapäivä, jonka valmisteluun kaikki osallistuvat. Projektityön vaiheet: alustava suunnitelma, tiedon hankkiminen ja muokkaus, kohdevierailu ja materiaalin kerääminen, työn valmistelu ja viimeistely, esitys. Parhaimmat projektityöt pyritään esittelemään laajemmalle yleisölle yhdessä valittavalla tavalla esim. huoltajailta, koulun teemapäivä.
- Opintojaksolla suunnitellaan yhdessä opintomatkan kohteet, toteutus ja tehtävät. Opintomatka-kohteessa kerätään aineistoa projektityöhön esim. valokuvaamalla/ videoimalla/kirjoittamalla muistiinpanoja sekä tutustutaan valittuihin kohteisiin kohdetehtäviä tehden.
- Opintomatkan jälkeen projektityö ja muut tehtävät viimeistellään sekä esitellään valitulle kohderyhmälle.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja työmenetelmät edistävät vuorovaikutusosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt ja työmenetelmät edistävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja työmenetelmät edistävät monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansanvainot ja holokausti -opintojakso kytkeytyy YK:n ihmisoikeussopimuksiin sekä UNESCO:n vuosituhattavoitteisiin. Opintojaksoon sisältyy ennakoivia tehtäviä kotimaassa sekä opintomatka yhdessä sovittavaan kohteeseen (esim. Auschwitz Puolassa tai Sachsenhausen Saksassa). Opintojakso pyritään toteuttamaan yhteistyössä soveltuvan muun oppiaineen kanssa (esim. kielet, maantieto ym.). Opintojakso pyritään toteuttamaan joka toinen tai kolmas vuosi, siten että opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa kurssi kerran lukio-opintojensa aikana. Opintojakso voi sisältää omakustanneosuutta.

Talvi- ja jatkosodan ratkaisutaistelut KYL, 2 op (HI015)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan talvi- ja jatkosodan ratkaisutaisteluihin ja eri aselajien merkitykseen. Opintojaksossa tehdään tutkielmia ja esitelmiä sekä kuullaan asiantuntijavieraiden alustuksia. Opintojaksoon kuuluu opintomatka Kannaksen Karjalaan sekä Viipuriin tutustumaan joihinkin merkittäviin taistelupaikkoihin ja muihin historiallisiin kohteisiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan talvi- ja jatkosodan ratkaisutaisteluihin ja eri aselajien merkitykseen. Opintojaksossa tehdään tutkielmia ja esitelmiä sekä kuullaan asiantuntijavieraiden alustuksia. Opintojaksoon kuuluu opintomatka Kannaksen Karjalaan sekä Viipuriin tutustumaan joihinkin merkittäviin taistelupaikkoihin ja muihin historiallisiin kohteisiin.

Sotahistorian retkiopintojakso KuLu, 2 op (HI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu luennoista, 1-2 retkestä sekä opiskelijoiden laatimista esitelmistä. Opintojakson tavoitteena on lisätä opiskelijan tietämystä ensisijaisesti toisen maailmansodan aikaisesta historiasta, erityisesti rintamatapahtumien osalta, ja näin osaltaan olla välittämässä "veteraanisukupolven perintöä". Samalla saadaan harjoitusta lähdemateriaalin käytöstä. Tilanteesta ja opiskelijoiden kiinnostuksesta riippuen tutustumisen kohteena voivat olla myös varhaisemmat sotavaiheet, kuten Kustaa III:n sota, Suomen sota, ensimmäinen maailmansota ja Suomen sisällissota. Hyödynnämme alueella olevaa aihepiiriä koskevaa asiantuntemusta ja pyrimme toteuttamaan linja-autolla tutustumisretken rajantakaiseen Karjalaan sodan aikaisille taistelupaikoille. Asiantuntija-opas ja venäjän tulkkaus ovat tässä kohden tarpeellisia. Yhteistyö pietarilaisen ystävyyskoulumme kanssa tarjoaa mahdollisuuden tarkastella sotatapahtumia myös venäläisestä näkökulmasta. Myös Suomen puolella olevat kohteet, kuten Salpalinja, sopivat tutustumiskohteiksi. Mikäli opintojaksolla valitaan tutustumisen kohteeksi varhaisempien sotien tapahtumia, löytyy Kouvolan lähialueella esim. polkupyörillä (Liikkuva lukio -hengessä) tavoitettavissa olevia kohteita (esim. Ruotsulan redutti, Korian silta ympäröityneen, Kouvolan kasarmialue).

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kustaa III:n sodan tapahtumat Kouvolan alueella/Kymenlaaksossa/Savossa
- Suomen sota Kouvolan seudulla tai muualla maassa
- Ensimmäisen maailmansodan ja sisällissodan tapahtumat Kouvolan seudulla
- Toisen maailmansodan rintamatapahtumat erityisesti Kouvolan seudulta lähteneen miehistön kokemana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt ja työtavat tukevat globaali- ja kulttuuriosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja työtavat tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja työtavat tukevat vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan toisen maailmansodan tai muiden sotien aikaisiin rintamatapahtumiin ja taistelupaikkoihin lähialueella, Suomen puoleisessa tai rajantakaisessa Karjalassa yhteistyössä venäjän opetuksen, mahdollisesti Kouvolan Yhteislyseon ja/tai pietarilaisen ystävyyskoulumme kanssa.

Historian lähteille KYL, 2 op (HI016)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa toteutetaan ohjelmallinen opintomatka, jossa tutustutaan ilmiö- ja tapahtumahistoriaan, aineelliseen perintöön (esim. museot, rakennukset ja muistomerkit) sekä historiallisten ilmiöiden nykypäiviin saakka ulottuvaan vaikutukseen autenttiossa ympäristössä. Opintosuoritus voi sisältää, opettajan harkinnan mukaisesti, esimerkiksi matkalla esitettävän kurssityön laadinnan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa toteutetaan ohjelmallinen opintomatka, jossa tutustutaan ilmiö- ja tapahtumahistoriaan, aineelliseen perintöön (esim. museot, rakennukset ja muistomerkit) sekä historiallisten ilmiöiden nykypäiviin saakka ulottuvaan vaikutukseen autenttiossa ympäristössä. Opintosuoritus voi sisältää, opettajan harkinnan mukaisesti, esimerkiksi matkalla esitettävän kurssityön laadinnan.

Kansainväliset opinnot historiassa (KuLu), 2 op (HI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso kytkeytyy lukion kansainväliseen yhteistyöhön ja siihen liittyviin tavoitteisiin.
- Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan kansainvälisen osaamisen kehittymistä.
- Opintojakson tarkemmat tavoitteet määritellään käynnissä olevan kansainvälisen toiminnan perusteella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tarkemmat sisällöt määritellään käynnissä olevan kansainvälisen toiminnan perusteella.
- Opintojaksoon sisältyy paikallisesti tehtäviä opintosuorituksia sekä kansainvälisesti toteutettavia opintosuorituksia, jotka voidaan tehdä etävälaineiden avulla tai järjestämällä kohdevierailuja.
- Opintojakso voi liittyä esimerkiksi Erasmus-yhteistyön konkreettiseen toteuttamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa kehittyvät globaali ja kulttuuriosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa kehittyvät monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainväliset opinnot historiassa opintojakso kytkeytyy lukion kansainväliseen yhteistyöhön ja siihen liittyviin tavoitteisiin sekä sisältöihin (esim. Erasmus-yhteistyö).

Sotien historia (KYL), 2 op (HI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii tuntemaan syitä siihen, miksi soditaan.
- opiskelija ymmärtää eri lähtökohdat, joiden vuoksi sotia on syttynyt ja miksi rauhansopimukset joskus epäonnistuvat.
- avaa tapahtumia ensimmäisestä dokumentoidusta taistelusta toiseen maailmansotaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla keskitytään sotien ja sodankäynnin historiaan
- Opintojaksolla voidaan tarkastella joitakin sotimisen osa-alueita, jotka voivat vaihdella osallistujien halukkuuden mukaan.
- Opintojaksolla tutkitaan mm. taktiikan kehitystä, keksintöjä ja tekniikkaa, siviilien ja sotavankien kohtelua ja sodan sääntöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Historiallinen eläytyminen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Sodan tuhoava vaikutus, historiallinen empatia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä. Arviointi: hyväksytty/ hylätty

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan sotien vaikutuksia eri yhteiskunnissa, taktiikan ja tekniikan kehitystä sekä sotaa äärimmäisenä yhteiskunnallisena kriisinä.

People, their surroundings and culture KYL, 2 op (HI01e)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- The course deals with the interaction between people and nature, and with the construction and development of cultural environment owing to this interaction from prehistory to modern times.

Opintojakson vapaa kuvaus

The course deals with the interaction between people and nature, and with the construction and development of cultural environment owing to this interaction from prehistory to modern times.

Opintojaksossa tarkastellaan ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta sekä tämän tuloksena rakentunutta kulttuuriympäristöä sekä yhteiskunnan ja talouden kehittymistä esihistoriasta nykyaikaan.

International relations KYL, 2 op (HI02e)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- The course concentrates on the central events and changes in and the backgrounds to international politics, from the beginning of the 20th century. The main emphasis is in the European history, the World Wars, the Cold War and the period after it.

Opintojakson vapaa kuvaus

The course concentrates on the central events and changes in to international politics, and the backgrounds to international politics, from the beginning of the 19th century. The main emphasis is in the European history, the World Wars, the Cold War and the period after it.

Opintojaksossa tarkastellaan kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä, valtasuhteita, taustoja ja muutoksia 1800-luvulta lähtien. Pääpaino on Euroopan historiassa, maailmansodissa, kylmässä sodassa ja sen jälkeisessä ajassa.

Teollisuutta ja turvallisuutta Kymenlaaksossa, 2 op (HI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy Kymenlaakson teollisuus-, talous- ja turvallisuuspoliittisen historian pääkohtiin.
- Opiskelija saa tietoa ja oppii ymmärtämään Kymenlaakson erityispiirteitä teollisuuden ja turvallisuuden näkökulmasta ennen ja nyt.
- Opiskelija oppii ymmärtämään rakennemuutoksen toistuvuuden alueella sekä jatkuvan uusiutumisen tarpeen taloudessa ja yritystoiminnassa.
- Opiskelija saa esimerkkejä varautumisesta, tuotekehittelystä, kiertotaloudesta ja ilmastoteoista.
- Opiskelija saa esimerkkejä turvallisuuden eri ulottuvuuksista esim. infrastruktuuri, logistiikka, väestönsuojelu, huoltovarmuus, Puolustusvoimat Kymenlaaksossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Teollisuushistorian ja metsäteollisen rakennemuutoksen pääpiirteet Kymenlaaksossa 1860-luvulta nykypäiviin.
- Taustoittavat aineistot ja tehtävät, perehdytään teemaan eri näkökulmista.
- Kymenlaakson paikallishistorian linkittäminen historian ja yhteiskuntaopin opetussuunnitelmaan (HI01, HI03, YH02 -opintojaksoihin). Miten Kymenlaakson paikallinen historia kytkeytyy historian suuriin käännekohtiin?
- Syventävä kohdevierailu UPM:n Verlan tehdasmuseoon ja/tai Vellamon ”Puun vuoro” -näyttelyyn (avoinna 2026 asti) ja/tai Vellamon maakuntamuseon teemaan soveltuvaan näyttelyyn.
- Syventävä kohdevierailu: UPM:n Kymintehdas Kuusankoskella ja/tai Kotka Mills Kotkassa.
- Turvallisuuspoliittiset linjaukset: Kymenlaakso rajamaakuntana.
- Taustoittavat aineistot ja tehtävät, perehdytään teemaan eri näkökulmista.
- Kymenlaakson paikallishistorian linkittäminen turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta historian ja yhteiskuntaopin opetussuunnitelmaan (HI02, HI03, YH03 -opintojaksoihin).
- Turvallisuuspoliittiset linjaukset nyt.
- Turvallisuuden eri ulottuvuudet esim. väestönsuojelu, ympäristö, huoltovarmuus, hybridisodankäynti.
- Turvallisuuspoliittinen infrastruktuuri ja logistiikka.
- Syventävät esimerkit valitaan seuraavista varuskunnat (Utin varuskunta, Vekarajärven varuskunta, Haminan maasotakoulu); Salpa-linja. Mahdollisuuksien mukaan kohdevierailu.
- Syventävä esimerkki turvallisuuspoliittiset linjaukset nykypäivänä: asiantuntijaluennot. Mahdollisuuksien mukaan etäluento.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintosuoritus arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija perehtyy Kymenlaakson teollisuus-, talous- ja turvallisuuspoliittisen historian pääkohtiin. Opiskelija saa tietoa ja oppii ymmärtämään Kymenlaakson erityispiirteitä teollisuuden ja turvallisuuden näkökulmasta ennen ja nyt. Opiskelija oppii ymmärtämään rakennemuutoksen toistuvuuden alueella sekä jatkuvan uusiutumisen tarpeen taloudessa ja yritystoiminnassa. Opiskelussa yhdistyvät teoria sekä käytännön vierailut ja työskentely. Opintojakso on paikallinen valinnainen opintojakso.

7.11. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä

valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävänsä tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestäväen kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsenyneyttä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta (YH1), 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografian ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimustyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä

- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointivaltio ja demografia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vaikuttaminen ja demokratiataidot.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekritiittisyys, poikkitieteellisyys ja uteliaisuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin sekä niissä vaikuttamiseen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteet, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Taloustieto (YH2), 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työn ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maapalioistuminen, taloudellisen toiminnan periaatteet.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Oikeudenmukaisuus, kiertotalous ja kestävä kehitys.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taloudellinen päätöksenteko, oman talouden hallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Opintojaksossa perehdytään talouteen sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestäväen kehityksen näkökulmasta.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH3), 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Euroopan asema globalisoituvassa maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Monien kulttuurien eurooppalainen yhteistyö.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteinen päätöksenteko Euroopan unionissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen sekä turvallisuuspolitiikkaan. Opintojakso tarkastelee Suomen asemaa yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa.

Lakitieto (YH4), 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitetyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Legalistisen toimintakulttuurin ymmärtäminen ja arvolähtöisyys.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Arkielämän lainsäädäntö.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Yhteiskuntaopin kertaus (YH5), 2 op (YH05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla kerrataan yhteiskuntatiedon ja taloustiedon sekä valtakunnallisten syventävien kurssien sisällöt pääpiirteittäin sekä tutustutaan aikaisempien ylioppilaskirjoitusten kysymyksiin. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija: kykenee ymmärtämään yhteiskunnan ja talouden rakenteen opiskeltujen kurssien pohjalta • oppii erottelamaan erilaisia yhteiskunnallisia ja taloudellisia toimijoita • oppii tuntemaan yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan edellytyksiä ja niihin kohdistuvia muutospaineita • oppii tunnistamaan ja analysoimaan aiheeseen liittyviä erityyppisiä kysymyksiä • pystyy valmistelemaan hyvän reaalivastauksen, erityisesti yhteiskuntaopin kysymykseen • saa hyvät valmiudet reaalikokeessa menestymiseen • oppii itsenäisesti valmistautumaan ja kertaamaan ylioppilas- ja muihin kokeisiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhteiskuntaopin kurssit YH1, YH2, YH3 ja YH4

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan yhteiskuntaopin pakollisten ja osittain valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen sisältöjä pääpiirteittäin sekä tutustutaan aikaisempien ylioppilaskirjoitusten kysymyksiin. Opintojakson voi suorittaa aikaisintaan valtakunnallisten pakollisten opintojaksojen jälkeen. Opintojakso on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville.

Yhteiskuntatieteellinen tutkimus (YH6), 2 op (YH06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoa suositellaan toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille. Opintojaksolla opiskellaan tieteellisen tutkimuksen tekoa yhteisesti sovittuun teemaan liittyen. Opiskelija oppii yhteiskunnallisen tutkimuksen perustiedot: lähteisiin tutustumisen, arvioinnin ja aineiston pohjalta tehtävän itsenäisen tutkimuksen teon. Korkeakoulu yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opettajajohtoinen perehdyttäminen yhteiskuntatieteen perusteisiin, valittuun tutkimusteemaan sekä lähdeaineistoihin. Oman tutkimusaiheen valinta opettajan johdolla. Lähteisiin tutustuminen ja tutkimussuunnitelman laatiminen. Kirjallisen tutkimuksen teko yksin tai pareittain ja tutkimuksen tulosten esittäminen muulle ryhmälle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Oman tutkielman laatiminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieteellisen tutkimuksen periaatteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnan eri osa-alueiden ja niiden vuorovaikutuksen tunteminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan yhteiskuntatieteiden kvantitatiivisiin ja kvalitatiivisiin tutkimusmenetelmiin, lähteisiin sekä tieteelliseen kirjoittamiseen. Opintojaksossa käsitellään opiskelijoiden valitsemia aiheita.

Osallistumis- ja projektikurssi (KuLu), 2 op (YH07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteet

- opitaan vastuunottoa yhteisistä asioista
- opitaan toimimaan yhteistoiminnallisesti
- opitaan vaikuttamaan yhteisiin asioihin

Keskeiset sisällöt

- opiskelijat osallistuvat oppilaskunnan toimintaan tai ottavat muutoin vastuuta yhteisten asioiden hoidosta
- opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat erilaisia teemoja ja tapahtumia ja/tai pyrkivät vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin

Oma talous ja sijoittaminen (KyL), 2 op (YH07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oma talous: Opiskelija oppii tunnistamaan arkipäivän elämän talouteen liittyviä asioita sekä ilmiöitä ja osaa varautua tulevaisuudessa mahdollisesti tuleviin haasteisiin ennalta.
- Sijoittaminen: Opiskelija hahmottaa sijoittamiseen ja rahoitusmarkkinoihin liittyviä megatrendejä ja ilmiöitä ja kykenee hahmottamaan sijoittamiseen liittyvien uhkien ja mahdollisuuksien moneutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oma talous: Tutustumme tärkeimpiin omaa talouteen ja elämässä vastaan tuleviin asioihin. Näitä ovat mm. tulot ja tulonsiirrot, kuluttaminen ja säästäminen, luotot ja velka, vakuutukset ja vakuutusyhtiöt, pankin kanssa asioiminen, ympäristön huomioiminen sekä perhe ja asuminen. Asioita opiskelemme opettajien johdolla, verkkopalveluissa sekä vierailijoiden että vierailuiden avulla.
- Sijoittaminen: Tutustumme rahoitusmarkkinoiden globaaleihin ja muuttuviin tekijöihin, kutsumme pörssisäätiöstä nuorten pörssilähettiläät vierailulle koululle. Pyrimme vierailemaan ja tutustumaan Helsingin pörssiin toimintaan. Luomme oman virtuaalisen osake- ja sijoitussalkun ja arvioimme sijoittamiseen liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä, kun molemmat osiot on hyväksyttävästi suoritettu.

7.12. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperaiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteidenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperaiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteidenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennyttä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittämistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Keskustelut ja väittelyt, toisten väitteiden tulkitseminen suopeasti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteenalojen yleiset periaatteet, argumentointitaidot, ajatuskokeet, käsitteiden määrittely filosofisena työvälineenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalien velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioimaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalien, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Etiikan opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään erilaisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Moraalisesti kestävä toiminta, ilmastonmuutos, ihmisoikeudet ja eläinten oikeudet.

Hyvinvointiosaaminen

Aineksia hyvään elämään, ihmissuhteisiin ja elämänvalintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa
- pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta
- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin
- ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoria
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot
- ihmisoikeudet, kansalaisyhteiskunnat ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Käsitteelliset välineet analysoida yhteiskunnan eri ilmiöitä, auttaa hahmottamaan itseään aktiivisena osana yhteiskuntaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset yhteiskunta- ja ympäristöeettiset ilmiöt.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ongelmia jäsennellään dialogisesti ja käsitteellisesti, eri näkökulmien huomioiminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen, tiedon lähteet ja rajat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita

Filosofian yo-kertaus, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen.
- Filosofisen tiedon jäsentyminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja tiedon soveltaminen.
- Opiskelija saa harjoitusta filosofian ainereaalikoetta varten

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla keskitytään pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen keskeisiin teemoihin.
- Kerrataan keskeiset opintojaksojen sisällöt, käsitteet ja teoriat sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoitusten filosofian kokeeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieteen yleiset periaatteet. Filosofisen ajattelun soveltaminen erilaisiin ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Edellyttää läsnäoloa, aktiivista osallistumista ja mahdollisten kurssitehtävien tekemistä.

Miksi Hitler ymmärsi yli-ihmisopin väärin? KYL, 2 op (FI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventää filosofista ajattelua ja laajentaa filosofian aihealueita.
- Antaa uusia virikkeitä myös niin sanottuun poikkitieteelliseen ajatteluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uusimman ajan filosofisten koulukuntien keskeinen sisältö.
- Estetiikan ja etiikan nykypäivän kysymyksiä, kuten elokuvien yhteiskunnallis -poliittinen kritiikki ja teknologian etiikan haasteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään modernin filosofian kysymyksiä, kuten erilaisia filosofisia koulukuntia, estetiikkaa, feminismiä ja elokuvallista viestintää. Aikajana on 1800 luvun filosofiasta nykypäivän kysymyksiin. Opintojakso on Kouvolan Yhteislyseon valinnainen opintojakso.

Introduction to philosophy (KYL), 2 op (FI01e)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

The course gives students an introduction to philosophical thinking. It deals with the foundations of philosophy such as critical and analytical thinking, logic and argumentation.

Ethics (KYL), 2 op (FI02e)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

The course discusses ethical theories, questions and terminology. It equips students with tools to analyze moral questions from different points of view. The course also deals with contemporary ethical issues such as animal and minority rights and questions related to nature conservation.

7.13. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnon ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentamaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen

- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen
- sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista

Psykologinen tutkimus

- tieteellinen tieto ja arkitieto
- tieteellisen tutkimuksen prosessi
- otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa
- psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet
- esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuu hyvinvointiin liittyviin ilmiöihin, kehittää omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieteellinen tutkimusprosessi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta
- osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun
- osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa
- osaa antaa esimerkkejä sosialisatiion ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen
- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä
- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen

- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämäkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen.

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Moraalisen ajattelun kehitys.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys kehityksessä. Pohdintaa aikuisuuteen siirtymiseen liittyvistä tekijöistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle
- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ajattelu, päätöksenteko, ajattelun vinoumat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisen tutkimuksen periaatteet. Kognitiivisten toimintojen hermostollinen perusta (-> biologia, neurologia).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävästä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus.

Hyvinvointiosaaminen

Psyykinen joustavuus, tunteiden säätely, kriisit, mielenterveys ja sen häiriöt .

Vuorovaikutusosaaminen

Tunteiden merkitys sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Mielenterveyden ja sen häiriöiden yhteiskunnallinen ulottuvuus. Oman ja muiden hyvinvoinnin edistäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa
- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreoteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia

- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan.

Hyvinvointiosaaminen

Identiteetin ja persoonallisuuden tarkastelu.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Sosiaalipsykologisen tutkimuksen eettisyys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Psykologian yo-kertaus, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoitukseen valmistautuminen.
- Opiskelija saa harjoitusta psykologian ainereaalikoetta varten.
- Psykologisen tiedon jäsentyminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja tiedon soveltaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla keskitytään pakollisen ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen keskeisiin teemoihin.
- Kerrataan keskeiset opintojaksojen sisällöt, käsitteet ja teoriat sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoitusten psykologian kokeeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oppii parempaa stressinhallintaa ja toimintakykyä stressistä huolimatta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teoriatiedon soveltaminen ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Edellyttää läsnäoloa, aktiivista osallistumista ja mahdollisten kurssitehtävien tekemistä.

Sosiaalipsykologia (KYL), 2 op (PS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään sosiaalipsykologista tietoa sekä vahvistetaan oppilaan itsetuntemusta ja sosiaalisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältöjä ovat sosiaalipsykologia tieteenä, sosiaalinen tiedon, kuten attribuutioiden ja asenteiden, käsittely, erilaiset ryhmät ja niiden kehittyminen sekä ryhmädynamiikka.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Elämän kriisit (KYL), 2 op (PS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hankitaan sekä tietoja että taitoja erilaisiin ihmisen elämän kriiseihin ja niistä selviytymiseen liittyen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan elämänkaareen ja kehitykseen liittyviin sekä muihin kiinnostaviin kriiseihin (nuoruusikä, onnettomuudet, perheenongelmat, itsemurha).
- Lisäksi pohditaan omia voimavaroja, tukiverkostoa sekä keinoja pitää yllä omaa mielenterveyttä.
- Tutustumme myös erilaisiin ammattiauttajatahoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tutki ja sovelta (KYL), 2 op (PS09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on ymmärtää psykologisen tutkimuksen periaatteet ja soveltaa niitä itseä kiinnostavaan psykologiseen aiheeseen.
- Toteutetaan pienimuotoinen tutkimus ja esitellään se muulle ryhmälle.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustumme kurssilla psykologian tutkimusten periaatteisiin, terminologiaan ja keskeisiin tutkimuksiin.
- Kurssilla tehdään oma suunnitelma, jota toteutetaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Mental Processes and Learning (KYL), 2 op (PS01E)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- Osa Studies in English-opintoja.
- The course familiarizes students with a psychological way to explain human behavior. The approach is threefold, including biological, social, and psychological factors affecting human behavior. The aim is to guide students to apply psychological knowledge in a way that promotes their wellbeing and enhances study skills.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Hyvinvoinnin psykologiaa (KuLu), 2 op (PS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy keskeisiin hyvinvointia edistäviin tekijöihin, kuten stressinhallintakeinoihin ja psykologian keskeisiin ajatuksiin elämänhallinnasta.

Opiskelija syventää omia elämänhallintakeinojaan, kehittää itsetuntemustaan ja itsetuntoaan ja tutustuu asioihin, jotka vaikuttavat psyykkiseen hyvinvointiin. Tavoitteena on opiskelijan hyvinvoinnin edistäminen ja ymmärrys elämänhallinnan psykologisista tekijöistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Stressi ilmiönä, sen syyt ja hallintakeinot
- Psyykkinen itsesäätely ja elämäntapojen merkitys elämänhallinnassa
- Psykologian näkemyksiä elämänhallinnasta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.14. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekritiiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta
- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään

- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.14.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet

- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ymmärrys yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät yhdessä.

Hyvinvointiosaaminen

Välineitä oman identiteetin, elämän- ja maailmankatsomuksen rakentamiseen, valmiuksia ymmärtää ja arvostaa itseä ja muita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyyden ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*

- kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kulttuurinen lukutaito vahvistaa vuorovaikutusosaamista ja mahdollistaa uskontodialogin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kristinusko ja ympäristökysymykset, eri kirkkokuntien eettinen ajattelu.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*

- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskontojen rinnakkaiselo.

Hyvinvointiosaaminen

Valmiuksia ymmärtää ja arvostaa itseä ja muita.

Vuorovaikutusosaaminen

Välineitä erilaisten katsomuksien huomioimiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eri uskontoperinteiden eettinen ajattelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisien uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Katsomusten välinen dialogi Suomessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutus Suomessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskonnollinen taide ja symboliikka, uskontolukutaito erilaisissa mediaympäristöissä.

Hyvinvointiosaaminen

Taiteiden merkitys maailmankatsomuksen rakentumisessa ja hyvinvoinnissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteeseen, arkkitehtuuriin ja populaarikulttuuriin liittyvät sisällöt.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskuntoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskuntoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuuritutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Valmiuksia osallistua katsomusaiheiseen dialogiin, kielitietoisuus ja monilukutaito.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä. Mediasisällöt, monilukutaito, erilaiset tiedonhankinnan tavat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Uskonnon yo-kertaus, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen.
- Opiskelija saa harjoitusta uskonnon ainereaalikoetta varten.
- Uskontoihin liittyvän tiedon ja ilmiöiden jäsentyminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja tiedon soveltaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla keskitytään pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen keskeisiin teemoihin.
- Kerrataan keskeiset opintojaksojen sisällöt ja käsitteet sekä valmistaudutaan ylioppilaskirjoitusten uskonnon kokeeseen.
- Käsitellään uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskontojen sisäinen moninaisuus. Uskonnollinen taide ja symboliikka, uskontolukutaito erilaisissa mediaympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Maailmanuskontojen eettiset periaatteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Edellyttää läsnäoloa, aktiivista osallistumista ja mahdollisten kurssitehtävien tekemistä.

Raamattu tutuksi (KYL), 2 op (UE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Maailmankirjallisuuden tunnetuimman ja luetuimman teoksen ympärille rakentuva opintojakso.
- Tavoitteena on Raamatun keskeisen sisällön, sanoman ja tutkimuksen monimuotoisuuden ymmärtäminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan Raamatun olemukseen, keskeiseen sisältöön, sanomaan ja tutkimukseen.
- Luetaan Raamattua ja tehdään harjoituksia.
- Mahdollista myös verkkokurssina

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Worldwide Christianity (KYL), 2 op (UE02E)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*

- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- perceive and be able to analyze the significance of Christianity from the perspective of culture, society and the individual, and develop cultural literacy related to Christianity
- knows the main branches of Christianity and their background and is able to compare their main features
- becomes acquainted with the different interpretations and manifestations of Christianity around the world
- be able to analyze and evaluate current Christian content and doctrine and discussions related to Christianity

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinuskko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyyden ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinuskko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- The position of Christianity and its interaction with the surrounding culture around the world
- the birth, characteristics, ethical thinking and social implications of Catholic, Orthodox and Protestant, especially Lutheran Christianity

Opintojakson vapaa kuvaus

The teaching of religion is based on the Finnish high school curriculum. The class speaks English or Finnish in a manner agreed with the students. The material to be distributed is mainly in English and the aim is to make the notes in English. The courses also include special subject vocabulary. In the exam, the proportion of English is about half and the use of a dictionary is allowed. Students may choose to use English as their spoken language

Religion as a phenomenon - in the footsteps of Judaism, Christianity and Islam (KYL), 2 op (UE1E)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*

- osaa jäsentää uskontoa ja uskonottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Paikallinen lisäys

- perceive and be able to analyze the religious situation in the world and the factors influencing it, as well as the diversity of different religions
- is able to structure religion and non-religious as phenomena
- outline and be able to analyze the common roots, key features, cultural heritage and impact on society of Judaism, Christianity and Islam and develop related cultural literacy

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- religion as a phenomenon, the definition of religion and the relationship between religion and science
- religion as a phenomenon, the definition of religion and the relationship between religion and science
- the cultural background, birth and key and common features of Judaism, Christianity and Islam
- the origin, status, use, and interpretation of the holy scriptures in Judaism, Christianity, and Islam
- The doctrine, ethics and way of life of Judaism and Islam
- the internal diversity of Judaism and Islam, its relationship with society and its significance for Western culture

Opintojakson vapaa kuvaus

The teaching of religion is based on the Finnish high school curriculum. The class speaks English or Finnish in a manner agreed with the students. The material to be distributed is mainly in English and the aim is to make the notes in English. The courses also include special subject vocabulary. In the exam, the proportion of English is about half and the use of a dictionary is allowed. Students may choose to use English as their spoken language

7.15. Elämäkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämäkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämäkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämäkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämämaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan, refleктоimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämäntilofosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämäkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämäkatsomuksellisissa pohdintoissa. Elämäkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämäkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämäkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

*Elämäkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.*

*Elämäkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämäkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämäkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa

elämäkatsomustiedon tavoitteista. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämäkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämäkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämäkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämäkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestäväällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastonmuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunteita.

Elämäkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämäkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämäkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämäkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämäkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämäkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentamista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämäkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämäkatsomuksensa jäsentämisessä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin
- ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä
- kehittää kykyään elämäkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- minuus, elämäkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva
- hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja
- luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmisuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman identiteetin ja elämäkatsomuksen pohtiminen, hyvän elämän mallit.

Vuorovaikutusosaaminen

Valmiuksia elämäkatsomukselliseen keskusteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämäkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen*
- *aikalaiskriittikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*

- yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti
- globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallisten rakenteiden tunnistaminen ja niissä vaikuttaminen globaalilla tasolla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ihmisarvo, ihmisoikeudet, ihmisoikeusjulistukset.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisten rakenteiden tunnistaminen ja niissä vaikuttaminen lähiympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämäntavalleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistö-kulttuurit

- osaa hahmottaa erilaiset elämäkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun
- tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi
- kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisuus, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasismien ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien vaikutus toisiinsa, kulttuurien välisten erojen ja tästä syntyvien ongelmien ymmärtäminen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Etnosentrisyyden, rasismien ja muun syrjinnän käsittely.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etnosentrisyyden ja syrjinnän käsittely.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämäkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämäkatsomukseensa
- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämäkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämäkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämäkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämäkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuuriset ja yhteiskunnalliset tekijät, jotka vaikuttavat katsomusten muotoutumiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Oman katsomuksen perusteiden arviointi ja identiteetin rakentaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnalliset tekijät, jotka vaikuttavat katsomusten muotoutumiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmanuskontoihin ja uskonnottomiin katsomuksiin perehtyminen, näiden sisäinen monimuotoisuus.

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitetään opiskelijan kykyä verrata uskonnollisia ja uskonnottomia katsomuksia omaan elämäntavokseen ja kykyä muodostaa oma perusteltu kantansa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kehitetään opiskelijan kykyä verrata uskonnollisia ja uskonnottomia katsomuksia omaan elämäntavokseen ja kykyä muodostaa oma perusteltu kantansa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämäntavokseen*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tarkastellaan hyvää elämää, katsomuksia, kulttuureja ja yhteiskuntaa tulevaisuuden näkökulmasta, tieteen ja teknologian kehittyminen ja tämän mahdolliset seuraukset.

Oppintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

7.16. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykyinä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykyinä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalien maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä*

lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntyemiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestäväns kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se

koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveystähtäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit
- terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveystuskomusmalli, muutosvaihemalli
- terveystuskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta
- seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet
- mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan

- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta tukevat menetelmät. Vuorovaikutusosaaminen korostuu esimerkiksi mielenterveyden ja seksuaaliterveyden sisällöissä.

Hyvinvointiosaaminen

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuodaan esille erilaisia terveyskulttuureita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS-2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä kuten ravinto, liikunta, uni, painonhallinta, seksuaalisuus ja mielenterveys sekä arvioidaan elintapavalintojen ja erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveystietoisuudelle ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ympäristön ja työyhteisön hyvinvointi.

Vuorovaikutusosaaminen

Terveysviestinnän ymmärtäminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Terveyteen liittyvä tiedonhankinta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Turvallisen ympäristön edellytykset, terveyden eriarvoisuus ja elintapavalintojen seuraukset.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän kehityksen ja terveyden yhteydet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS-2021 perusteiden arviointiohjeita. Opintojakso arvioidaan numeroilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle ja turvallisuudelle, perehdytään terveystutkimukseen, luotettavaan tiedonhankintaan, terveystiedon viestintään sekä riippuvuuksiin ja niihin liittyviin terveyshaittoihin.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveystalouden ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautiin riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautiin näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoito- ja omahoito-merkkien merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- terveystalouden ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
- tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia

Sairaudet ja hoito

- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito

Eettiset kysymykset

- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieteen ja teknologian vaikutus väestön terveyteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Terveyden eriarvoisuus, terveydenhuoltopalveluiden järjestäminen.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnan vaikutus yksilön hyvinvointiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Terveyden eettiset kysymykset, terveydenhuollon eettiset periaatteet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalit terveyshaasteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS-2021 perusteiden arviointiohjeita. Opintojakso arvioidaan numeroilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä eri aikakausina, sairauksia ja niiden hoitoa sekä sosiaali- ja terveysteknologioita ja niiden järjestämistä. Jaksolla perehdytään lisäksi terveyden eriarvoisuuteen, terveysteknologiaan, terveyden tulevaisuuden haasteisiin ja terveyteen liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Terveystiedon kertauskurssi, 2 op (TE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on valmistaa opiskelijaa ylioppilastutkinnon terveystiedon kokeeseen
- Kerrata ja palauttaa mieleen terveystiedon keskeiset oppisisällöt
- Harjoitella jäseneltyjä ja asiasisällöltään johdonmukaisia terveystiedon tehtävien vastauksia
- Osata tarkastella syitä ja seurauksia asianmukaisesti eri näkökulmista ja perustella esittämänsä väitteet selkeästi
- Osata käyttää tehtäviin liittyviä aineistoja tarkoituksenmukaisesti
- Osata pohdiskelussaan erottaa tosiasiat, perustellut kannanotot ja mielipiteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

364

- Terveystiedon kurssien asiasisältöjen kertaus
- Hyvän vastauksen perusteet ja vastaamisen harjoittelu
- Tiedon syventäminen monipuolisesti erilaisten lähteiden avulla
- Kokeessa käytettävien ohjelmien käytön harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaisten terveystieteiden ilmiöt ja globaalit terveystieteet

Yhteiskunnallinen osaaminen

Turvallisen ympäristön edellytykset, terveyden eriarvoisuus sekä elintapavalintojen seuraukset

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Terveyteen liittyvien eettisten kysymysten pohdinta

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiin liittyvät yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset edellytykset sekä valmiudet oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu niille opiskelijoille, jotka suunnittelevat kirjoittavansa terveystiedon reaalikokeessa. Opintojaksolla kerrataan terveystiedon keskeisimpiä käsitteitä, aikaisempien kurssien sisältöjä ja tavoitteita, käydään läpi ylioppilaskysymyksiä sekä harjoitellaan vastaamista ja siinä käytettäviä sähköisiä työkaluja.

Terveyttä tekemässä, 2 op (TE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventää terveysosaamista erityisesti taitojen, kriittisen ajattelun ja itsetuntemuksen osa-alueilla
- Ajankohtaisten terveysilmiöiden ymmärtäminen
- Terveyden- ja hyvinvointialan ammattien ja koulutuksien tunnetuksi tekeminen
- Valmiuksien parantaminen terveystiedon yo-kokeessa pärjäämiseen
- opetella käyttämään terveysteknologian eri sovelluksia
- Vuorovaikutus oppimisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Terveystaitojen harjoittelu (esim. ensiapu, mittaaminen ja hyvinvointitaidot)
- Ajankohtaisten terveysilmiöiden tarkastelu
- Mahdolliset opintokäynnit ja vierailijat
- Terveysten- ja hyvinvointialoihin tutustuminen
- Yhteistyö koulun terveydenhuoltohenkilöstön ja opinto-ohjauksen kanssa
- Yhteistyö kaupungin terveydenalan ja järjestöjen kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Lisätään valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon soveltaminen ja kriittinen tulkinta

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa ja kansalaistaitojen lisääminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on syventää terveysosaamista käytännön harjoitteilla ja opintokäynneillä painottaen terveystaitoja.

Opintojaksolla harjoitellaan mm. ensiapu- ja turvallisuustaitoja sekä käytetään erilaisia terveysteknologian sovelluksia. Opiskelija tutustuu lisäksi terveyteen ja hyvinvointiin liittyviin ammatteihin ja koulutusaloihin.

7.17. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaavaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskelu ympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuva vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä
- osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearviointin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan merkitys hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Kaikki kurssin sisällöt tukevat hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteisöllisyys reilun pelin hengessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vastuu yhteisestä toiminnasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luontoliikunta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ongelmanratkaisutilanteet. Mahdollinen yhteistyö terveystiedon kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS-2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla sovelletaan liikunnallisia perustaitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa, eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä) ja harjoitetaan fyysisiä ominaisuuksia tavoitteena liikuntataitojen kehittyminen sekä liikunnan tuoma ilo, virkistys ja yhdessä tekeminen.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta
- osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen
- liikkuvuus ja kehonhuolto
- ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa
- yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Fyysinen aktiivisuus ja arjen valinnat.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset vuorovaikutusta tukevat työskentelytavat ja menetelmät.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikuntateknologian hyväksikäyttö liikunta-aktiivisuuden tukemisessa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ohjataan havainnoimaan arkisia toimitatapoja ja valintoja kestävän tulevaisuuden, fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Paikallisten liikuntapalveluiden hyödyntäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS-2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla ohjataan ja kannustetaan opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen ja fyysisten ominaisuuksien- ja toimintakyvyn seurantaan sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Jaksolla keskeistä on fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) ylläpito ja kehittäminen itsenäisesti ja yhdessä monipuolisesti liikkuen.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Paikallisten liikuntapalveluihin tutustuminen ja niiden hyödyntäminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset vuorovaikutusta tukevat työskentelytavat ja menetelmät.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteisöllisyyteen ohjaaminen ja fyysisten ominaisuuksien kehittäminen osana hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS-2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitetaan monipuolisesti erilaisia liikuntataitoja opiskelijoiden toiveiden mukaisesti sekä tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntamuotoihin.

Tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan fyysistä toimintakykyä sekä monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- sisältöjä voidaan suunnitella ja tarkentaa ryhmän toiveet huomioiden
- voidaan toteuttaa yhteistyötä muiden koulujen kanssa, esim. toisen koulun kanssa yhteinen liikuntatunti, -tapahtuma tai -päivä
- painotetaan mielekästä, virkistävää ja erityisesti sosiaalista toimintakykyä tukevaa ryhmän yhdessä tekemistä esim. palloilujen, soveltavien liikuntalajien, leikkien, liikuntavierailujen muodossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteisöllisyyden tukeminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteenkuuluvuuden lisääminen ja toisten huomioonottaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vastuu omasta ja yhteisön toiminnasta. Pitkäjänteinen toiminta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ongelmanratkaisutaidon ja luovuuden kehittäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS-2021 perusteiden arviointiohjeita. Arvioinnissa huomioidaan aktiivinen ja vastuullinen työskentely, yritteliäisyys ja parhaansa tekeminen sekä yhteistyötaidot - toisten tukeminen ja huomioiminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla painotetaan mielekästä, virkistävää ja erityisesti sosiaalista toimintakykyä tukevaa ryhmän yhdessä tekemistä esim. palloilujen, soveltavien liikuntalajien, leikkien, liikuntavierailujen muodossa.

Tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Edistää opiskelijan voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla sekä tuo iloa ja virkistystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset vuorovaikutusta tukevat työskentelytavat ja menetelmät.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Mahdollisuus luontoliikunnan ja liikuntaympäristön hyödyntämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS-2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla pyritään liikunnan avulla edistämään opiskelijan jaksamista, opiskeluvireyttä ja psyykkistä hyvinvointia ryhmän valitsevien rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta.

Tavoitteena on, että opiskelija löytää itselleen mieluisia liikuntamuotoja, joiden avulla voi esimerkiksi nostaa vireystilaa, parantaa keskittymiskykyä ja rentoutua.

Palloilukurssi, 2 op (LI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustua ja harjoitella eri pallopelejä vuodenaika ja opiskelijoiden toiveet huomioiden.
- Kehittää taitojen lisäksi eri pelien taktista osaamista.
- Voidaan tutustua myös erikoisempiin, pakollisten opintojaksojen ulkopuolelle jääviin palloilulajeihin.
- Harjoitella sosiaalisia taitoja ja yhteistoimintaa.
- Kehittää motorisia ominaisuuksia ja fyysistä kuntoa pallopelien avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö määräytyy vuodenaikan ja opiskelijoiden toiveiden mukaan kuitenkin niin, että harjoitellaan eri sisä- ja ulkopalloilulajeja mahdollisimman monipuolisesti.
- Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin viite- ja pienpeleihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointiin vaikuttavat aktiivinen osallistuminen, asennoituminen ja ryhmässä työskentely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään palloilutaitoja ja ylläpidetään kuntoa harjoittamalla monipuolisesti erilaisia sisä- ja ulkopallopelejä vuodenaikan ja opiskelijaryhmän toiveiden mukaan.

Perinteisten lajien lisäksi kurssiin voidaan sisällyttää myös erilaisia viite- ja pienpelejä sekä koulussa harvinaisempia palloilulajeja.

Luontoliikunta, 2 op (LI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kokee elämyksiä ja hankkii kokemuksia maastossa liikkumisessa.

- Opiskelija kehittää monipuolisesti retkeilytaitoja.
- Opiskelija harjoittelee ja saa valmiuksia retken suunnitteluun.
- Opiskelija oppii yhteistoiminnallisuutta ja sosiaalisuutta.
- Opiskelija tietää jokamiehen oikeudet.
- Opiskelija osaa antaa retkeilyyn liittyvää perusensiapua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jokamiehen oikeudet
- Retken suunnittelu
- Retkelle varustautuminen
- Maastossa liikkuminen
- Suunnistuksen kertaus
- Leiriytyminen
- Retkiruokien valmistus
- Retkeilyyn liittyvä ensiapu
- Retki

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää retkeen osallistumista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan teoriassa ja käytännössä erä- ja luonnossa liikkumisen taitoja kuten suunnistaminen, retkelle varustautuminen, leiriytyminen, retkiruokien valmistus ja retkeilyyn liittyvä ensiapu. Kurssiin voi sisältyä yön yli kestävä retki.

Vanhojen tanssit, 2 op (LI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vanhojen tanssipäivän suunnittelu ja toteutus.
- Kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä edistävä liikunta.
- Vastuullinen yhteisöllinen toiminta sekä sosiaalisen toimintakyvyn ja opiskelijoiden yhteenkuuluvuuden edistäminen.
- Myönteiset kokemukset omasta kehosta ja koetusta liikunnallisesta pätevydestä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vanhojen tanssipäivän suunnittelu ja toteutus.
- Vanhojen tanssien harjoittelu yhdessä liikkuen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vastuu omasta ja yhteisön toiminnasta. Pitkäjänteinen toiminta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteenkuuluvuuden lisääminen ja toisten huomioonottaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tanssit eri aikakausista ja kulttuureista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tarjoaa mahdollisuuksia liikkeen ja musiikin yhdistämiseen ja ymmärtämiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteisöllisyyden tukeminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja harjoitellaan vanhojen päivän tanssit. Yhdessä tanssien tutustutaan tanssikulttuuriin ja eri aikakausien tansseihin. Tavoitteena on edistää opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Liikkuva opiskelu-kurssi, 2 op (LI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyvinvoinnin ja aktiivisuuden lisääminen koulupäivään.
- Tavoitteena harjoitella ryhmänohjaustaitoja ja liikuntatutorina lisätä koulun liikunnallisuutta.
- Suunnitella, järjestää ja ohjata erilaisia liikuntatapahtumia, tempauksia, turnauksia, haasteita, taukoaktiiviteettejä, välituntiliikuntaa yms.
- Suunnitella ja kehittää koulun aktiivisuutta lisäävää toimintaympäristöä.
- Harjoitella vuorovaikutustaitoja ja lisätä yhteisöllisyyttä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoiden suunnittelemien liikunta-aktiiviteettien organisointi ja toteutus.

- Liikuntatutorkoulutus ja käytännön harjoittelua.
- Liikuntatutorina toimiminen
- Mahdollinen yhteistyö oppilaskunnan ja muiden oppilaitosten kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vastuullinen ja aktiivinen toiminta tapahtumajärjestelyissä. Turvallisuus näkökulman huomioiminen. Yhteisen päämäärän eteen työskenteleminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteisöllisyyden lisääminen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistetään ja kehitetään terveyttä ja hyvinvointia lisäävää toimintakulttuuria.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistaa liikuntakulttuurin omaksumista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vastuullista liikunnan harrastamista ympäristön näkökulmat huomioiden.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Edistetään ongelmanratkaisukykyä ja luovaa toimintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson suorittaminen edellyttää sitoutumista toimintaan liikuntatutorkauden ajaksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja kehitetään koulun aktiivisuutta ja hyvinvointia lisäävää toimintaympäristöä. Opintojaksolla osallistutaan Liikkuva opiskelu -toimintaan ja sen järjestely- ja organisointitehtäviin (esim. opiskelijoiden suunnittelemat liikuntapäivät, tempaukset, turnaukset, haasteet). Liikuntatutorina opiskelija saa ohjauskoulutusta ja -kokemusta.

Starttikurssi liikuntaan, 2 op (LI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi on suunnattu liikunnan vasta-alkajille ja ei-aktiivisille liikkujille alkuun pääsemiseen liikuntaharrastuksessa
- Liikunnan lisääminen omien tavoitteiden mukaisesti
- Turvallisten työtapojen ja tekniikoiden oppiminen
- Eri liikuntamuotoihin tutustuminen
- Madaltaa kynnystä liikkua oma-alotteisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Arjen aktiivisuuden seuranta, mittaaminen ja pohtiminen
- Omien tavoitteiden asettaminen liikuntaan ja hyvinvointiin
- Henkilökohtaisen liikuntaohjelman tekeminen ja noudattaminen
- Turvallisten tekniikoiden opettelu oman liikuntaohjelman toteutukseen
- Eri liikuntamuotoihin tutustuminen
- Mahdollinen yhteistyö paikallisten yhteistyöyritysten kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omasta toimintakyvystä ja hyvinvoinnista huolehtiminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teknologian hyödyntäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on suunnattu liikunnan vasta-alkajille ja ei-aktiivisille liikkujille lisäämään hyvinvointia ja madaltamaan kynnystä liikuntaharrastuksessa alkuun pääsemisessä. Jaksolla pyritään lisäämään liikuntaa omien tavoitteiden mukaisesti oman liikuntaohjelman avulla henkilökohtaisesti opiskelijaa tukien.

Pelataan yhdessä (KYL), 2 op (LI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaannuttaa fyysistä kuntoaan, taitojaan sekä taktista osaamistaan eri palloilulajien avulla.
- Opiskelija saa miellyttäviä liikuntakokemuksia pelaamisen kautta.
- Opiskelija toimii vastuullisesti osana joukkuetta, luo positiivista ilmapiiriä ryhmän sisälle kannustamalla joukkuetovereitaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri palloilulajit ryhmän valinnan mukaan mm. koripallo, salijalkapallo, salibandy, lentopallo, sulkapallo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuetaan ja vahvistetaan hyvinvointia, toimintakykyä ja fyysistä suorituskkyä erilaisten pallopelien pelaamisen kautta

Vuorovaikutusosaaminen

Joukkueessa pelaamisen kautta (rooli joukkueessa, pelipaikan mukaiset tehtävät) vahvistetaan vuorovaikutusosaamista ja yhteisöllisyyttä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Painotetaan pelaamista. Erilaisten pallopelien avulla kehitetään taitoja, taktiikkaa sekä fyysistä kuntoa. Voidaan toteuttaa esim. turnausmuotoisesti.

Mailapelit (KYL), 2 op (LI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää mailapeliin lajikohtaista taitavuutta
- hyödyntää mailapeliin yhteisiä piirteitä lajitekniikan oppimisessa
- soveltaa opittuja taitoja mailapeliturnauksissa
- lisätä paikallisten harrastusmahdollisuuksien ja lajiseurojen tuntemusta
- saada valmiuksia pelata mailapelejä kuntoliikkujan tasolla
- kehittää fyysistä kuntoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lajeina mahdollisuuksien mukaan mm. golf, squash, tennis, padel ja sulkapallo
- mailapeliin säännöt ja perustekniikat/taktiikat
- mailapeliturnaus

- lähialueiden lajiseurojen toiminnan ja harrastusmahdollisuuksien esittely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Toimitaan vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Tuetaan hyvinvointia kehittämällä fyysistä kuntoa pelaamalla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan paikallisiin harrastusmahdollisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan eri mailapeleihin kuten mm. golfiin, squashiin, tennikseen ja sulkapalloon (perussäännöt, tekniikka ja taktiikka). Samalla opiskelijoille annetaan tietoa em. lajien seuratoiminnasta Kouvolan seudulla ja heillä on myös mahdollisuus tutustua paikallisten seurojen harrastustiloihin ja -paikkoihin.

Musiikki liikunnassa (KYL), 2 op (LI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään taitoa, kuntoa ja koordinaatiota rytmiaan sekä musiikin ja liikkeen yhdistämisen keinoin.
- Ilon ja virkistyksen kokeminen tanssin ja muun monipuolisen musiikkiliikunnan keinoin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso sisältää monipuolisesti erilaista musiikin mukaan tehtävää liikuntaa esim. kuntonyrkkeilystä kuntosalityöskentelyn, stepin ja body percussion kautta tanssiin, kehonhuoltoon ja rentoutukseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuetaan toimintakykyä huolehtimalla fyysisen kunnon ylläpidosta ja jaksamisesta. Ilon ja virkistyksen kokemus.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimitaan yhteisöllisesti jatkuvassa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikuntakulttuurien moninaisuus, tanssia ympäri maailmaa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin ja liikunnan yhteys, luovuus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Taitoa, kuntoa ja koordinaatiota kehitetään rytmiiän sekä musiikin ja liikkeen yhdistämisen keinoin. Opintojakso voi sisältää kaikkea musiikin mukaan tehtävää liikuntaa esim. kuntorykkeilystä kuntosalityöskentelyyn, stepin ja body percussion kautta tanssiin, kehonhuoltoon ja rentoutukseen.

Ohjelmallinen/esittävä tanssi (KYL), 2 op (LI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tukea ja kehittää opiskelijoiden pitkäjänteistä työskentelyä tavoitteen saavuttamiseksi
- Opiskelija käyttää luovuuttaan ja pääsee toteuttamaan omia ideoitaan.
- Opiskelija saa esiintymiskokemusta ja tutustuu tanssiin ilmaisun keinona.
- Opiskelija harjaantuu toimimaan ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erialaisten tanssiesitysten ja mahdollisesti myös suurempien juonellisten kokonaisuuksien suunnittelu, kehittäminen, harjoittelu ja esittäminen
- Koulun juhlien ja muiden tapahtumien ohjelman valmisteluun osallistuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmän tiivis yhteistyö ja vuoropuhelu esitysten suunnittelussa ja harjoittelussa

Hyvinvointiosaaminen

Luovuuden tukeminen, itsetunnon vahvistaminen, fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn vahvistaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pitkäjänteinen toiminta tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteiseen päämäärään pyrkiminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Koreografioiden suunnittelu luova ongelmanratkaisutilanne

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistellaan tanssiesityksiä esitettäväksi koulun juhlissa ja muissa yleisötilaisuuksissa.

Liikunnan erikoistumisopinnot - nopeus ja koordinaatio (KYL), 2 op (LI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tietää ja ymmärtää urheiluvalmennuksen ja harjoittelun keskeisiä osa-alueita, jotka tukevat häntä oman lajin harjoittelussa ja valmentautumisessa
- Opiskelija osaa suunnitella, ohjelmoida ja seurata omaa harjoitteluaan.
- Opiskelija tietää nopeusharjoittelun keskeisiä periaatteita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitussuunnitelman laatiminen ja ohjelmointi
- Fyysisen harjoittelun eri muodot - nopeusharjoittelu
- Harjoittelun seuranta
- Oman lajin harjoittelu itsenäisesti tai osana ryhmää

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan edellytyksiä oman fyysisen suoritus- ja toimintakyvyn kehittämiseksi suunnittelemalla ja seuraamalla omaa harjoittelua ja harjoittelemalla monipuolisesti eri fyysisiä osa-alueita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnan erikoistumisopinnoissa painottuu liikunta- ja urheiluvalmentautuminen. Opintojaksokokonaisuudessa on mahdollisuus oman lajin harjoitteluun. Kurssilla perehdytään myös liikuntavalmentautumisen perusteisiin mm. harjoittelun suunnittelun, erilaisten harjoitusmenetelmien, liikunnan ohjaamisen ja oman lajin harjoittelun kautta. Opintojaksot soveltuvat opiskelijoille, jotka omaavat liikuntataustan, ovat motivoituneita liikuntaharjoitteluun, ovat kiinnostuneita omien liikuntavalmiuksien kehittämisestä sekä liikunnan ohjaamisesta ja valmentamisesta.

Liikunnan erikoistumisopinnot - kehonhallinta ja liikkuvuus (KYL), 2 op (LI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tietää ja ymmärtää urheiluvalmennuksen ja harjoittelun keskeisiä osa-alueita, jotka tukevat häntä oman lajin harjoittelussa ja valmentautumisessa.
- Opiskelija osaa suunnitella, ohjelmoida ja seurata omaa harjoitteluaan.
- Opiskelija tutustuu kehonhallinta - ja liikkuvuusharjoitteluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fyysisen harjoittelun eri muodot - kehonhallinta ja liikkuvuus
- Harjoitussuunnitelman laatiminen ja ohjelmointi
- Oman lajin harjoittelu itsenäisesti tai osana ryhmää
- Harjoittelun seuranta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan edellytyksiä oman fyysisen suoritus- ja toimintakyvyn kehittämiseksi suunnittelemalla ja seuraamalla omaa harjoittelua ja harjoittelemalla monipuolisesti eri fyysisiä osa-alueita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Liikunnan erikoistumisopinnot - voima ja lihaskunto (KYL), 2 op (LI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tietää ja ymmärtää urheiluvalmennuksen ja harjoittelun keskeisiä osa-alueita, jotka tukevat häntä oman lajin harjoittelussa ja valmentautumisessa.
- Opiskelija osaa suunnitella, ohjelmoida ja seurata omaa harjoitteluaan.
- Opiskelija tutustuu lihaskunto- ja voimaharjoittelun perusteisiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fyysisen harjoittelun eri muodot - Voima ja lihaskunto
- Harjoitussuunnitelman laatiminen ja ohjelmointi
- Harjoittelun seuranta
- Oman lajin harjoittelu itsenäisesti tai osana ryhmää

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan edellytyksiä oman fyysisen suoritus- ja toimintakyvyn kehittämiseksi suunnittelemalla ja seuraamalla omaa harjoittelua ja harjoittelemalla monipuolisesti eri fyysisiä osa-alueita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Liikunnan erikoistumisopinnot - Taito ja kestävyys (KYL), 2 op (LI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tietää ja ymmärtää urheiluvalmennuksen ja harjoittelun keskeisiä osa-alueita, jotka tukevat häntä oman lajin harjoittelussa ja valmentautumisessa
- Opiskelija osaa suunnitella, ohjelmoida ja seurata omaa harjoitteluaan.
- Opiskelija tutustuu taito- ja kestävyysharjoitteluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitussuunnitelman laatiminen ja ohjelmointi
- Fyysisen harjoittelun eri muodot - taito ja kestävyysharjoittelu
- Harjoittelun seuranta
- Oman lajin harjoittelu itsenäisesti tai osana ryhmää

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan edellytyksiä oman fyysisen suoritus- ja toimintakyvyn sekä taitotekijöiden kehittämiseksi suunnittelemalla ja seuraamalla omaa harjoittelua ja harjoittelemalla monipuolisesti eri menetelmin eri fyysisiä osa-alueita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Liikunnan erikoistumisopinnot - Liikunnan ohjaaminen (KYL), 3 op (LI19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee ja hallitsee liikunnan ohjaamiseen ja valmennukseen liittyviä keskeisiä osa-alueita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mahdollinen VOK (valmentaja- ja ohjaajakoulutus) -koulutuksen suorittaminen yhteistyössä Kymenlaakson liikunnan ja Kouvolan Urheiluakatemian kanssa
- VOK-koulutussisältöjä: mm. kannustava valmentaja, fyysinen harjoittelu, oppiminen ja opettaminen, liikunnallinen elämäntapa, , herkkyykskaudet, tunne- ja vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan edellytyksiä oman sekä toisten fyysisen suoritus- ja toimintakyvyn kehittämiseksi teoriassa valmentaja- ja ohjaajakoulutuksen sisältöjen kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Ohjaajana ja valmentajana toimimiselle luodaan edellytyksiä koulutuksen kautta myös erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Ohjaajan rooli liikunnan vetäjänä - tässä painottuu mm. tunnetaidot, palautteen anto, kannustava rooli, eettinen vastuullisuus ryhmän vetäjänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Liikuntaprojekti (KYL), 2 op (LI20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Antaa aktiivisille opiskelijoille tilaisuus osallistua koulun erilaisten juhlien ja tilaisuuksien ideointiin, valmisteluun ja toteuttamiseen lukio-opiskelunsa aikana
- Tuottaa ohjelmia erilaisiin koulun tilaisuuksiin
- Tukea opiskelijoiden luovuutta ja antaa mahdollisuus hankkia esiintymiskokemusta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tanssiesitysten valmistelu koulun juhliin

- Isompien projektien työstäminen mahdollisesti yhteistyössä musiikin, kuvataiteen ja äidinkielen kanssa
- Vaihtoehtoisesti kurssin voi suorittaa tekemällä oman laajan projektin, esim. tilaustyön koulun ulkopuolelle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pitkäjänteinen toiminta yhteisen päämäärän saavuttamiseksi, vastuunottaminen omasta ja yhteisestä toiminnasta

Vuorovaikutusosaaminen

Jatkuva yhteistyö ja vuorovaikutus esityksiä suunniteltaessa ja harjoiteltaessa

Hyvinvointiosaaminen

Tuetaan opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimistilanteet ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita, jotka kehittävät aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulun erilaisten juhlien ja muiden yleisötilaisuuksien ideointi, valmistelu ja toteuttaminen lukio-opiskelun aikana. Opiskelijoiden oma ideointi ja koreografioiden tuottaminen ovat tärkeässä roolissa. Myös isompien projektien työstäminen mahdollisesti yhteistyössä musiikin, kuvataiteen ja äidinkielen kanssa.

7.18. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omaakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista

hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvyille asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja

kulttuuriperinnoistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksoiden aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro-kaikki soimaan (MU1), 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistämällä turvallisen ääniympäristön syntyä.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan kuuloaistiin, äänenvoimakkuuteen ja –korkeuteen. Tavoitteena on, että opiskelija tiedostaa voimakkaiden äänien ja melun vaaran sekä osaa suojata kuuloaan.

Musiikkiluokassa on erityisvarusteita, kuten soittimia ja äänentoistolaitteita. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, miten niitä käsitellään asianmukaisesti.

Musisoinnin opiskelu lähtee siitä, että opiskelija tietää oman taitotasonsa ja asettaa itselleen tavoitteita lähtötasonsa huomioon ottaen.

Opiskelija tutustuu terveen ja tarkoituksenmukaisen äänenkäytön periaatteisiin ja oppii soveltamaan niitä omalla kohdallaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisoinnin kautta opitaan vuorovaikutustaitoja. Tavoitteena on kannustava, rakentava ilmapiiri. Oppimista tuetaan rohkaisemalla opiskelijaa. Erilaisten oppijoiden tarpeet otetaan huomioon.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää immateriaalioikeuksien perusteet. Käydään läpi lailliset lähteet, musiikin julkiseen esittämiseen ja digitaaliseen tallentamiseen sekä julkaisuun liittyvät säännökset.

Syke - soiva ilmaisu (MU2), 2 op (Mu02)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Syvennetään jo opittuja vuorovaikutustaitoja. Kannustava ja rakentava ilmapiiri rohkaisee kokeilemaan ja heittäytymään.

Soiton opiskeluun sisällytetään aiempaa enemmän itsenäistä työskentelyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa kuvan musiikin alan harrastus- ja opiskelumahdollisuuksista sekä alan työpaikoista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hahmottaa Suomen erityisyyden sekä kielellisesti että maantieteellisesti, ja ymmärtää, että olemme osa länsimaista musiikkikulttuuria.

Opitaan suomalaisen musiikin historiaa ja sen erityispiirteitä.

Tutustutaan paikallisiin musiikkitapahtumiin, säveltäjiin ja bändeihin.

Vähemmistöjen musiikkikulttuureihin tutustuminen lisää ymmärrystä kulttuurisesta moninaisuudesta.

Genre - globaali uteliaisuus (MU3), 2 op (Mu03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tiedostetaan musiikin mahdollisuudet vaikuttamisen välineenä.

Musiikkikulttuureihin tutustuminen lisää ymmärrystä erilaisuutta kohtaan.

Opetuksessa huomioidaan kestävä kehitys kulttuurisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vieraisiin musiikkikulttuureihin tutustuminen avartaa opiskelijan käsitystä musiikin kulttuurisidonnaisuudesta.

Tarkastellaan musiikkikulttuurien välisiä yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia ja sen myötä niiden väliset kytkökset hahmottuvat.

Musiikkikulttuureihin tutustuminen lisää ymmärrystä kulttuurista moninaisuutta kohtaan ja auttaa opiskelijaa hahmottamaan omaa kulttuuriamme osana globaalia maailmaa.

Demo - luovasti yhdessä (MU4), 2 op (Mu04)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää opiskelijan kykyä arvioida omaa osaamistaan.

Itsearvointitaitojen hallinta lisää ymmärrystä ja empatiaa muita kohtaan.

Opiskelija pääsee vaikuttamaan kurssin suunnitteluun, ja sitä kautta myös aineiston valintaan. Opiskelijalähtöinen toimintakulttuuri edesauttaa ryhmätyöskentelytaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Pohditaan musiikin suhdetta muihin taiteen lajeihin ja mediaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Hahmotetaan musiikin mahdollisuudet vaikuttamisen välineenä.

PLAY – bändisoiton perusteet, 2 op (MU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- bändisoitto- ja laulutaidon kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tehdään soittoharjoituksia
- musisoidaan yhdessä
- voi sisältää esiintymisiä

SING - laulamisen perusteet, 2 op (MU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelijalla säilyy kiinnostus lauluun ja laulun harrastamiseen
- oman äänen ilmaisun ja tekniikan kehittäminen
- moniäänisyyteen tutustuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- harjoitellaan erityyppisiä yksi- ja moniäänisiä lauluja
- äänenkäyttöä ja äänenhuoltoa kehittäviä harjoituksia

SOUND - musiikin teknologia, 2 op (MU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- äänen tuottamiseen ja toistamiseen liittyvien tekniikoiden hallinnan oppiminen.
- Opitaan äänenkäsittelyn ja äänitekniikan perusteita
- Koulun äänitekniiseen laitteistoon ja ohjelmistoihin tutustuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Äänentoiston käytänteitä harjoitellaan monipuolisesti luokassa ja koulun tapahtumien yhteydessä.

STAGE 1 -projekti (KYL), 2 op (MU08)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

STAGE 2 - projekti (KYL), 2 op (MU09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

ABI-KONSERTTI (KYL), 2 op (MU10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

VOC -yhtyelaulun taikaa (KYL), 2 op (MU11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

INTRO-it´s all about music, 2 op (MU01e)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

MU13-Mu17 CHOIR - EDUSTUSKUORO-kuoro-opinnot (KYL), 10 op (MU13-MU17)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhteisöllisyys on kuorolaulun kantava tavoite. Koko lukion ajan säännöllisesti jatkuvaan laulun harrastamiseen lähestytään moniäänisen laulun, soinnin ja jopa visuaalisen ilmaisun kautta. Esiintymiset, konsertit ja kuoromatkat kuuluvat kurssien pitkänlinjan suunnitelmiin. Kurseista suorituserkintä.

MU08 STAGE - musiikillinen projekti (KuLu), 2 op (MU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään oman soittimen hallintaa
- Parannetaan ryhmätöitä
- Opitaan toimimaan ryhmän jäsenenä ja toimimaan yhteisesti laaditun suunnitelman mukaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin alussa opiskelijat suunnittelevat projektin, joka voi olla konsertti, äänite, musiikkivideo, esitys koulun juhlassa tai jokin muu musiikkia sisältävä projekti. Yhdessä sovittu ohjelmisto harjoitellaan ja esitys, äänitykset tai videointi toteutetaan.
- Kurssille voivat osallistua myös vähemmän soittoa tai laulua harrastaneet opiskelijat. Projekteissa tarvitaan myös muita kuin muusikkoja: esimerkiksi käsikirjoittajia, valaistuksen hoitajia, ohjaajia, juontajia ja kuvaajia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suorituserkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suunnitellaan yhdessä projekti. Harjoitellaan. Esitetään tai tallennetaan.

MU09 Lukiodiplomi (KuLu), 2 op (MU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa
- Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto
- Yksilöllistä ohjausta opiskelijan tarpeiden mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan kahden opettajan toimesta asteikolla 0—5.

Opintojakson vapaa kuvaus

Näyttö erityisestä osaamisesta, harrastuneisuudesta ja perehtyneisyydestä musiikkiin. Projekti tai näytesalkku.

MU10 GROUP - Yhtyelaulu (KuLu), 2 op (MU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opitaan luonnollinen ja tarkoituksenmukainen äänenmuodostustapa, soiva moniääninen kudos ja kelvallinen sävelpuhtaus.
- Opitaan toimimaan yhtyeen jäsenenä ja käyttämään omaa ääntä sekä kuulemaan balanssi muiden äänten kesken.
- Opitaan mikrofonin käyttöä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Äänenmuodostusharjoituksia
- Artikulaatio-, resonanssi- ja puhtausharjoituksia
- Lauluohjelmisto valikoima eri tyylisiä kappaleita, renessanssin polyfoniasta uusimpiin jazztahtaviin sovituksiin.
- Harjoittelua yksin ja yhdessä
- Erikseen sovittavat esiintymiset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla opetellaan käyttämään ja kehittämään omaa ääntä sekä laulamaan lauluyhtyeen jäsenenä.

MU11 FESTIVO - Juhlamusiikki (KuLu), 2 op (MU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa esiintymiskokemusta
- Opiskelija oppii ottamaan vastuuta
- Opiskelija tutustuu äänentoisto- ja valaistuslaitteistoon ja hallitsee peruskäytön.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu koulun juhlien järjestelyyn ja musiikkiesityksiin kolmen vuoden ajan: soveltuvin osin vanhempainillat, itsenäisyysjuhla ja syksyn lakkiaiset, joulujuhla ja kevään lakkiaiset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Säännöllisesti juhlissa esiintyneiden opiskelijoiden on mahdollista saada merkintä.

MU12 LISTEN (Kulu), 2 op (MU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu konserttitarjontaan käymällä konserteissa.
- Opiskelija laajentaa musiikinlajien tuntemistaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käy monipuolisesti eri tyylisissä konserteissa
- Konserttikäynneistä laaditaan kirjallinen arvio
- Kurssi toteutetaan yhteistyönä Kymi Sinfoniettan kanssa.
- Osa konserteista on yhdessä orkesterin ja opettajan kanssa sovittuja, osan opiskelija voi valita vapaasti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Musiikin kuuntelua konserteissa käyden ja tallenteitakin katsoen.

7.19. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestäväen elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsitteisiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelevaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuuksiin sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin

perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestäväen tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväen kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväen elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta
- tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omät kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestäväen tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Työskentelyn lähtökohtana ovat opiskelijan omat kuvat ja kuvamaailmat, mikä tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista. Opiskelu tukee opiskelijan identiteetin rakentumista kuvallisen ilmaisun kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii tulkitsemaan ja jäsentämään kuvia sekä rakentamaan dialogia itsensä ja kuvien välille. Vuorovaikutus kuvien äärellä on analyysoivaa ja tulkitsevaa. Opiskelija kehittää ja syventää monilukutaitoaan, analysoiden ja pohtien sekä tuottaa tekstiä kuvien innoittamana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvailmaisun välineenä käytetään erilaisia lähestymistapoja ja tekniikoita. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*

- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla sovelletaan yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelytapoja. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi arkkitehtuurin ja muotoilun kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyypeihin ja kuvastoihin perehtymällä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Omia valintoja pohditaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opetuksessa huomioidaan kestävä kehitys kulttuurisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti sekä pyritään materiaalien kestäväan käyttöön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeillaan erilaisia työskentelytapoja ja syvennetään kolmiulotteisen työskentelyn osaamista. Työskentelyssä hyödynnetään tutkivaa otetta. Kurssilla tutkitaan arkkitehtuuria, muotoilua ja tuotteistamista erilaisia kuvailmaisun tapoja käyttämällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsen tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsen mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan miten visuaalinen kulttuuri muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan rakentamaan identiteettiään ja ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä ja yhteisöjä. Kuvakulttuureja ja median kuvamaailmaa tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää medialukutaitoaan ja ymmärtää sen merkityksen omassa työskentelyssään. Kuvia tuotetaan, muokataan ja esitetään digitaalisesti ja muilla keinoilla. Opiskelijoita rohkaistaan ja ohjataan toimijuuteen mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun
- syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- soveltaa kuvan tekemisessä nykyaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja
- tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestäväen tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen kuvat

- kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoaan tutustumalla erilaisiin kuviin eri aikoina eri kulttuureissa. Taiteen kuvia tutkitaan ja tulkitaan sekä kuvallisesti että sanallisesti

erilaisia esittämisen tapoja hyödyntäen. Omat kuvat toimivat työskentelyn lähtökohtana ja niitä tarkastellaan suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa tutkii kulttuurin monimuotoisuutta ja muodostaa omakohtaista suhdetta eri kulttuurien kuvailmaisuun. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Nykytaide, 2 op (KU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu nykyaiteeseen ja sen erilaisiin toimintatapoihin
- Opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan ajankohtaiseen kuvataiteeseen ja sen ilmiöihin
- Opiskelija oppii hyödyntämään erilaisia nykyaiteen keinoja ja soveltamaan niitä omassa kuvallisessa työskentelyssään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käytetään nykyaiteelle ominaisia työtapoja ja prosessimaista työskentelyä.
- Opintojaksolla käsitellään nykyaiteen osa-alueita ja siihen liittyviä ilmiöitä.
- Opintojaksolla tutkitaan nykyaiteen vaikuttamisen välineenä ja sen yhteiskunnallisia merkityksiä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyödynnetään erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutkitaan visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä nykyaiteessa. Opiskelijoita rohkaistetaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun kuvallisen ilmaisun keinoin.

Hyvinvointiosaaminen

Kuvailmaisuun sisältyvät moniaistisuus, tunteet ja henkilökohtaiset merkitykset tukevat hyvinvointiosaamista. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Nykyaiteelle ominaiset työtavat ja yhteisöllisyys tukevat tätä osaamisaluetta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan LOPS2021 perusteiden arviointiohjeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan nykyaikaiseen ja sen työtapoihin. Tutkitaan kuvataiteen ajankohtaisia ilmiöitä ja tehdään itse taidetta eri tekniikoilla nykyaikaisen innoittamana. Mahdollisuuksien mukaan opintojaksolla voidaan tehdä vierailuja ja yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa.

Hyvinvointia kuvataiteesta, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan kuvalliseen ilmaisuun hyvinvoinnin näkökulmasta
- opitaan käyttämään kuvataiteen menetelmiä rentoutumisen välineenä
- opitaan hyödyntämään omia kokemuksia kuvallisen ilmaisun lähtökohtana ja tunnistamaan omia vahvuuksia
- vahvistetaan onnistumisen kokemuksia kokeilevan työskentelyn avulla ilman suorituspaineita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kuvataide oman hyvinvoinnin tukena
- omat kokemukset työskentelyn lähtökohtana
- intuitiivinen ja moniaistinen työskentely
- voidaan mahdollisuuksien mukaan tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden tai ulkopuolisten tahojen kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan kuvailmaisua osana hyvinvointia käyttäen moniaistisia ja kokonaisvaltaisia työtapoja. Työskentelyn lähtökohtana ovat opiskelijan omat kokemukset ja henkilökohtaiset merkitykset.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään monipuolisia luovia työskentelytapoja. Oma kuvailmaisua lähestytään kokeillen ja tutkien.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennyttään kuvataiteeseen hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutkitaan, millaisia työkaluja kuvataide tarjoaa hyvinvoinnille. Kuvallisessa työskentelyssä hyödynnetään kokeilevia työtapoja ja moniaistisuutta. Tarkoituksena työskennellä matalalla kynnyksellä ilman suorituspainetta.

Maalaustekniikat KULU, 2 op (KU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ilmaisee havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- omat kuvat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina
- vaikuttaminen omassa ja muiden kuvissa, taiteessa, mediassa ja muissa ympäristöissä
- erilaiset käsitykset taiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointina on suoritusmerkintä. Opintojakson suorituksen perusteena on opiskelijan monipuolinen näyttö eri aihepiireistä, sisällöistä ja tekniikan käytöstä sisältäen materiaalinkäytön tuntemusta, tekniikoiden ja sisältöjen monipuolista käyttöä ja oman ilmaisun pohdintaa ja itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Käytetään erilaisia maalaustekniikoita ja materiaaleja omissa maalauksissa. Opitaan löytämään omaan ilmaisuun sopivia väri- ja materiaalivalintoja sekä maalaustapoja. Kurssilla tutustutaan eri maalaustaiteen tyyliin ja niiden menetelmiin kuten akvarellimaalaus, akryy livärimaalaus sekä öljyvärimaalaus.

Ihminen, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään havainnointikykyä
- syvennetään mallista piirtämisen taitoja
- tutustutaan ihmisen mittasuhteisiin ja anatomiaan kuvailmaisun näkökulmasta
- opitaan hyödyntämään sekä kaksi- että kolmiulotteisia tekniikoita ihmisaiheessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ihmisaihe taiteen ja visuaalisen kulttuurin näkökulmasta
- ihmisen anatomia ja mittasuhteet
- työskentely eri tekniikoin mallia apuna käyttäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutkitaan ihmisen kuvaamista, anatomiaa ja mittasuhteita. Harjoitellaan mallin avulla työskentelemistä piirtäen ja maalaten. Tavoitteena on parantaa opiskelijan havainnointikykyä ja syventää mallipiirtämisen taitoja. Tekniikoina voidaan käyttää piirtämistä, maalaamista ja veistämistä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan elävää mallia.

Graafinen suunnittelu KULU, 2 op (KU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja sekä tarkastelee mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- median ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointina on suoritusmerkintä. Kurssisuorituksen perusteena on opiskelijan monipuolinen näyttö eri aihepiireistä, sisällöistä ja tekniikan käytöstä. Kurssilla tutustutaan visuaaliseen viestintään: median kuvat, graafinen suunnittelu, tuotteiden suunnittelu, media ja valokuva, elokuva.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan perustietoja ja taitoja graafisesta suunnittelusta. Kurssilla perehdytään kuvailmaisun, sommittelun, värien käytön ja typografian perusteisiin. Suunnitellaan ja toteutetaan julkaisuja, joissa otetaan huomioon graafiset ja tekniset vaatimukset. Kuvankäsittelyohjelmat, Kuvat ja kuvapankit, Värisommittelu, Värien viestit, Väriavaruudet, Sommittelun perusteet, Banneri, banderolli, juliste ja esite.

Erikoistekniikat, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan uusiin kuvailmaisun tapoihin
- opitaan yhdistelemään erilaisia tekniikoita ja työtapoja
- harjaannutaan luovaan ja kokeilevaan työtapaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ajankohtaiset ilmiöt ja tekniikat kuvataiteessa
- sisällöissä otetaan huomioon opiskelijoiden kiinnostuksen kohteita
- voidaan mahdollisuuksien mukaan tehdä yhteistyötä eri tahojen kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kuvataiteen eri osa-alueiden erikoisempiin tekniikkoihin ja työtapoihin, joita ei muilla opintojaksoilla kokeilla. Hyödynnetään myös erilaisia sekatekniikoita esimerkiksi yhdistäen piirtämistä, maalaamista ja kolmiulotteista työskentelyä. Tavoitteena vahvistaa opiskelijan luovaa ajattelua ja rohkaista erilaisiin kokeiluihin kuvailmaisussaan.

Arkkitehtuuri ja tilasuunnittelu KULU, 2 op (KU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- luonto, rakennettu ympäristö, muotoilu, tuotteistaminen, palvelut, mediaympäristöt ja virtuaalimaailmat kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- luonnon, arkkitehtuurin ja muotoilun ajankohtaiset ilmiöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointina on suoritusmerkintä. Opintojakson suorituksen perusteena on opiskelijan monipuolinen näyttö eri aihepiireistä, sisällöistä ja tekniikan käytöstä. Opiskelija osoittaa jonkin verran kriittisyyttä, ennakkoluulottomuutta ja päämäärätietoisuutta tiedon hankinnassa ja kokeilujen tekemisessä. Opiskelija osoittaa kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta. Opiskelija arvioi vaihtelevasti tekemiään valintoja, työnsä vahvuuksia ja puutteita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään arkkitehtuuri osaamista perinteisesti piirtäen, digitaalisesti piirto-ohjelmia hyödyntäen, grafiikan piirtopöydillä sekä rakentaen 3D pienoismalleja. Opintojaksolla kehitetään omaa luovaa suunnittelua, ongelmanratkaisukykyä ja tilallista hahmotuskykyä. Keskeisimpiä kokonaisuuksia ovat mm. sommittelu, värit, valon ja varjon käyttö, ihminen, tila ja muotoilu. Tilasuunnittelu eri arkkitehtuurityylejä hyödyntäen, design-suunnittelu.

Valokuva ja video, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan valokuvan ja videon perusteisiin
- hahmotetaan valokuvan ja videon taiteenalaa osana visuaalista kulttuuria
- opitaan hyödyntämään kuvakerronnan keinoja omassa ilmaisussa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valokuva ja video taiteenalana
- valokuvan ja videon ilmaisukeinot
- kuvakerronta
- voidaan painottaa opiskelijoiden toiveen mukaan joko valokuvaan tai videoon
- voidaan mahdollisuuksien mukaan tehdä yhteistyötä ulkopuolisten toimijoiden kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan valokuvan ja liikkuvan kuvan perusteita sekä tutustutaan niiden taiteenalaan. Toteutetaan erilaisia harjoitustehtäviä ja syvennyttään kuvakerrontaan. Opintojaksoa voidaan opiskelijoiden toiveen mukaan painottaa joko valokuvaukseen tai videoon.

Keramiikka ja muotoilu KULU, 2 op (KU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää omaa osaamistaan ja hahmottamistaan kolmiulotteisessa muotoilussa
- oppii keskeisiä sisältöjä ja ilmiöitä design-suunnittelusta
- tarkastelee rakennettuja ja luonnon ympäristöjä kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri materiaalien tuntemus ja tekniikat, esim. keramiikan työstö ja lasitus, kipsi, paperimassa
- eri aikakausien tyylejä ja materiaalien käyttötapoja erilaisissa muotoiluissa ja arkkitehtuureissa
- kestävä kehitys, materiaalin tuntemus sekä materiaalien valinnat eri sisältöihin liittyen
- design-suunnittelun keskeisiä sisältöjä ja ilmiöitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointina on suoritusmerkintä. Opintojakson suorituksen perusteena on opiskelijan monipuolinen näyttö eri aihepiireistä, sisällöistä ja tekniikan käytöstä. Opiskelija osoittaa jonkin verran kriittisyyttä, ennakkoluulottomuutta ja päämäärätietoisuutta tiedon hankinnassa ja kokeilujen tekemisessä. Opiskelija osoittaa kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta. Opiskelija arvioi vaihtelevasti tekemiään valintoja, työnsä vahvuuksia ja puutteita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan muotoiluprosessiin muotoillen savesta, paperimassasta sekä kipsistä. Keramiikka opintojaksolla valmistetaan sisustus-, koriste- ja käyttöesineitä. Käsien rakennustekniikoiden lisäksi opetellaan dreijausta ja muottityöskentelyä. Tutustutaan keramiikan historiaan ja käyttökulttuuriin, design-muotoiluun sekä veisto- ja tilataiteeseen. Punasavi, valkosavi, raakapoltto, lasituspoltto, kipsi, mosaiikki, posliininmaalaukset.

Taidegrafiikka, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan taidegraafiikkaan taiteenlajina
- tutustutaan taidegraafiikan käsitteisiin, menetelmiin ja materiaaleihin
- opiskelija oppii ilmaisemaan itseään kuvallisesti eri painomenetelmien ominaispiirteet huomioiden

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- taidegraafiikan eri menetelmät käytännönharjoitusten ja kokeilujen avulla
- merkittävien taidegraafikoiden tuotantoon tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään taidegrafiikan painomenetelmiin syväpainografiikasta kohopainoon. Tekniikoita ovat esim. kuivaneula, etsaus, carborundum, monotypia ja linoleikkaus. Tutustutaan taidegrafiikkaan taiteenalana ja haetaan vaikutteita taidegraafikoiden tuotannosta.

Piirustus ja taidegrafiikka KULU, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opitaan piirtämisen taitoja ja tekniikoita
- opitaan grafiikan painomenetelmiä
- tutustutaan taidegrafiikan eri muotoihin
- tutustutaan graafisen suunnittelun eri muotoihin
- opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan erilaisiin piirtämisen työtapoihin ja menetelmiin, välineinä lyijy- ja grafiittikynät, hiili, erilaiset piirtimet, tussit ja huopakynät
- tutustutaan grafiikanvedostukseen grafiikan painoprässillä
- opitaan vedostamaan grafiikkaa syväpaino, kohopaino sekä laakapaino menetelmin
- taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointina on suoritusmerkintä. Opintojakson suorituksen perusteena on opiskelijan monipuolinen näyttö eri aihepiireistä, sisällöistä ja tekniikan käytöstä. Opiskelija osoittaa

jonkin verran kriittisyyttä, ennakkoluulottomuutta ja päämäärätietoisuutta tiedon hankinnassa ja kokeilujen tekemisessä. Opiskelija osoittaa kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tuntemusta. Opiskelija arvioi vaihtelevasti tekemiään valintoja, työnsä vahvuuksia ja puutteita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Piirustus ja taidegrafiikka opintojaksolla tehdään harjoituksia perspektiivin, ihmistutkimien ja asetelmien kautta. Opitaan erilaisia piirtämisen tyynejä eri kulttuureissa ja kehitetään omaa kuvallista ilmaisukykyä. Harjoitellaan piirtämisen työtapoja ja tekniikoita, välineinä lyijy- ja grafiittikynät, hiili, erilaiset piirtimet, tussit ja huopakynät. Opitaan grafiikanvedotusta grafiikan painoprässillä. Tutustutaan taidegrafiikan eri muotoihin kuten linokaiverros, kohopaino-, laakapaino- ja syväpainotekniikka.

Kuvataiteen projektiopinnot 1, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen projektiopintoja voi kerryttää koko lukioajalta. Opiskelija voi suorittaa projektiopintoja sisällyttämällä niihin omia koulun ulkopuolisia projekteja tai osallistumalla koulun toimintaan jollakin kuvataiteen osa-alueella.

Kuvataiteen projektiopinnot 2, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen projektiopintoja voi kerryttää koko lukioajalta. Opiskelija voi suorittaa projektiopintoja sisällyttämällä niihin omia koulun ulkopuolisia projekteja tai osallistumalla koulun toimintaan jollakin kuvataiteen osa-alueella.

Piirustuksen työpaja (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu piirtämisen tekniikkoihin ja materiaaleihin
- kehitetään kuvamuistia ja muistista piirtämisen taitoa
- kehitetään havaintopiirtämistä
- syvennetään sommittelun taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- piirtäminen itsenäisenä taiteenlajina
- piirtäminen sekä muistista että mallista
- sommittelu ja sen soveltaminen omassa työskentelyssä
- erilaiset paperit ja piirtimet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin piirtämisen tekniikkoihin ja materiaaleihin. Syvennetään mallista ja muistista piirtämisen taitoja sekä kehitetään havaintokykyä ja sommittelutaitoja. Tavoitteena on piirtää mahdollisimman paljon opintojakson aikana. Piirretään mahdollisuuksien mukaan myös koulurakennuksen ulkopuolella.

Keramiikka ja kuvanveisto (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään kolmiulotteista hahmottamista
- opitaan kolmiulotteisen työskentelyn tekniikoita ja niiden hyödyntämistä oman ilmaisun välineenä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keramiikan tekniikat
- saviesineiden koristelu ja lasittaminen
- kipsivalu
- keramiikka- ja veistostaide

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy kolmiulotteiseen työskentelyyn. Materiaaleina pääasiassa savi ja kipsi, mutta mahdollisuuksien mukaan voidaan käyttää myös paperia, pahvia, paperimassaa, styroksia ja romua. Tutustutaan mm. keraamiseen kuvanveistoon ja kipsiveistoksen tekemiseen.

Maalauksen työpaja (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan maalaustaiteeseen ja sen ilmiöihin
- opitaan erilaisia maalaustekniikoita ja niiden soveltamista omassa kuvailmaisussa
- syvennetään opiskelijan väriopin hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- maalaustaide taiteenlajina
- maalaustekniikat- ja materiaalit
- värioppi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan erilaisiin maalaustekniikoihin ja – materiaaleihin kuten akvarelli-, peiteväri-, öljy-, akryyli-, tempera- ja tussimaalaaminen. Päätekniikka on öljyvärimaalaus. Tarkoituksena on myös syventää opiskelijan väriopin hallintaa itse tekemällä ja kokeilemalla.

Kuvankäsittely ja digitaalinen ilmaisu (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opitaan kuvankäsittelyn keinoja ja niiden soveltamista omassa työskentelyssä
- tutustutaan kuvantekemisen digitaalisiin työtapoihin ja ohjelmistoihin
- opitaan hyödyntämään digitaalisia sovelluksia ja ohjelmistoja omassa kuvallisessa ilmaisussa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- digitaalisen ilmaisun perusteet ja käsitteistö
- kuvankäsittelyn perusteet ja luova kuvankäsittely
- digitaalinen piirtäminen ja maalaaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tuotetaan kuvia digitaalisesti, erilaisia työvälineitä hyödyntäen. Opiskelija tutustuu kurssin aikana erilaisiin digitaalisiin sovelluksiin ja ohjelmistoihin sekä oppii hyödyntämään niitä omassa ilmaisussaan. Käsiteltäviä aihealueita voivat olla mm. kuvankäsittelyn perusteet, luova kuvankäsittely sekä digitaalinen piirtäminen/maalaaminen.

Kuvaviestinnän työpaja (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään opiskelijan kuvaviestinnän hallintaa
- tutustutaan graafisen suunnittelun osa-alueisiin erilaisten harjoitusten avulla
- syvennetään opiskelijan kuvallukutaitoa ja harjoitellaan kuvakerrontaa
- ymmärretään kuvaviestinnän rooli vaikuttamisen ja osallistumisen näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kuvaviestinnän muodot ja käsitteistö
- graafisen suunnittelun osa-alueet
- kuvallukutaito ja kuvakerronta
- mahdollisuuksien mukaan toteutetaan opiskelijoiden omia projekteja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennyttään kuvaviestinnän muotoihin ja graafiseen suunnitteluun. Tutkitaan ja kokeillaan, kuinka viestiä ja kertoa tarinoita kuvallisesti. Käsiteltäviä aiheita voivat olla mm. kuvittaminen, sarjakuva, juliste, logo, mainonta, video tai animaatio. Opintojaksolla on mahdollista toteuttaa myös oma projekti.

Kuvataiteen loppu työ (ERIKOISTUMISPOLKU), Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (KU18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opitaan laajemman kokonaisuuden suunnittelua ja hallintaa
- opitaan asettamaan tavoitteita omalle itsenäiselle kuvalliselle työskentelylle
- syvennetään itsenäisen työskentelyn ja ongelmanratkaisun taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija päättää itse työskentelynsä sisällöt valitessaan loppu työlleen aiheen ja toteutustavan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen erikoistumispolun viimeisellä opintojaksolla opiskelija toteuttaa kuvataiteen lopputyön. Opiskelija valitsee itse sekä aiheensa että käyttämänsä tekniikan ja tekee kokonaisuuden, joka heijastaa hänen erityisaipeuksiaan ja – lahjojaan taiteen tekemisen alueella. Opiskelija laatii itse opettajan ohjauksessa suunnitelman lopputyöprojektilleen ja etenee sen mukaan opintojakson ajan. Loppuöistä järjestetään näyttely koulun ulkopuolella.

Own images, shared cultures, Kouvola Yhteislyseo, 2 op (KU01E)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestäväen tulevaisuuden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*

- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Diplomikurssi (KULU), 2 op (KU11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi 4-10/ S suorituserkintä 2op.

Lukiodiplomin voi suorittaa myös tavallisena kurssina, jolloin opiskelija saa ainoastaan kurssimerkinnän.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen lukiodiplomi koostuu toteutettavasta työnäytekansiossa, portfolioista ja siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä. Portfolio ja kirjallinen tehtävä perustuvat teemaan, jonka oppilas valitsee annetuista tehtävistä. Kuvataiteen diplomi suoritetaan Opetushallituksen laatimien ohjeiden ja tehtävien perusteella. Opinnäyte tehdään Opetushallituksen laatimien tehtävien pohjalta (www.oph.fi). Tehtäviin tutustutaan etukäteen ennen kurssin alkua.

Valokuvaus ja elokuva (KULU), 2 op (KU12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi S suorituserkintä. 2op

Opintojakson vapaa kuvaus

Valokuvaus: Kuvailmaisun syventäminen taiteellisen työskentelyn kautta valokuvataiteen keinoin ja välinein. Kameratyöskentely ja digitaalinen kuvakäsittely.

Elokuva: Kuvailmaisun syventäminen oman ja ryhmän työskentelyn kautta videotaiteen keinoin ja välinein. Käsikirjoituksen teko, kuvaus ja editointi digitekniikalla. Klassikkojen ja ajankohtaisten elokuvien katselua sekä analysointia.

7.20. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutuslavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan**.

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan

- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan
- tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista
- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen- ja elämähallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen

- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- itsetuntemus ja omat vahvuudet
- arjen- ja elämänhallintataidot
- oppimaan oppiminen ja tiedonhankintataidot
- lukioyhteisöön kuuluminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- ajantasaiset opiskelu- ja tiedonhankintataidot

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämä tietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*

- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakkointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- henkilökohtainen, luokkamuotoinen ja pienryhmäohjaus
- työnhakutaidot
- kulttuurien välinen ymmärrys

Yhteiskunnallinen osaaminen

- globaali toimijuus ja yhteiskunnallinen osallistuminen
- koulutus- ja työelämätietoisuus ja oma aktiivisuus
- jatko-opintosuunnitelman tekeminen
- yrittäjyys
- valmiudet itsenäiseen elämään
- tulevaisuusorientaatio

Tutoriksi, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskelijat suorittavat tutorkoulutuksen, joka antaa heille valmiuksia perehdyttää uusia opiskelijoita lukio-opintoihin ja edistää myönteistä opiskeluilmapiiriä. Tutorit toimivat lukion esittelijöinä eri tilaisuuksissa ja osallistuvat yläkoulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opin opiskelemaan, 2 op (OP04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan oman oppijaminän löytyminen ja mahdollisten oppimisen esteiden kartoittaminen ja tunnistaminen. Opintojakson aikana vahvistetaan ja syvennetään lukio-opiskelussa tarvittavia taitoja ja tekniikoita. Omimpien opiskelustrategioiden löytäminen ja vahvistaminen on keskeistä. Opintojaksoa suositellaan ensisijaisesti opiskelijoille, joilla on oppimiseen liittyviä haasteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kartoitetaan lukemisen, kirjoittamisen ja tekstistä oppimisen sekä tekstin tuottamisen taitoja. Lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyviä taitoja voidaan harjoitella muiden oppiaineiden sisältöjen avulla. Opiskelija saa keinoja ja apuvälineitä oppimiseen. Opintojaksolla tutustutaan lukemisen ja kirjoittamisen prosesseihin. Lisäksi käsitellään muististrategioita, ajan käytön hallintaa sekä toiminnanohjaukseen ja opiskelumotivaatioon liittyviä asioita. Ryhmässä toimitaan vuorovaikutteisesti yhdessä toisia tukien.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytyt suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista ja oppimispäiväkirjan pitämistä.

Työelämään, 2 op (OP05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso antaa opiskelijalle mahdollisuuden tutustua työelämään, syventää tietämystä työ- ja elinkeinoelämästä, eri ammattialoista sekä yrittäjyydestä. Opiskelija tutustuu työelämään itse hankkimassaan työpaikassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Maailmalle, 2 op (OP06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erilaisiin harjoittelu-, työ- ja opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla painottaen omia intressejä.
- Opiskelija oppii etsimään suunnittelemansa ja tavoitteidensa kannalta mielekästä tietoa eri tiedonlähteistä.
- Opiskelija laatii suunnitelman omaan kansainvälistymiseen liittyen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oletko harkinnut opiskelua, vaihto-opiskelua tai työntekoa ulkomailla? Opintojaksolla tutustutaan opiskelu- ja työmahdollisuuksiin maailmalla. Opintojakson tarkemmat sisällöt ja toteutustavat suunnitellaan yhdessä opintojakson osallistujien kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Enemmän hyvää oloa, 2 op (OP07)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tarvitsetko lisää työkaluja jaksamiseen ja oman hyvinvoinnin tukemiseen? Opintojaksolla saat eväitä rentoutumiseen, hyvinvointiin, stressinhallintaan sekä tukea lukio-opintojen sujumiseen. Opintojaksolla tutustutaan hyvinvoinnin osa-alueisiin erilaisten harjoitteiden sekä vierailujen avulla. Opintojakson tarkemmat sisällöt suunnitellaan yhdessä opintojakson osallistujien kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kohti korkeakouluopintoja, 3 op (OP08)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty tai hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Haluaisitko edetä kohti korkeakouluopintoja, tutustua enemmän johonkin korkeakouluun ja opiskella siellä jo lukioaikanasasi? Kohti korkeakouluopintoja -opintojaksolla pääset tutustumaan syvemmin valitsemaasi korkeakouluun ja sen koulutukseen. Osana opintojaksoa opiskelet valitsemasi korkeakoulun tutustumis-, kurkistus- tai vastaavan kurssin. Opintojaksolla järjestetään korkeakouluvierailu mahdollisuuksien mukaan. Opintojakson sisällöstä ja toteutuksesta sovitaan opinto-ohjaajan kanssa.

7.21. Digitaidot (DGT)

Oppiaineen tehtävä

Tietotekniikan perusteiden ymmärtäminen on nyky-yhteiskunnan perustaito. Digitaalisten kokonaisuus vahvistaa näitä tietoyhteiskunnassa tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Tavoitteet

Opiskelijan on pystyttävä itsenäisesti käyttämään tietokonetta sekä ymmärtämään yleisimpien toimisto-ohjelmien, käyttöjärjestelmän, Internetin ja kuvankäsittelyn merkitys ja osattava niiden peruskäyttö. Opintojaksoissa myös syvennyttään muihin osa-alueisiin kuten ohjelmointiin ja ohjelmien käyttötaitoihin.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu tietotekniikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen opintojaksokohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa tietotekniikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Tietokonetta ja sen ohjelmia oppii käyttämään, kun niitä käyttää. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön: hyväksytyt arvosanan saaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja opintojakson sisältämien tehtävien suorittamista hyväksytysti. Harjoitustehtävien ja muiden tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten taitoa kokeilla ja etsiä ohjelmien toimintoja ja ohjeita itsenäisesti.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Tietotekniikka helpottaa elämää, joten se vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Tietotekniikassa vahvistetaan vuorovaikutusosaamista hyödyntämällä yhteistyötä lisäävien menetelmien ja sovellusten käyttämistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tietotekniikka on itsenäinen oppiaine, mutta myös muiden tieteiden ja taiteiden apputyökalu, joten se vahvistaa monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tietotekniikan perusteiden ymmärtäminen on nyky-yhteiskunnan perustaito.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii toimimaan eettisesti verkkoympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Opintojaksot

Tietokone työvälineenä lukiossa, 1 op (DG1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu Kouvolan kaupungin käyttämiin lukio-opetuksen ohjelmistoihin ja palveluihin
- oppii toimimaan sähköisessä kokeessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukio-opetuksen ohjelmistot ja palvelut
- käyttäjätunnukset ja salasanat
- sähköisen kokeen tekeminen
- tekijänoikeudet opiskelussa, Internet
- laitteen ja tiedon hallinta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Osa opintojaksosta voidaan edellyttää suoritettavaksi itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukion tietoteknisessä ympäristössä toimimiseen valmentava opintojakso: tietokoneen käyttö opiskelussa, oppilaitoksen käyttämiin sähköisiin palveluihin tutustuminen, sähköisen kokeen tekeminen.

Perusohjelmat, 2 op (DG02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tallentaminen, tiedostojen käyttö
- pilvipalvelut
- tekstinkäsittelyohjelman peruskäyttö
- taulukkolaskennan peruskäyttö
- esitysgrafiikan peruskäyttö
- Opintojakson tiedoilla läpäisee Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus Tieken atk-ajokortin moduulit Internet ja sähköposti, Laitteen ja tiedon hallinta, Tekstinkäsittely, Taulukkolaskenta ja Esitysgrafiikka.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tiedostonkäsittely
- Internet, sähköposti ja pilvipalvelut
- tekstinkäsittely: muotoilut, asettelut, tyylit
- taulukkolaskenta: viittaukset, perusfunktiot, kaaviot
- esitysgrafiikka: diat, objektit, siirtymät, esittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Osa opintojaksosta voidaan edellyttää suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakson voi suorittaa myös hyväksytysti suoritettulla näyttökokeella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan toimisto-ohjelmien peruskäyttöä: tekstinkäsittely, taulukkolaskenta ja esitysgrafiikka. Opintojakson tiedoilla läpäisee Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus Tieken atk-ajokortin moduulit *Internet ja sähköposti, Laitteen ja tiedon hallinta, Tekstinkäsittely, Taulukkolaskenta ja Esitysgrafiikka.*

Digitaitojen projektiopinnot, 2 op (DG03)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija osallistuu yhteen tai useampaan opettajan kanssa yhdessä määriteltyyn digitaitoihin liittyvään oppimiskokonaisuuteen. Opinnot voivat olla esimerkiksi digitaalisen tuotoksen yms. suunnittelemista ja toteuttamista yksin tai tiimityönä. Projekti voi myös koostua digitaitoihin liittyvistä useamman koulun yhteistyössä toteutettavista oppimiskokonaisuuksista Suomessa tai kansainvälisesti. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan tarkemmin lukuvuoden aikana.

Tekoälyn perusteet, 2 op (DG04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tekoälyn perusteiden hallinta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tekoälyn perusteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti. Opintojaksosta saa suoritusmerkinnän, kun on suorittanut Tekoälyn perusteet (Elements of AI) -verkkokurssin: tehtäviä on 25, niistä pitää tehdä 23 ja niistä 50 % on saatava oikein.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisesti suoritettava "Tekoälyn perusteet" on maksuton verkkokurssi, joka on suunnattu kaikille, jotka haluavat tietää, mitä tekoäly on, mitä tekoälyllä voi (ja ei voi) tehdä ja miten tekoäly vaikuttaa elämäämme. Syvällistä matematiikan ymmärrystä tai ohjelmointitaitoja et tarvitse. Kurssin suoritettuasi voit saada 2 opintopistettä Avoimen yliopiston kautta. Lisätietoa: <https://www.elementsofai.com/fi>

Tekoälyä käytännössä, 2 op (DG05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää tekoälyn rakentamisen perusteita
- läpäisee verkkokurssin Building AI aloittelijatasolla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- algoritmit: optimointi, kiipeäminen, naiivi Bayesin luokitin, lähin naapuri
- lineaarinen regressio, logistinen regressio

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson käyminen lisää ymmärrystä tekoälyn merkityksestä yhteiskunnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opitaan luovia menetelmiä, joissa yhdistetään eri tieteenalojen sovelluksia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti. Opintojaksosta saa suoritusmerkinnän, kun on suorittanut Tekoälyä käytännössä (Building AI) -verkkokurssin alkeistasolla (beginner): tehtäviä on 21, niistä pitää tehdä 19 ja niistä 50 % on saatava oikein.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisesti suoritettava "Tekoälyä käytännössä" on ilmainen verkkokurssi jossa uppoudutaan kirjaimellisesti tekoälyn luomiseen algoritmien ja käytännön esimerkkien kautta. Alkeistaso (beginner) riittää mutta korkeamman tason (advanced) suorittaakseen olisi hyvä tuntea Python-ohjelmoinnin perusteet. Lisätietoa: <https://buildingai.elementsofai.com/>

Pythonin perusteet KULU, 2 op (DG06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii Python-ohjelmointikielen perusteet
- yksinkertaisen tietokoneohjelman ohjelmoiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ohjelmointikielen syntaksi ja kielioppi: lauseet, muuttujatyypit, ohjausrakenteet, funktiot
- proseduraalinen ohjelmointi
- algoritmit

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Muualla suoritettulla Pythonohjelmointikurssilla tai osoitetuilla taidoilla opintojakso voidaan hyväksilukea.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ensimmäisellä ohjelmoinnin opintojaksolla opiskelija oppii Python-ohjelmointikielen perusteet (lauseet, muuttujatyypit, ohjausrakenteet, funktiot) ja ohjelmoinnillista ajattelua, eli tulevaisuuden taitoa, jota nykypäivän lapset ja nuoret tarvitsevat kasvaessaan tulevaisuuden tekijöiksi. Pythonia voi hyödyntää matematiikan tehtävien ratkaisemiseen myös ylioppilaskirjoituksissa. Jos käy tämän opintojakson tai osaa asiat jo, tulee MAA11-opintojaksolla vähemmän uutta asiaa, jolloin on helpompi keskittyä matemaattisen puolen opiskeluun.

Ohjelmointi KYL, 2 op (DG06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- jonkin ohjelmointikielen perusteet
- tietokoneohjelman ohjelmoiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valitun ohjelmointikielen syntaksi ja kielioppi
- lauseet, muuttujat, algoritmit, funktiot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Muualla suoritettu ohjelmointikurssi voidaan lukea hyväksi tähän opintojaksoon.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii jonkin ohjelmointikielen perusteet. Ohjelmointitehtävien lisäksi valmistetaan harjoitustyö. Perusteet jo osaavat voivat syventää opintojaksossa ohjelmointitaitojaan.

Syventävää Python-ohjelmointia (KULU), 2 op (DG07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään Python-ohjelmoinnin osaamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- syvennetään ohjelmoinnin taitoja
- tehdään oma tietokoneohjelma

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ohjelmoinnin jatkojaksolla opiskelija syventää Python-ohjelmoinnin taitojaan.

Ohjelmointitehtävien lisäksi valmistetaan harjoitustyö.

Verkkosivut ja PHP-ohjelmointi (KULU), 2 op (DG08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii PHP-ohjelmointikielen perusteet
- opiskelija oppii HTML- ja CSS-merkintäkielten perusteita
- opiskelija osaa laatia pienimuotoisen ohjelmoidun verkkosivuston

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- PHP-ohjelmointikielen syntaksi ja kielioppi
- lauseet, muuttujat, algoritmit, funktiot
- HTML5- ja CSS-syntaksi ja tärkeimmät määreet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii PHP-ohjelmointikielen, HTML-merkintäkielen ja CSS-kuvauskielen perusteet ja oppii tekemään verkkosivuja, joiden toimintaa ohjaa taustaohjelma.

Ohjelmointitehtävien lisäksi valmistetaan harjoitustyö.

Verkkosivujen ohjelmointi (KULU), 2 op (DG09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- CSS3:n hyödyntäminen
- Eri alustojen huomioiminen
- PHP-ohjelmoinnin taitojen syventäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii CSS3:n perusteita
- Opiskelija osaa toteuttaa responsiivisen verkkosivun
- Opiskelija syventää PHP-ohjelmointikielen taitojaan esim. SQL-kielen osa-alueella

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ensimmäisen verkkosivujen opintojakson jatkoksi opiskelija oppii hyödyntämään verkkosivuillaan CSS3-kuvauskieltä ja huomioimaan eri laitteet responsiivisella suunnittelulla. PHP-ohjelmoinnin taitoja syvennetään. Ohjelmointitehtävien lisäksi valmistetaan harjoitustyö.

3D-tulostaminen ja mallintaminen (KULU), 2 op (DG10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa mallintaa tulostettavan kappaleen
- opiskelija osaa valmistella mallin tulostettavaksi
- opiskelija osaa 3D-tulostaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- 3D-tulostimen ominaisuudet
- tulostinmuovit
- mallinnusohjelman käyttö
- siivutusohjelman käyttö

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii mallintamaan 3D-malleja ja tulostamaan niitä.

Hakukone haltuun KULU, 2 op (DG11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa etsiä tietoa tavoitteellisesti, systemaattisesti ja tehokkaasti
- Opiskelija osaa arvioida tiedon luotettavuutta ja olemaan lähdekriittinen
- Opiskelija ymmärtää mitä tarkoittaa tiedon eettinen käyttö

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tiedonhakemisen merkitys lukion ja tulevaisuuden kannalta
- Hakukoneiden toiminnan peruseräatteen
- Keskeisimmät tiedonhaussa käytetyt tiedonlähteet, hakuoperaattorit ja työkalut
- Tiedon tallentamiset digitaaliset välineet
- Tiedonlähteiden kriittinen arviointi
- Tiedon käytön etiikka: lähdeviitteet, plagiointi, tekijänoikeudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla käsitellään lähdekriittisyyttä ja opetellaan monilukutaitoa digiajassa. Tiedonhaku on myös osa jatkuvaa oppimistaitojen kehittämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytyt/hylätyt)

Opintojakson vapaa kuvaus

Tällä opintojaksolla kehität tiedonhakemistasi ja hakemasi tiedon arviointia. Nämä kaksi taitoa ovat avaintaitoja monien lukio-opintojen opiskelussa sekä tulevaisuuden jatko-opinnoissa ja useimmissa työtehtävissä.

TIEKE-ajokortti, 2 op (DG12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija suorittaa hyväksytysti 7 Tieken näyttökoetta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tieke-tutkinnon näyttökokeet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso suoritetaan näyttökokeilla. Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus Tieken A-ajokorttitutkinnon suorittamisesta saa todistukseensa tämän opintojakson suoritusmerkinnän. Lisätietoa tutkinnon sisällöstä on Tieken verkkosivuilla <http://www.tieke.fi>.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus Tieken A-ajokorttitutkinnon suorittamisesta saa todistukseensa tämän opintojakson suoritusmerkinnän: 7 näyttökokeen suorittamiset sovitaan erikseen opettajan kanssa. Lisätietoa tutkinnon sisällöstä on Tieken verkkosivuilla <http://www.tieke.fi>.

7.22. Yrittäjyys- ja työelämätaidot (YRT)

Tavoitteet

Yrittäjyys- ja työelämätaidot tukevat lukion opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yrittäjyys- ja työelämätaidojen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Opiskelija oppii suunnittelemaan tulevaisuuttaan

avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia. Opiskelija tutustuu paikalliseen elinkeinoelämään, yrittäjiin ja elinkeinomahdollisuuksiin.

Yrittäjyys- ja työelämätaidot on luonteeltaan toiminnallista ja tekemällä oppimista. Opit ideoimaan, innovoimaan, toteuttamaan, ratkomaan ongelmia, esiintymään, ottamaan vastuuta, tekemään yhteistyötä ja verkostoitumaan. Opit yrittäjämäistä elämäntapaa, löytämään mahdollisuuksia, tarttumaan niihin ja muuttamaan ideoita konkreettiseksi toiminnaksi.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Yrittäjyys- ja työelämätaidot oppiaine vahvistaa opiskelijan kykyä suunnitella tavoitteellisesti omaa tulevaisuuttaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yrittäjyys- ja työelämätaidot oppiaine vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista. Oppiaineessa asioita ja ongelmia lähestytään monitieteisesti luovia ratkaisuja etsien.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yrittäjyys- ja työelämätaidot oppiaineessa korostuu yhteiskunnallinen osaaminen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yrittäjyys- ja työelämätaidot oppiaineessa tietoja, taitoja, ongelmia ja yhteistyötä opitaan tarkastelemaan eettisyys- ja ympäristöosaaminen huomioiden.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yrittäjyys- ja työelämätaidot oppiaine vahvistaa opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista. Oppiaineessa asioita ja ongelmia lähestytään paikallisesta näkökulmasta globaaliin toimintaympäristöön suuntautuen.

Opintojaksot

Yrittäjyyden perusteet, 2 op (YRT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan yrittäjyyteen, opitaan aloitteellisuutta, suunnitelmallisuutta, ideointia ja luovuutta.
- Oppimateriaali tarjoaa nuorelle valmiuksia yrittäjäksi ryhtymiseen tiedon, tehtävien ja erilaisten esimerkkien ja mallien avulla.
- Oppimateriaali kannustaa pohtimaan yrittäjyyttä yhtenä uravaihtoehtona.
- Opiskelija saa monipuolista tietoa yrittäjyydestä ja sen merkityksestä itselleen, lähiympäristölle ja Suomen hyvinvoinnille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opitaan perustietoa yrittäjyyden ja työn merkityksellisyydestä yksilölle ja yhteiskunnalle.
- Opintojaksolla tehdään yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa.
- Opintojaksolla suunnitellaan yhdessä tai yksin oma yritysidea, erityisesti painotetaan asiakaslähtöisyyttä.
- Opiskellaan perusasioita esim. yrityksen perustaminen, yritysmuodot, markkinointi, myynti, yrityksentalous, asiakaspalvelu.
- Käydään läpi vastuullista liiketoimintaa, kiertotaloutta, yritystoiminnan riskejä ja niihin varautumista.
- Tutustutaan paikallisiin yrityksiin ja yrittäjiin. Voi sisältää vierailuita ja/tai opintomatkoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää yritystoiminnan yhteiskunnallisen merkityksen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää tiimityöskentelyn, verkostojen ja vuorovaikutuksen merkityksen työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyden perusteet opintojaksolla opitaan toiminnallisesti yrittäjyyttä yhteistyössä paikallisten yrittäjien kanssa. Luova työskentely yhdessä ja yksin sekä yritysideokehittely tai yritysten antamien tehtävien ratkominen ovat keskeisessä osassa oppimista. Opiskelija oppii tietoa ja taitoja yrittäjyydestä sekä oppii työelämässä tarvittavia yrittäjämäisiä taitoja. Opintojaksolla voidaan hyödyntää TAT:n materiaaleja yrittäjyysosaamisesta.

Yrittäjyysleiri, 1 op (YRT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyyskasvatuksen leirillä opitaan hauskaasti sekä toiminnallisesti luovaa ajattelua, ideointia ja yhdessä työskentelyä.
- Opiskelija saa käsityksen innovaatioprosessista, ideoinnin vaiheista, idean jatkokehittelystä sekä esittelystä arviointiraadille.
- Opiskelija ymmärtää, että yritystoiminnassa ja työelämässä toimitaan yhteistyössä.
- Leirillä opitaan työelämätaitoja, vuorovaikutustaitoja sekä vastuullista ja tavoitteellista työskentelyä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tiimin muodostaminen ja yhteistyö.
- Mikä on hyvä idea ja miten ideasta kehitetään tuote tai palvelu?

- Miten idea markkinoidaan ja kenelle sitä yritetään myydä?
- Onko idea taloudellisesti kannattava?
- Miten toimin tiimissä erilaisissa ryhmätehtävissä?
- Miten esittelemme työmme tuloksen?
- Miten ylläpidämme hyvää työskentelyvirettä ja positiivista ilmapiiriä?

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen painottuu yrittäjyyttä toiminnallisesti -leirin eri vaiheissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuvat monipuolisissa työmenetelmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyysleirillä opitaan yhdessä yrittäjyys- ja työelämätaidoista toiminnallisesti rastipisteiden avulla. Vuorovaikutus, luovuus, yhteistyö ja ongelmanratkaisu korostuvat. Yrittäjyysleirin ohjaavat vanhemmat tutor-opiskelijat. Leiri voidaan järjestää koulun lisäksi jossain muussa sopivassa ympäristössä.

Yrittäjyysleirin ohjaus, 1 op (YRT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii työelämätaitoja: vastuunottamista, ongelmanratkaisua sekä ohjaamaan nuorempia opiskelijoita.
- Opiskelija ymmärtää, että tavoitteet saavutetaan, kun koko ryhmä antaa oman parhaan panoksensa sekä ryhmässä että yksilönä.
- Opiskelija oppii ryhmänhallinnan taitoja esim. johtamaan ja antamaan ohjeita, ratkomaan esille tulevia ongelmia, huomioimaan erilaisia ohjattavia ja kantamaan vastuuta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Leiritutorit vastaavat opiskelijatiimien ryhmäytymisestä, vuorovaikutuksesta ja tavoitteellisesta työskentelystä.
- Leiritutorit oppivat vastaamaan hyvästä ilmapiiristä, ongelmatilanteiden ratkaisusta ja kokonaisuuden onnistumisesta.
- Leiritutorit oppivat tapahtuman järjestelyistä: suunnittelu, toteutus ja jälkityöt.
- Leiritutoreille annettava koulutus on osa opintojaksoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu leirin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyvät leirin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyysleirin ohjaus -opintojaksossa suunnitellaan ja toteutetaan yrittäjyysleiri yhdessä opintojaksoa ohjaavan opettajan kanssa.

Vuosi yrittäjänä, 2 op (YRT04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vuosi yrittäjänä opintojen keskeinen tavoite on oppia toiminnallisesti ja pitkäjänteisesti yrittäjyys- ja työelämätaitoja.
- Keskeisenä tavoitteena ovat myös vuorovaikutus ja sidosryhmätaidot sekä projektinhallinta ja ongelmanratkaisutaidot.
- Opintojaksolla on tavoitteena tehdä yhteistyötä paikallisten yrittäjien sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrityksen/projektin aloittaminen, suunnittelu, ideointi ja konkreettinen toteutus.
- Tiimin muodostaminen sekä työskentelyilmapiirin ylläpitäminen tavoitteellisesti sekä eteen tulevista ongelmista selviytyminen yhdessä.
- Oman idean kautta markkinointi ja asiakastyö.
- Oman idean kautta riskienhallinta ja niihin varautuminen.
- Oman idean kautta yrityksen taloushallinto.
- Yrityksen verkostot, kumppanuudet ja asiakastyö.
- Yritystoiminnan päättäminen ja jatkosta päättäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat vuorovaikutustaidot.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija perustaa yksin tai yhdessä tiimin kanssa harjoitusyrityksen, jonka toimintakausi on lukuvuosi tai kalenterivuosi. Opiskelija saa mahdollisuuden tutustua yrittäjyyteen käytännössä omakohtaisesti vuorovaikutuksessa tiimin kanssa.

Yrittäjyyskasvatuksen kansainvälisyysopinnot, 2 op (YRT05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu yrittäjyyskasvatuksen kansainväliseen yhteistyöhön.
- Oppimiskokonaisuudessa on paikallisesti toteutettavia osia sekä kansainvälisessä yhteistyössä tehtäviä osia.
- Tavoitteena on tavata kansainvälisiä kumppaneita virtuaalisesti tai vierailulla.
- Oppimiskokonaisuuden tarkemmat tavoitteet muotoillaan kulloinkin voimassa olevan yhteistyön mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyyskasvatuksen kansainvälisyysopintojen sisällöt suunnitellaan yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa.
- Keskeisiä sisältöjä ovat paikallisesti toteutettavat oppimiskokonaisuudet, jotka liittyvät yhteistyöhön sekä yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa toteutettavat oppimiskokonaisuudet.
- Kansainvälisyysopintoihin liittyy virtuaalivierailuja ja/tai konkreettisia vierailuja kumppanuusmaassa tai kumppanuusmaissa.
- Keskeisenä sisältönä on toiminnallisesti oppia kansainvälisesti yrittäjyys- ja työelämätaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnoissa korostuvat globaali ja kulttuuriosaaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opitaan moniteistä ja luovaa osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan eettistä toimintaa ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisenä sisältönä on toiminnallisesti oppia kansainvälisesti yrittäjyys- ja työelämätaitoja. Keskeisiä sisältöjä ovat paikallisesti toteutettavat oppimiskokonaisuudet, jotka liittyvät yhteistyöhön sekä yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa toteutettavat oppimiskokonaisuudet. Kansainvälisyysopintoihin liittyy virtuaalivierailuja ja/tai konkreettisia vierailuja kumppanuusmaassa tai kumppanuusmaissa. Opintojakson toteutumisesta tiedotetaan tarkemmin lukuvuoden aikana.

Reaaliaineiden ja matematiikan projektiopinnot, 2 op (YRT06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Projektiopinnot tavoitteena on mahdollistaa opiskelijan osallistuminen yhteen isompaan tai useampaan pienempään yrittäjyys- ja työelämätaitoihin liittyvään oppimiskokonaisuuteen. Opinnot voivat liittyä oman oppilaitoksen toimintaan, opiskelijan toimintaan yhteisössä, oppilaitosten väliseen yhteistyöhön tai kansainväliseen yhteistyöhön.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija työskentelee aloitteellisesti, vastuullisesti ja on kiinnostunut kokonaisuuden onnistumisesta.
- Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan oma-aloitteista tavoitteellista toimintaa yksin tai osana tiimiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisistä sisällöistä sovitaan etukäteen opintojaksoa ohjaavan opettajan kanssa. Se voi muodostua yhdestä laajemmasta tai useammasta pienemmästä yrittäjyyskasvatukseen ja työelämätaitoihin liittyvästä kokonaisuudesta.
- Kyse voi olla opiskelijan itsensä suunnittelema kokonaisuudesta tai useamman koulun yhteistyössä toteutettavasta projektista tai kansainvälisestä toiminnasta.
- Opintojen sisällöissä painotetaan reaaliaineisiin ja matematiikkaan kytkeytyviä teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kokonaisuus tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokonaisuus tukee monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kokonaisuus tukee yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Reaaliaineiden ja matematiikan projektiopinnoissa opiskelija osallistuu yhteen tai useampaan opettajan kanssa yhdessä määriteltyyn yrittäjyyskasvatukseen ja työelämätaitoihin liittyvään oppimiskokonaisuuteen. Opinnot voivat olla esimerkiksi tapahtuman yms. suunnittelemista ja toteuttamista yksin tai tiimityönä. Projekti voi myös koostua yrittäjyyskasvatukseen liittyvistä useamman koulun yhteistyössä toteutettavista oppimiskokonaisuuksista Suomessa tai kansainvälisesti.

Taito- ja taideaineiden projektiopinnot, 2 op (YRT07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Projektiopinnojen tavoitteena on mahdollistaa opiskelijan osallistuminen yhteen isompaan tai useampaan pienempään yrittäjyys- ja työelämätaitoihin liittyvään oppimiskokonaisuuteen. Opinnot voivat liittyä oman oppilaitoksen toimintaan, opiskelijan toimintaan yhteisössä, oppilaitosten väliseen yhteistyöhön tai kansainväliseen yhteistyöhön.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija työskentelee aloitteellisesti, vastuullisesti ja on kiinnostunut kokonaisuuden onnistumisesta.
- Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan oma-aloitteista tavoitteellista toimintaa yksin tai osana tiimiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisistä sisällöistä sovitaan etukäteen opintojaksoa ohjaavan opettajan kanssa. Se voi muodostua yhdestä laajemmasta tai useammasta pienemmästä yrittäjyyskasvatukseen ja työelämätaitoihin liittyvästä kokonaisuudesta.
- Kyse voi olla opiskelijan itsensä suunnittelemasta kokonaisuudesta, oman koulun tai useamman koulun yhteistyössä toteutettavasta projektista tai kansainvälisestä toiminnasta.
- Projektiopinnoissa painottuvat taito- ja taideaineet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painottuvat monitieteinen ja luova osaaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painottuu vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taito- ja taideaineiden projektiopinnot. Opiskelija osallistuu yhteen tai useampaan opettajan kanssa yhdessä määriteltyyn yrittäjyyskasvatukseen ja työelämätaitoihin liittyvään

oppimiskokonaisuuteen esimerkiksi tapahtuman suunnitteleminen ja toteuttaminen yksin tai tiimityönä. Oppimiskokonaisuus voi myös koostua useamman koulun yhteistyössä toteutettavista opinnoista Suomessa tai kansainvälisesti.

Kielten ja viestinnän projektiopinnot, 2 op (YRT08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Projektiopintojen tavoitteena on mahdollistaa opiskelijan osallistuminen yhteen isompaan tai useampaan pienempään yrittäjyys- ja työelämätaitoihin liittyvään oppimiskokonaisuuteen. Opinnot voivat liittyä oman oppilaitoksen toimintaan, opiskelijan toimintaan yhteisössä, oppilaitosten väliseen yhteistyöhön tai kansainväliseen yhteistyöhön.
- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija työskentelee aloitteellisesti, vastuullisesti ja on kiinnostunut kokonaisuuden onnistumisesta.
- Tavoitteena on edistää yrittäjyys- ja työelämätaitoihin liittyviä kieli- ja viestintätaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisistä sisällöistä sovitaan etukäteen opintojaksoa ohjaavan opettajan kanssa. Se voi muodostua yhdestä laajemmasta tai useammasta pienemmästä yrittäjyyskasvatukseen ja työelämätaitoihin liittyvästä oppimiskokonaisuudesta.
- Kyse voi olla opiskelijan itsensä suunnittelema kokonaisuudesta, oman koulun tai useamman koulun yhteistyössä toteutettavasta oppimiskokonaisuudesta tai kansainvälisestä toiminnasta.
- Opintojen sisällöissä painotetaan kieliin ja viestintään liittyviä sisältöjä esim. kieliopinnot englanniksi, ruotsiksi tai viestintä, neuvottelu- ja esiintymistaidot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen painottuvat opinnoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen painottuu kieli- ja viestintäopinnoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojen sisällöissä painotetaan kieliin ja viestintään liittyviä sisältöjä esim. yrittäjyys- ja työelämätaitoihin liittyvät kieliopinnot englanniksi, ruotsiksi tai viestintä, neuvottelu- ja esiintymistaidot. Opiskelija osallistuu yhteen tai useampaan opettajan kanssa yhdessä määritellyyn yrittäjyyskasvatukseen ja työelämätaitoihin liittyvään oppimiskokonaisuuteen. Oppimiskokonaisuus voi myös koostua yrittäjyyskasvatukseen liittyvistä useamman koulun yhteistyössä toteutettavista opinnoista Suomessa tai kansainvälisesti.

Vuosi yrittäjänä (2), 2 op (YRT09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vuosi yrittäjänä (2) syventävien opintojen keskeinen tavoite on toimia vuosi yrittäjänä opintojakson YRT04 syventävänä oppimääränä.
- Keskeisenä tavoitteena ovat syventävät vuorovaikutus ja sidosryhmätaidot sekä projektinhallinta ja ongelmanratkaisutaidot.
- Opintojaksolla on tavoitteena tehdä yhteistyötä paikallisten yrittäjien sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrityksen/projektin aloittaminen, suunnittelu, ideointi ja konkreettinen toteutus.
- Tiimin muodostaminen sekä työskentelyilmapiirin ylläpitäminen tavoitteellisesti sekä eteen tulevista ongelmista selviytyminen yhdessä.
- Oman idean kautta markkinointi ja asiakastyö.
- Oman idean kautta riskienhallinta ja niihin varautuminen.
- Oman idean kautta yrityksen taloushallinto.
- Yrityksen verkostot, kumppanuudet ja asiakastyö.
- Yritystoiminnan päättäminen ja jatkosta päättäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen painottuu Vuosi yrittäjänä opinnoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuvat monipuolisissa työmenetelmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa noudatetaan LOPS 2021 perusteiden arviointiohjeita, suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso Vuosi yrittäjänä (2) täydentää opintojaksoa YRT04, jonka aikana opiskelija perustaa yksin tai yhdessä tiimin kanssa harjoitusyrityksen. Tällä opintojaksolla on mahdollista saada lisäopintopisteitä laajemmasta työskentelystä omassa yrityksessä.

Käpyjä ja kartonkia: metsän merkitys Kymenlaaksossa, 2 op (YRT10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opiskelija kokoaa oppimansa oppimispäiväkirjaan ja/tai oppimisportfolioon. Opintojakso voi sisältää opiskelijan tutkimuksellisen perehtymisen paikallisesti kiinnostavaan opintojakson teemoihin kytkeytyvään aiheeseen.

Lyhyt kuvaus opintojaksosta.

YRT10 opintojaksolla syvennät osaamistasi metsän merkityksestä Suomelle ja erityisesti Kymenlaaksolle. Opintojakso on oppiainerajat ylittävä (biologia, maantieto, historia, yhteiskuntaoppi, yrittäjyyskasvatus). Opintojakso sisältää asiantuntijavierailuja ja/tai kohdevierailuja. Verlan maailmanperintökohde on keskeinen yhteistyökumppani. Opintojaksolla opiskelu on toiminnallista. Opintojaksoa suositellaan toisen ja/tai kolmannen vuoden opiskelijoille.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteet ja sisällöt

- Opintojakso yhdistää biologian, historian, yhteiskuntaopin ja yrittäjyyskasvatuksen opintoja
- Biologia: luonnontilaisen metsän kehitys verrattuna tuotantometsän kehitys. Metsien suojelun näkökulmat.
- Maantiede ja yhteiskuntaoppi: elinkeinorakenne, metsätalouden merkitys yhteiskunnan sosio-ekonomiseen rakentumiseen.
- Historia: metsätalouden historia ja merkitys Kymenlaaksossa
- Metsään kytkeytyvä yritystoiminta ja työelämätaidot
- Opinnot kytetään YK:n Agenda 2030 tavoitteisiin
- Opintojaksolla tehdään yhteistyötä Verlan Maailmanperintökohteen kanssa
- Opintojakso sisältää asiantuntijavierailuja ja/tai kohdevierailuja

7.23. Logistiikka KULU (LOG)

Opintojaksot

Logistiikan perusjakso, 2 op (LOG01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppia perustietoja logistiikasta ja huolinnasta
- ymmärtää logistiikan merkitys yhteiskunnassa
- ymmärtää mitä tarkoitetaan toimitusketjulla ja sen hallinnalla

- perehtyy logistiikka-alan yritysten toimintaan ja merkitykseen
- tutustuu alan koulutukseen
- Puolustusvoimain logistiikan ja huollon koulutukseen tutustuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- mitä logistiikalla ymmärretään
- logistiset ketjut ja lisäarvon synty
- asiantuntijavierailut koulun ja yritysten välillä
- asiantuntijavierailut alan oppilaitoksissa/oppilaitoksista
- yritysvierailut
- tutustumiskäynnit logistiikka-alaa kouluttaviin oppilaitoksiin
- logistiikka ja huolto Karjalan prikaatissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opinto-jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskellaan logistiikan perusteita. Perehdytään logistiikka-alan yritysten toimintaan ja merkitykseen. Vierailaan logistiikka-alan yrityksissä. Logistiikan asiantuntijavierailut ja kouluttajat perehdyttävät alan koulutukseen ja toimitusketjuihin.

Venäjän logistiikka, 2 op (LOG02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppia venäjän aakkoset ja asiakaspalveluvenäjän alkeet
- aiemmin venäjää opiskelleet oppivat matkailuun sekä logistiikkaan liittyvää sanastoa ja fraaseja
- oppii ymmärtämään venäläistä toimintakulttuuria
- oppii Venäjänkauppaa käyvien yritysten kanssa toimimista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- asiakaspalveluun ja logistiikkaan liittyvää venäjän kielen opiskelua tasoryhmissä (alkeet/ edistyneet)
- tutustuminen Venäjän kauppaa tekeviin yrityksiin Kymenlaaksossa
- kurssiin liittyviä mahdollisia etätehtäviä
- Pietarin matka, jonka aikana tutustutaan yritystoimintaan ja venäläiseen kulttuuriin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opinto-jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin tavoitteena on oppia venäjän aakkoset ja asiakaspalvelun venäjän alkeita. Lisäksi opitaan ymmärtämään venäläistä toimintakulttuuria. Kurssilla voidaan eriyttää opetusta (alkeet/edistyneet). Kurssilla voi vieraila Venäjän logistiikkaa harjoittavan yrityksen edustaja ja oppilaiden kanssa tutustutaan Venäjän kauppaa tekeviin yrityksiin Kymenlaaksossa/Pietarissa. Kurssin lopuksi tehdään opintomatka Pietariin.

Työelämään tutustuminen logistiikka-alan yrityksessä, 2 op (LOG03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustua logistiikka-alan työhön ja työpaikkaan
- syventää opiskelijan tietämystä logistiikasta ja vahvistaa opiskelijan kykyä tehdä omia opiskelu- ja ammatinvalintasuunnitelmia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- työelämään tutustuminen (TET) logistiikka-alan yrityksessä
- joko kaksi päivää Kouvolan seudun logistiikkayrityksessä tai yksi päivä Kouvolan seudun ulkopuolisessa logistiikkayrityksessä
- pohtia työharjoittelun kokemuksia yhdessä muiden tet-harjoittelijoiden kanssa
- selvittää ja kertoa oppimiaan asioita logistiikka-alan yrityksestä, toimialasta, yrityksestä osana logistista ketjua ja päivittäisistä työtehtävistä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu abiturienteille, jotka ovat käyneet ainakin log1-kurssin. Tutustutaan logistiikka-alaan kahden päivän aikana Kouvolan seudun logistiikkayrityksessä tai yhden päivän ajan Kouvolan ulkopuolisessa yrityksessä.

7.24. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Sukellus populaarikulttuuriin, Kouvolan Yhteislyseo, 2 op (TO01)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennyttään populaarikulttuuriin historian ja kuvataiteen näkökulmista. Tutustutaan 1960-1970 lukujen popmusiikin ja taiteen kulttuurihistorialliseen taustaan sekä niiden vaikutukseen nuorisokulttuurin muotoutumisessa. Käsiteltäviä teemoja ovat mm. pop- ja rockmusiikin alalajien muotoutuminen, tekstien tulkinta, levykansitaide ja julistetaide. Opintojaksolla käytetään monenlaisia työskentelytapoja historiaa ja kuvataiteen tekniikoita yhdistellen.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITÄIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon keinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Kielitaidon alkeiden hallinta					
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon keinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoitettua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean
Kehittyvä alkeiskielitaito					

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kiellellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisia	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisia sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.
Toimiva alkeiskielitaito					
Peruskielitaidon alkuvaihe					

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkautelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Kehittyvä peruskielitaito					
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussääntönsä. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista tilanteista. Opiskelija osaa liittyä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko
Toimiva peruskielitaito					

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussääntönsä ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksen huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietao sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin
Sujuva peruskielitaito					

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo erilaisten kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumpunkunnioittaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemukspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai sopimuksia. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsenyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla ja tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa ilmeisesti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunteita, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsenyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähköä, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväarsasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielille tyypilliset.
--	--	--	--	--	--

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsite

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetetavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.

Keskeiset sisällöt

- äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitelmä

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

9. Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

SUUNNITELMA KURINPITOKEINOJEN KÄYTTÄMISESTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ MENETTELYTAVOISTA

Lukiolaki 40 § 3 momentti

KOUVOLAN KAUPUNKI

LUKIOKOULUTUS

1. Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa

Lukiolain (714/2018, LL) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee paikalliseen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista (LL 40.3 §).

Lukiolain 41 §:n 1 momentissa säädetään kurinpitotoimista, joita ovat kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Näiden lisäksi lukiolain 41 §:n 2–3 momentin mukaan, opetusta häiritsevä opiskelija voidaan poistaa opetustilasta tai tilaisuudesta jäljellä olevan oppitunnin ajaksi tai opetus evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi 3 momentissa mainittujen edellytysten täytyessä. *Tarkemmat menettelytavat erilaisiin rike- ja häiriötilanteisiin löytyvät liitteestä 1.*

2. Suunnitelma opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa

Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä lukiolain 32 §:ssä tarkoitettuna opiskelijahuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen. Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi (LL 41.3 §).

Opiskelijalla on oikeus opiskeluhoollon palveluihin ja opiskelija tulee ohjata niiden piiriin.

Opiskelijalle laaditaan pedagoginen suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi. Lukion rehtori vastaa suunnitelman laadinnasta yhdessä opetuksen järjestelyiden kannalta keskeisten tahojen kanssa. Opiskelija ja alle 18-vuotiaan huoltajat voivat osallistua suunnitelman laatimiseen.

Jos oppivelvollinen on oppivelvollisuuslain (1214/2020, OVL) 4 §:ssä tarkoitetussa koulutuksessa määräaikaaisesti erotettu oppilaitoksesta, koulutuksen järjestäjän tulee yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa laatia suunnitelma oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisten erottamisen aikana (OVL 8.1 §). Oppivelvollisella on oikeus saada sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa opintojen etenemisen suunnitelman mukaisesti. Oppivelvollisella on oikeus oppilas- ja opiskeluhoollolaissa tarkoitettuihin palveluihin (OVL 8.2 §).

Opiskelijalla on oikeus opiskeluhoollon palveluihin ja opiskelija tulee ohjata niiden piiriin.

Opiskelijalle laaditaan pedagoginen suunnitelma ja henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan tehdään tarvittavat päivitykset.

Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua suunnitelman laadintaan ja hänelle tulee toimittaa laadittu suunnitelma tiedoksi, jotta hän voisi oppivelvollisuuslaissa tarkoitetulla tavoin huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritetuksi. Suunnitelma voidaan laatia myös ilman huoltajan myötävaikutusta, jos huoltaja ei hänelle varatusta tilaisuudesta huolimatta osallistu suunnitelman laadintaan.

Määräaikaisen erottamisen aikana mahdollisia osaamisen hankkimistapoja ovat esimerkiksi ohjattu opiskelu verkkoympäristössä tai itsenäinen opiskelu (HE 173/2020 vp, s. 164).

3. Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen

Kurinpitokeinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitokeinoja harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Ennen 41 §:n 1 momentin kurinpitotoimien, kirjallisen varoituksen antamista tai määräaikaisen erottamispäätöksen tekemistä on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti taikka epäilty rikos tai siihen liittyvä seikka, kuultava opiskelijaa ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on opiskelijan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi (LL 42.1 §).

Opiskelijalla on kuulemistilanteessa aina oikeus vaatia huoltajan läsnäoloa. Kuulemisen suorittaa rehtori tai hänen valtuuttamansa henkilö. Rehtorin ollessa esteellinen, kuulemisen suorittaa apulaisrehtori. Kuulemisen suorittaja vastaa siitä, että kuuleminen kirjataan. Kuulemisen allekirjoittavat oppilaitoksen edustaja (kuulemisen suorittaja), opiskelija sekä mahdollisesti paikalla oleva huoltaja. Päätöksen määräaikaisesta erottamisesta tekee monijäseninen toimielin. Kirjallisesta varoituksesta päätöksen tekee rehtori.

Muista 41 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä, opetuksen eväämisestä ja oppitunnilta poistamisesta, on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi oppilaitoksen sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle (LL 42.1 §). Edellä varoituksen antamisesta tai määräaikaisesta erottamisesta tulee antaa päätös ja opetustilasta poistamiseen tai opetuksen eväämiseen liittyvät toimenpiteet tulee kirjata.

4. Henkilökunnan perehdyttäminen toimivaltuuksien käyttämiseen

Kouvolan lukioiden opetushenkilöstö on vastuussa kurinpitosuunnitelman sisältämistä asioista ja suunnitelman noudattamisesta. Oppilaitoksen rehtori vastaa siitä, että uudet viranhaltijat tai virkasuhteiset henkilöt, joilla on toimivalta käyttää kurinpitokeinoja, saavat tiedon suunnitelmasta heti aloittaessaan työtehtävissään.

5. Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja kurinpitokeinoista tiedottaminen sekä yhteistyö eri tahojen kanssa.

Kurinpitosuunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedotetaan eri tahoille vakiintuneita toimimalleja hyödyntäen. Tiedotuskanavina ovat pääasiassa Wilma-ohjelma ja oppilaitoksen kotisivut. Lisäksi huoltajien välisessä yhteistyössä myös huoltajaillat sekä muut tapahtumat mahdollistavat tiedottamisen, kuulemisen ja osallistamisen edellä mainittujen asioiden ja toimintatapojen kehittämiseksi. Turvallisen opiskeluympäristön takaamiseksi tehdään yhteistyötä muun muassa Kymenlaakson hyvinvointialueen (sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi) kanssa. Yhteistyötä tehdään myös poliisin kanssa. Tiedottamisesta ja yhteistyöstä eri tahojen kanssa vastaa oppilaitoksen rehtori.

6. Seuranta ja arviointi

Suunnitelman seuranta, toteutuminen ja vaikuttavuus arvioidaan oppilaitosten lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä syksyllä ja keväällä. Tosiasiallisesti suunnitelmaan liittyvä arviointi on jatkuvaa.

Liite 1. Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet. Menettelytavat erilaisissa rike- ja häiriötilanteissa

KURINPITO	KUULEMINEN	ILMOITUS	KIRJAAMINEN	TOIMIVALTA	HUOM.
Häiritsevä käytös – Luokasta / muusta opetustilasta poistaminen jäljellä olevan oppitunnin ajaksi (LL 41.2 §).		Huoltajalle	Kyllä	Opettaja/ rehtori	Opettajalla ja rehtorilla yksin tai yhdessä oikeus poistaa opiskelija, joka ei noudata suullista poistumismääräystä. Vastarintaa tekevä opiskelija voidaan poistaa käyttäen sellaisia välttämättömiä voimakeinoja, jotka ovat puolustettavia hänen ikänsä sekä tilanteen vakavuus ja kokonaisarviointi huomioon ottaen. Annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää (LL 43 §).
Häiritsee opetusta, rikkoo järjestystä, menettelee vilpillisesti Kurinpitotoimi – Kirjallinen varoitus (LL 41.1 §)	Opiskelijaa ja huoltajaa	Kirjallinen päätös valitusosoituksiin huoltajalle/ opiskelijalle	Kyllä Hallinnollinen päätös	Rehtori	Yksilöitävä teko, hankittava selvitys Noudatetaan hallintolain 6 §:n suhteellisuusperiaatetta. Rikkeen täytyy olla vakava tai toistuva.
Vakava rikkomus, toistuva piittaamattomuus jatkuu	Opiskelijaa ja huoltajaa	Huoltajalle/ opiskelijalle kirjallinen päätös ja valitusosoitus.	Hallinnollinen päätös, täytäntöönpanosta päätettävä ja samalla perusteltava	Monijäseninen toimielin	Enintään 1 vuoden ajaksi. Yksilöitävä teko, hankittava selvitys.

<p>varoituksen jälkeen</p> <p>Kurinpitotoimi</p> <p>- Määräaikainen erottaminen sekä asuntolasta erottaminen määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi (LL 41.1 §).</p>		Tiedoksi sosiaaliviranomaisille			<p>Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.</p> <p>Rikkeen täytyy olla vakava tai toistuva.</p> <p>Jos oppivelvollinen on määräaikaisesti erotettu oppilaitoksesta tai hänen opiskeluoikeutensa on pidätetty, koulutuksen järjestäjän tulee yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa laatia suunnitelma oppivelvollisuuden suorittamisesta määräaikaisen erottamisen tai opiskeluoikeuden pidättämisen aikana (OVL 8.1 §).</p>
<p>Turvaamistoimi</p> <p>- Jos olemassa vaara, että opiskelijan tai muun henkilön turvallisuus kärsii väkivaltaisen tai uhkaavan käytöksen johdosta tai opetus vaikeutuu</p>		Huoltajalle, sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle	Kyllä	Rehtori	<p>Opettajalla ja rehtorilla yksin tai yhdessä oikeus poistaa opiskelija, joka ei noudata suullista määräystä poistua. Vastarintaa tekevä opiskelija voidaan poistaa käyttäen</p>

kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käytöksen vuoksi. Opetuksen epääminen enintään kolmen työpäivän ajaksi (LL 41.3 §).

sellaisia välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä sekä tilanteen vakavuus ja kokonaisarviointi huomioon ottaen. Annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.

Epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä 32 §:ssä tarkoitettuna opiskelijahuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen. Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi (LL 41.3 §).

KURINPITO	KUULEMINEN	ILMOITUS	KIRJAAMINEN	TOIMIVALTA	HUOM.
<p>Opiskelijalla on kielletty tai vaarallinen esine.</p> <p>- Rehtorilla ja opettajalla on oikeus yhdessä tai erikseen työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta lukiolaissa tarkoitettu kielletty esine tai aine (LL 45.1 §).</p> <p>- Jos muu ei auta, pyydä antamaan esine. Ellei anna, oikeus ottaa se pois.</p> <p>- Palauttaminen mahdollisimman pian, viimeistään työpäivän jälkeen opiskelijalle, alaikäisen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai poliisille, jos näillä ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan (LL 48.2 §).</p> <p>- Huumausaineet, ampumaaseet, aseiden osat, patruunat, ammuksiset ja</p>		<p>Ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian.</p>	<p>Kyllä.</p> <p>Pois ottaminen ja myös esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata (LL 48.3 §).</p>	<p>Rehtorilla tai opettajalla yhdessä tai erikseen pois otosta ennalta tehdyn suunnitelman ja ohjeiden mukaan.</p>	<p>Viimesijainen keino, joka tehtävä mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti. Ei saa puuttua opiskelijan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi (LL 47.1 §).</p> <p>Jos opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavaa esineen tai aineen haltuun ottamisen, rehtorilla tai opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen</p>

<p>kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi (LL 48.1 §).</p> <p>-Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti (LL 48.2 §).</p> <p>-Jos huoltaja ei 3 kk:n kuluessa nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää (LL 48.3 §).</p>					<p>kokonaisarviointi huomioon ottaen (LL 45.2 §).</p> <p>Ei saa käyttää voimankäyttövälineitä (LL 45.3 §).</p> <p>Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle (LL 47.2 §).</p> <p>- Suositeltavaa on, että vielä ennen esineen tai aineen hävittämistä muistutetaan noutovelvollisuudesta ja hävittämisestä tietynä päivänä, ellei sitä noudeta.</p>
--	--	--	--	--	--

KURINPITO	KUULEMINEN	ILMOITUS	KIRJAAMINEN	TOIMIVALTA	HUOM.
Tarkastusoikeus		Ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian	Kyllä	Opettajalla ja rehtorilla	Viimesijainen puuttumiskeino. Tehtävä mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti. Ei saa puuttua opiskelijan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Opiskelijalle ilmoitettava ennen tarkastusta tarkastuksen syy (LL 46.2 §). Tarkastajan oltava opiskelijan kanssa samaa sukupuolta ja lisäksi läsnä oltava toinen täysiikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, joka opiskelijan pyynnöstä on hänen valitsemansa, jos tämä on saapuvilla (LL 46.3 §). Tästä voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden

					kannalta ehdottoman välttämätöntä (LL 46.4 §).
Kiusaamistilanteet		Ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian	Kyllä, tarvittavin osin yksilökohtaiseen opiskeluhohtokertomukseen.	Rehtorilla ja opettajalla	Ilmoittaminen on tehtävä opiskelijaa kuulleen. Mahdolliset opiskeluhoollolliset toimenpiteet. Kiusaamistilanteisiin puuttumisesta on tarkemmat linjaukset lukion opiskeluhohtosuunnitelmassa.
Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (LL 40.7 §).					

10. Matematiikan oppimäärän vaihtaminen Kouvolan lukiokoulutuksessa

Opiskelijalla on mahdollisuus vaihtaa matematiikan oppimäärää milloin tahansa opintojensa aikana. Opiskelijan on keskusteltava matematiikan oppimäärän vaihdosta ensin matematiikan opettajansa ja sen jälkeen opinto-ohjaajansa kanssa. Oppimäärän vaihtamiseen on pyydettävä suostumus oppivelvollisen opiskelijan huoltajalta.

Pitkän ja lyhyen oppimäärän moduulien vastaavuudet noudattavat valtakunnallisen lukion opetussuunnitelman perusteita seuraavasti:

MAA2 - MAB2
MAA3 - MAB3
MAA6 - MAB8
MAA8 - MAB5
MAA9 - MAB7

Myös lisänäyttöjen kohdalla, siirryttäessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen, ja täydentävien opintojen kohdalla, siirryttäessä lyhyestä oppimäärästä pitkään, noudatetaan valtakunnallista lukion opetussuunnitelmaa.

Vaihdon yhteydessä moduuleista ylijäävät opintopisteet hyväksiluetaan suoritusmerkinnällä. Vain kokonaan suoritettuja opintojaksoja siirretään. Opintojaksoa tai yksittäistä moduulia ei voida pilkkoa.

Pitkän oppimäärän hylättyjen opintojaksojen ylijääviä opintopisteitä saadaan siirtää lyhyen oppimäärän suoritusmerkinnäksi enintään kuuden opintopisteen verran.

Lyhyen matematiikan paikallinen valinnainen opintojakso, 1 op (MAB 18)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan oppimäärän vaihto.
- MAA 2 -> yksi ylijäävä opintopiste.

Lyhyen matematiikan paikallinen valinnainen opintojakso, 3 op (MAB 19)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan oppimäärän vaihto.
- MAA 4 -> kolme ylijäävää opintopistettä.

Lyhyen matematiikan paikallinen valinnainen opintojakso, 2 op (MAB 20)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan oppimäärän vaihto.
- MAA 5 -> kaksi ylijäävää opintopistettä.

Lyhyen matematiikan paikallinen valinnainen opintojakso, 1 op (MAB 21)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan oppimäärän vaihto.
- MAA 6 -> yksi ylijäävä opintopiste.

Lyhyen matematiikan paikallinen valinnainen opintojakso, 2 op (MAB 22)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan oppimäärän vaihto.
- MAA 7 -> kaksi ylijäävää opintopistettä.

Lyhyen matematiikan paikallinen valinnainen opintojakso, 2 op (MAB 23)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan oppimäärän vaihto.
- MAA 10 -> kaksi ylijäävää opintopistettä.

Lyhyen matematiikan paikallinen valinnainen opintojakso, 2 op (MAB 24)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan oppimäärän vaihto.
- MAA 11 -> kaksi ylijäävää opintopistettä.

Lyhyen matematiikan paikallinen valinnainen opintojakso, 2 op (MAB 25)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan oppimäärän vaihto.
- MAA 12 -> kaksi ylijäävää opintopistettä.